

KUULUTUS

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes) on kaivoslain (621/2011) perusteella 25.4.2025 antanut seuraavan Kopsan kaivospiirin laajentamista koskevan kaivoslupapäätöksen (Apualue):

Kaivospiirin haltija: Fennia Gold Oy
Kaivospiiri ja KaivNro: Kopsa K7405
Apualueen lupatunnus: KL2022:0005
Apualueen sijainti: Haapajärvi

Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019). Päätöksen liitteenä olevasta valitusosoituksesta ilmenee, miten muutosta haettaessa on meneteltävä.

Päätösasiakirjat ovat nähtävillä Tukesin verkkosivuilla <https://tukes.fi/paatokset-ja-kuulutukset/kaivospiirit-ja-kaivosluvat>

Lupapäätöksen julkisesta kuulutuksesta tiedotetaan Haapajärven kaupungin yleisessä tietoverkossa.

Lisätietoja: kaivosasiat@tukes.fi tai Ossi Leinonen, puh. 029 5052 205

Kuulutettu 25.4.2025

Pidetään nähtävänä 2.6.2025 saakka. Valitusaika päättyy samana päivänä.

Päätöksen tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä päivänä päätöksen julkaisemisajankohdasta.

25.4.2025
KaivNro K7405
KL2022:0005

PÄÄTÖS KAIVOSLUVAN (KAIVOKSEN APUALUE) MYÖNTÄMISESTÄ KOPSA-NIMISEN KAIVOSPIIRIN LAAJENTAMISEKSI (Tässä päätöksessä käytetään selvyyden vuoksi termiä Kopsan kaivospiiri, vaikkei Maanmittauslaitoksen kaivospiiritoimitusta ole vielä tehty. Kaivospiirimääräys on saanut lainvoiman.)

Kaivospiirin haltija

Fennia Gold Oy
Y-tunnus: 2839848–7
Kotipaikka: Tampere

Yhteystiedot:

Fennia Gold Oy
PL 3
33211 Tampere

Lisätietoja antaa:

Markus Latvala, Feasib Oy
Puh. 040 1497541

Kaivospiiri

Kopsa (KaivNro K7405)

Lupatunnus

KL2022:0005

Sijainti

Haapajärvi (Kopsan kaivospiirin ja nyt määrätyn apualueen kartta on esitetty liitteessä 1)

PÄÄTÖS

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto myöntää kaivoslain (621/2011) nojalla Fennia Gold Oy:lle kaivoslain mukaisen apualueen Kopsan kaivospiirille lupatunnuksella KL2022:0005. Tällä luvalla Kopsan kaivospiirille myönnetään kaivoksen apualue rajoitetulla käyttöoikeudella tieyhteyden ja sähkölinjan rakentamista varten kaivoslain (621/2011) 19 §:n nojalla liitteessä 1 esitetyn linjauksen mukaisesti. Apualue on leveydeltään 25 metriä ja pituudeltaan 1 905 m. Sen pinta-ala on yhteensä 4,77 ha.

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto päättää, ettei apualueen perustaminen edellytä erillistä kaivoslain 12 luvun 121 §:n tarkoittamaa kaivosturvallisuyslupaa.

Perustelut:

Kaivoksen apualueeksi voidaan määrätä sellainen kaivostoiminnan kannalta välttämätön kaivosalueen vieressä sijaitseva alue, joka on tarpeen teitä, kuljetuslaitteita, voima- tai vesijohtoja, viemäreitä, vesien käsittelyä tai riittävään syvyyteen maan pinnasta louhittavaa kuljetusväylää varten. Kaivoslaki 19 §

Kaivoksen apualueen sijainti on suunniteltu siten, että siitä ei aiheudu kaivostoiminnan kokonaiskustannukset huomioon ottaen kohtuudella vältettävissä olevaa yleisen tai yksityisen edun loukkausta. Kaivoslaki 19 §

Hakija on osoittanut, että kaivoslaissa säädetyt edellytykset täyttyvät, eikä luvan myöntämiselle ole kaivoslaissa säädettyä estettä. Kaivoslaki 45 § ja 48 §

Kaivosluvassa voidaan myöntää rajoitettu käyttö- tai muu oikeus kaivoksen apualueeseen, jos muualla laissa ei toisin säädetä ja apualue täyttää 19 §:ssä säädetyt edellytykset. Oikeus voidaan myöntää vain siltä osin kuin alueelle suunniteltujen toimintojen sijoittamista ei muutoin voida järjestää tyydyttävästi ja kohtuullisin kustannuksin. Kaivoslaki 49 §

Kaivosviranomaisen on ottanut kaivoslain 49 §:n mukaisesti lupaharkinnassa huomioon, mitä 47 §:n 2 ja 3 momentissa säädetään kaivosalueesta ja kaivoksen apualueesta kaivosluvan myöntämisen edellytyksenä.

TUKES perustelee tieyhteyttä seuraavasti:

1. Tieyhteys ei sijaitse asuttujen kiinteistöjen läheisyydessä.
2. Tieyhteys ei yhdy Tiitonrannantiehen asuttujen kiinteistöjen kohdalle.
3. Tieyhteys ei pirsto metsätiloja.

4. Tieyhteys ei sijoitu talousvesikaivojen läheisyyteen.
5. Tieyhteys ei sijoitu alueen lähteiden läheisyyteen eikä niiden vaikutusalueeseen.
6. Tieyhteys ei sijoitu Lähdekankaan pohjavesialueella eikä sen vaikutusalueelle.
7. Vaikka tieyhteys sijoittuu maakunnallisesti arvokkaalle maisema-alueelle ja peltoaukealle katkaisten myös viljelyssä olevan peltotilan, se ei muodosta kaivoslain tarkoittamaa estettä apualueen myöntämiselle.
8. Asianosaiset ovat oikeutettuja haittakorvauksiin Maanmittauslaitoksen kaivostoimituksessa. Haittakorvauksien osalta TUKES viittaa tämän päätöksen kappaleeseen ” Turvallisuus- ja kemikaaliviraston tiedonanto päätöksen mahdollisesti aiheuttamista haitoista asianosaisille”.

Päätöksen täytäntöönpanokelpoisuus

Kaivoslupaan perustuvat toimenpiteet saa aloittaa, kun kaivoslupapäätös on lainvoimainen, kaivosluvassa annetut toimenpiteiden aloittamiseen liittyvät määräykset on toteutettu, 84 §:ssä tarkoitettu lunastuspäätös on lainvoimainen ja päätöksessä luvanhaltijalle määrätty lopulliset korvaukset on suoritettu, vakuus on asetettu kaivosluvassa määrätyn mukaisesti ja asianosaisen toimenpiteen kannalta merkitykselliset muualla laissa vaaditut luvat ovat lainvoimaisia tai toiminnan aloittamiseen on saatu oikeus asiassa toimivaltaiselta viranomaiselta.

Valitus kaivostoimituksessa määrätystä korvauksista ei estä kaivoslupaan perustuvien toimenpiteiden aloittamista.

Kaivoslaki 168 §

Päätöksen voimassaolo

Kaivoslupa (apualue) on voimassa toistaiseksi luvan lainvoimaiseksi tulosta. Kaivosluvan tarkistusväli on 10 vuotta.

Perustelut: Kaivoslaki 62 §

Lupaviranomaisen on tarkistettava toistaiseksi voimassa olevan kaivosluvan määräyksiä vähintään kymmenen vuoden välein.

Kaivostoimitus

Kaivostoimitus suoritetaan kaivoslain 8 luvun mukaisesti.

Turvallisuus- ja kemikaaliviraston lupamääräykset perusteluineenLUPAMÄÄRÄYS 1

Kaivosyhtiön tulee ennen tieyhteyden rakentamistöiden aloittamista hakea rakennettavalle tielle liittymälupaa (tiehen 7630 Tiitonrannantie) Pirkanmaan ELY-keskuksen lupapalveluilta.

Perustelut:

Turvallisuus- ja kemikaaliviraston on kaivoslain 52 §:n nojalla annettava yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeelliset määräykset muista yleisen ja yksityisen edun kannalta välttämättömistä ja luvan edellytysten toteuttamiseen liittyvistä seikoista.

LUPAMÄÄRÄYS 2

Kaivosyhtiön tulee järjestää tiellä tapahtuvat rikastekuljetukset siten, että kuormat on peitetty suojapressuilla tai muulla sellaisella tavalla, ettei kuormasta purkaudu pölyä ympäristöön.

Perustelut:

Kaivoslain 3 §:stä johtuu, että kaivosviranomaisen on varmistettava, ettei toiminta ole ympäristönsuojelulain (527/2014) vastaista ja ettei toiminnasta aiheudu kaivoslain 52 §:n tarkoittamaa yleisen tai yksityisen edun loukkausta.

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto huomauttaa, ettei lupamääräys rajoita ympäristöviranomaisten oikeutta antaa asiasta tarkentavia lupamääräyksiä.

LUPAMÄÄRÄYS 3

Kaivosyhtiön tulee minimoida tien käytöstä aiheutuvaa pölyämistä. Pölynsidontaan käytettävien keinojen osalta kaivosyhtiön tulee olla yhteydessä Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskukseen siinä tapauksessa, elleivät ympäristöviranomaiset ole antaneet tätä koskevia lupamääräyksiä ennen toiminnan aloittamista.

Perustelut:

Kaivoslain 3 §:stä johtuu, että kaivosviranomaisen on varmistettava, ettei toiminta ole ympäristönsuojelulain (527/2014) vastaista ja ettei toiminnasta

aiheudu kaivoslain 52 §:n tarkoittamaa yleisen tai yksityisen edun loukkausta.

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto huomauttaa, ettei lupamääräys rajoita ympäristöviranomaisten oikeutta antaa asiasta tarkentavia lupamääräyksiä.

LUPAMÄÄRÄYS 4

Kaivosluvan haltijan on ryhdyttävä tieyhteyden ja sähkölinjan rakentamiseen tässä päätöksessä tarkoitetulla apualueella kymmenen vuoden kuluessa.

Perustelut:

Kaivoslain 52 §:n nojalla kaivosluvassa tulee asettaa määräaika, jonka kuluessa kaivosluvan haltijan on ryhdyttävä kaivostoimintaan tai muuhun sellaiseen valmistavaan työhön (tieyhteyden ja sähkölinjan rakentamiseen), joka osoittaa luvanhaltijan vakavasti pyrkivän varsinaiseen kaivostoimintaan. Määräaika voi olla enintään kymmenen vuotta luvan lainvoimaiseksi tulosta.

LUPAMÄÄRÄYS 5

Kaivosluvan haltijan on maksettava tämän luvan mukaisen apualueen kiinteistöjen omistajille vuotuinen korvaus (*louhintakorvaus*).

Louhintakorvauksen vuotuinen suuruus kiinteistöä kohti on 50 euroa hehtaarilta.

Velvollisuus louhintakorvaukseen alkaa, kun kaivoslupa on lainvoimainen.

Kaivosluvan haltijan on toimitettava kaivosviranomaiselle tiedot louhintakorvauksen vahvistamista varten viimeistään seuraavan vuoden 15 päivänä maaliskuuta. Kaivosviranomaisen vahvistaa päätöksellään louhintakorvauksen suuruuden vuosittain.

Louhintakorvaus on maksettava viimeistään 30 päivänä siitä, kun kaivosviranomaisen päätös louhintakorvauksesta on tullut lainvoimaiseksi.

Tarkempia säännöksiä louhintakorvauksen vahvistamista ja tarkistamista koskevasta hakemuksesta, louhintakorvauksen määrittämisen perusteista ja kaivosviranomaiselle louhintakorvauksen vahvistamista varten toimitettavista tiedoista voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

Perustelut:

Kaivoslaki 100 § ja valtioneuvoston asetus kaivostoiminnasta (391/2012) 33 §.

LUPAMÄÄRÄYS 6

Lupamääräykset tarkistetaan Kopsan kaivospiiriä koskevien lupamääräysten tarkistamisen yhteydessä viimeistään 1.6.2027. Tarkistusajankohtaa voidaan aikaistaa, jos apualueen toiminnassa tapahtuu tai havaitaan (Tukesin kaivostarkastuksissa) oleellisia muutoksia.

Kaivosyhtiön tulee toimittaa ajan tasalla oleva selvitys apualueen lopetus- ja jälkitoimenpiteistä, jotta Tukes voi arvioida ja tarkistaa vakuuden sisällön kattavuuden ja suuruuden riittävyyden. Selvitys tulee toimittaa 1.3.2027 mennessä.

Perustelut: Kaivoslaki 62 §

Kaavatilanne

Pohjois-Pohjanmaan liiton antaman lausunnon (13.5.2024) mukaan:

Kaivospiiri on osoitettu Pohjois-Pohjanmaan 3. vaihemaakuntakaavassa kaivos-kohdemerkinnällä (ek). Merkinnällä osoitetaan alueita, joilla jo on kaivostoimintaa tai joilla on todettu sellaisia malmi- ja mineraaliesiintymiä, että kaivostoiminta on todennäköistä. Alueet sisältävät myös kaivostoiminnan kannalta tarpeelliset rikastuslaitokset, läjitys- ja rikastushiekka-alueet sekä liikennealueet. Alueella on MRL:n 33 §:n mukainen rakentamisrajoitus.

Alueella ei ole oikeusvaikutteisia yleis- tai asemakaavoja.

Lupahakemuksen vireilletulo

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto antoi kaivoslain (503/1965) nojalla Belvedere Mining Oy:lle Kopsan kaivospiiriä koskevan päätöksen (KaivNro K7405) 30.8.2013. Kopsan kaivospiirimääräys on lainvoimainen ja kaivospiiritoimitus on vielä kesken.

Päätökseen liittyvä tieyhteys ei saanut lainvoimaa, vaan Pohjois-Suomen hallinto-oikeus on tieyhteyttä koskevan valituksen johdosta 12.2.2015 päätöksellään (15/0048/1) palauttanut asian Turvallisuus- ja kemikaalivirastoon uudelleen käsiteltäväksi. Kopsan kaivospiirille johtava tieyhteys tuli päätöksen mukaan määritellä uudestaan. Turvallisuus- ja

kemikaalivirasto valitti Pohjois-Suomen hallinto-oikeuden päätöksestä KHO:een, joka on päätöksellään (753/1/15) ratkaissut asian 27.6.2016. Valitus hylättiin ja hallinto-oikeuden päätöksen lopputulosta ei muutettu.

12.10.2017 annetulla kaivosviranomaisen siirtopäätöksellä Kopsan kaivospiirimääräys ja käsittelyssä oleva apualuekysymys siirrettiin Belvedere Mining Oy:n konkurssipesältä Fennia Gold Oy:lle. Päätös sai lainvoiman 14.11.2017.

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto aloitti tieyhteyden käsittelyn kuuluttamalla asian 12.1.2023 kaivoslain 2011 tarkoittamana apualuehakemuksena.

Tieyhteyden määrittämiseksi asiaa on selvitetty perusteellisesti ja asiaa on kuulutettu seuraavasti:

1. Kuulutus 12.1.2023 (päätievaihtoehto VE1a + muita tievaihtoehtoja 7 kpl)
2. Kuulutus 6.9.2023 (Tieyhteys VE2b)
3. Kuulutus 2.4.2024 (Tieyhteys VE2)

Kuulutukset ovat nähtävillä Tukesin verkkosivuilla osoitteessa:

<https://tukes.fi/paatokset-ja-kuulutukset/kaivospiirit-ja-kaivosluvat>

Laki kaivoslain muuttamisesta (505/2023) on tullut voimaan 1.6.2023. Koska hakemus on tullut vireille jo ennen 1.6.2023, ei asiaan sovelleta lakia kaivoslain muuttamisesta (505/2023).

Asianosaiset

Hakijayhtiö on kaivosviranomaisen pyynnöstä määrittänyt karttatarkastelun ja hakemuksessa esitetyn toiminnan vaikutusaluearvioinnin mukaisesti ne asianosaiset, joita asia koskee hallintolain (434/2003) 11 §:n mukaisesti.

Lupahakemuksen käsittelyvaiheet sekä Turvallisuus- ja kemikaaliviraston kaivoslain 56 §:n mukaiset vastaukset lausunnoissa ja muistutuksissa esitettyyn (Päätöksessä on kaivoslain 56 §:n mukaisesti otettava kantaa lausunnoissa esitettyihin yksilöityihin vaatimuksiin)

Lupahakemuksen käsittelyssä lausuntoja ovat ne, joilta on pyydetty lausunnot. Muut lausunnoiksi merkityt asiakirjat on käsitelty joko muistutuksina tai mielipiteinä.

KUULUTUS 12.1.2023**Hakemuksen kuulutus 12.1.2023:**

"Hakija on teettänyt syksyllä 2022 asiantuntija -arvion kahdeksasta (8) vaihtoehtoisesta reitistä kaivospiiriltä yleiselle tielle. Jokaisen reitin osalta on huomioitu mm. olemassa olevien teiden hyödyntäminen, malmin kuljetuksista aiheutuvat vaikutukset maanomistajille, alueen asukkaille, kevyelle liikenteelle sekä muille mahdollisille maankäyttömuodoille. Vertailun tulokset on esitelty alueen maanomistajille sekä kaikille kaupunkilaisille avoimessa yleisötilaisuudessa Haapajärvellä 2.11.2022 ja sitä on täydennetty saadun palautteen perusteella.

Vertailun perusteella vähiten haittaa aiheuttava reittivaihtoehto on VE1a. Reittilinjaus VE1a lähtee kaivospiiriltä luoteeseen ja yhtyy olemassa olevaan peltotiehen, ja edelleen olemassa olevaan Leväniementiehen, joka suuntautuu pohjoiskoillis- suuntaan. Lähdekankaan kohdalla reitti siirtyy pohjoiseen Leväniementieltä, ja kulkee uutta rakennettavaa tietä pitkin noin 800 metrin matkan, jonka jälkeen yhtyy Tiitonrannantiehen (7630). Leväniementien varressa on useita asuttuja kiinteistöjä, jotka ohitetaan tällä reittilinjauksella. Leväniementiellä on jo nykyisellään tarvekilouhoksesta ja metsätaloudesta johtuvaa raskasta liikennettä, joka voidaan jatkossa ohjata Tiitonrannantielle uuden tielinjauksen kautta. Näin Leväniementien asutukselle aiheutuva nykyinen haitta pienenee.

VE1a -reitin varrella ei ole asuttuja kiinteistöjä ja hyvin vähän kevyttä liikennettä, jotka on katsottu vertailussa herkästi häiriintyviksi kohteiksi. Myöskään koulumatkaliikenteelle ei reitistä aiheudu vaikutuksia. Reitti ei kulje alueella sijaitsevien arvokkaan kylämiljöön tai maisemallisesti arvokkaan peltoaukean kautta. Lisäksi VE1a -reitin linjauksessa on vähiten kiinteistöjä ja se on yksi lyhyimmistä reiteistä. Reitti kulkee osittain Lähdekankaan pohjavesialueen (1106905) kautta olemassa olevaa Leväniementietä pitkin. Lisäksi reitin lähialueelta tunnetaan lähde, joka on 23 metrin etäisyydellä VE1a -reittilinjauksen reunasta. Molemmat kohteet otetaan huomioon tulevassa tienparannuksessa, uuden tieosuuden rakentamisessa ja käyttöönotossa. Malmi kuljetetaan rikastettavaksi myöhemmin päätettävälle rikastamolle."

Tämän kuulutuksen tieyhteys on esitetty liitteessä 2.

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto pyysi ennen päätöksentekoa asiasta lausunnot Haapajärven kaupungilta, Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskukselta, Pohjois-Pohjanmaan liitolta ja tarvittaessa muussa lainsäädännössä mainituilta tahoilta.

Ennen asian ratkaisemista Tukes varasi asianosaisille tilaisuuden tehdä muistutuksia lupa-asian johdosta. Muille kuin asianosaisille Tukes varasi tilaisuuden ilmaista mielipiteensä lupaa koskevassa asiassa.

Asia annettiin tiedoksi julkisella kuulutuksella Tukesin verkkosivuilla. Tieto kuulutuksesta julkaistiin Haapajärven kaupungin yleisessä tietoverkossa.

Tukes tiedotti kuulutuksen julkaisemisesta Selänne -lehdessä ja Virallisessa lehdessä. Kuulutuksesta annettiin erikseen tieto asianosaisille.

Lausunnot, muistutukset ja mielipiteet kuulutukseen 12.1.2023:

LAUSUNNOT

Lausunnon toimittivat peruspalvelukuntayhtymä Selänne (Haapajärven kaupungin ympäristönsuojelu- ja ympäristöterveysviranomaisena toimii Peruspalvelukuntayhtymä Selänteen ympäristölautakunta), Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus ja Suomen ympäristökeskus (Viite: Kannanotto ilmoitukseen "Apualueen perustaminen (tieyhteyttä ja sähkölinjaa varten) Kopsan kaivospiirille" (Ilmoitettu 14.2.2023, KaivNro K7405, Lupatunnus KL2022:0005))

12.1.2023 kuulutuksen lausunnot on esitetty liitteessä 3. Hakijayhtiön kaivoslain 42 §:n mukainen selitys on esitetty liitteessä 3.

Osa lausunnoista on käsitelty muistutuksina. Muistutuksia ja mielipiteitä annettiin yhteensä 12 kpl.

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen lausunnosta 20.2.2023:

" Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus esittää lausuntonaan seuraavaa:

ELY-keskus tarkastelee tässä lausunnossa asiaa vain pohjavesien suojelun kannalta. Suunniteltu reitti VE1a menee osittain Lähdekangasnimisen tärkeän pohjavesialueen (1106905) itä-kaakkoisosan poikki. Lähdekankaan pohjavesialueella toimii Havelanperän vesiosuuskunta ja Havelanperän vedenottamosta saavat vesiosuuskunnan osakkaat juoma- ja talousvetensä. Lähdekankaan pohjavesialue sijaitsee moreeni-/kalliomäen koillispuolella. Pääosa pohjavedestä muodostuu alueen kaakkois-, etelä- ja lounaisosissa. Hakemuksen mukaan tieyhteys Lähdeniementieltä Lähdekankaan kohdalla siirtyy pohjoiseen ja kulkee 800 m matkan Tiitonrannantielle saakka. Kaivospiirille menevän tien on ilmoitettu olevan 25 m leveä eli noin 3-4 kertaa leveämpi kuin nykyinen tie. Lisäksi tietä joudutaan parantamaan, jotta se kestää kaivokselta lähtevät 75 raskasta kuljetusta (50 tn) vuorokaudessa. Tien rakentamiseen liittyviä

suunnitelmia ei ollut käytettävissä tämän lausuntopyynnön mukana. Kun tiestöä parannetaan siten, että se kestää jatkuvan raskaan liikenteen, niin tien kantavuutta joudutaan vahvistamaan ja estämään pohjaveden pääsy tierakenteeseen. Seurauksena on se, että rakennettu tie alentaa pohjavedenpintaa tien läheisyydessä. ELY-keskuksen arvion mukaan Lähdekankaan pohjavesialueella rakennettava tie pienentää Havelanperän vedenottamolle muodostuvan pohjaveden määrää katkaisten pohjaveden virtauksen kaakkoisosasta kohti ottamoa. Lähdekankaan pohjavesialueella ei ole tehty pohjavesitutkimuksia, jonka vuoksi tiehankkeen vaikutusta pohjavesialueeseen liittyy riskejä ja epävarmuuksia. Lisäksi pohjavesialueen ulkopuolella uusi rakennettava tieosuus menee aivan lähteen vierestä. Tien rakentaminen välittömästi lähteen alapuolelle alentaa pohjavedenpintaa ja hyvin suurella todennäköisyydellä kuivattaa lähdetä. Jos aiemmin mainittua tieyhteyttä perusparannetaan hakemuksen mukaisesti Lähdekankaan pohjavesialueella, niin kyse on pohjaveden muuttamisesta. Siitä säännellään vesilain (587/2011) 3 luvun 2 §:ssä, jonka mukaan vesitaloushankkeelle on oltava lupaviranomaisen lupa, jos se voi muuttaa vesistön asemaa, syvyyttä, vedenkorkeutta tai virtaamaa, rantaa tai vesiympäristöä taikka pohjaveden laatua tai määrää, ja tämä muutos: 1) aiheuttaa luonnon ja sen toiminnan vahingollista muuttumista taikka vesistön tai pohjavesiesiintymän tilan huononemista; 5) olennaisesti vähentää tärkeän tai muun vedenhankintaan soveltuvan pohjavesiesiintymän antoisuutta tai muutoin huonontaa sen käyttökelpoisuutta taikka muulla tavalla aiheuttaa vahinkoa tai haittaa vedenotolle tai veden käytölle talousvetenä Pohjavesialueen ulkopuolella sijaitsevan lähteen suojelua säännellään vesilain 2 luvun 11 §:n perusteella. Kyseisessä lainkohdassa todetaan, että mm. lähteen luonnontilan vaarantaminen on kielletty. Lupaviranomainen voi yksittäistapauksessa hakemuksesta myöntää poikkeuksen vaarantamisen kieltoon liittyen. Jos hankkeeseen on haettu vesilain mukaista lupaa, niin lupaviranomaisen on lupa-asian yhteydessä viran puolesta tutkittava kysymys poikkeuksen myöntämisestä. Edellä esitetyn perusteella ELY-keskus esittää, että pohjavesien suojelun kannalta lupaa kaivospiirin laajentamiseksi apualueella (VE1a) tieyhteyden rakentamiseksi ei tulisi myöntää. Mikäli lupa myönnetään, niin tieyhteyden rakentamiselle tulee hakea vesilain mukaista lupaa Pohjois-Suomen aluehallintovirastosta. Lupaviranomainen ratkaisee, annetaanko tiehankkeelle pohjavesien suojelun näkökohdat huomioiden lupa vai ei. ELY-keskuksen lausunto pyydettiin ainoastaan vaihtoehdosta VE1a. ELY-keskus kommentoi lyhyesti myös muita esitettyjä tievaihtoehtoja. Vaihtoehtoihin VE1b - VE4 kohdistuvat samat vesilain vaatimukset kuin lausuttavaan vaihtoehtoon VE1a. Kopsankankaan koillisrinteessä on peruskartan mukaan ainakin 4 lähdetä sekä Suomen ympäristökeskuksen seuranta-asema. ELY-keskus katsoo, että tiehanke VE1a ei vaikuta seuranta-asemaan. TUKES voi harkita lausunnon pyytämistä myös Suomen ympäristökeskuksen

Vesivarat-ryhmältä, mikäli sitä ei ole jo tehty. Tievaihtoheitojen VE5 – VE7 toteuttamiseen ei ole ELY-keskuksen käsityksen mukaan pohjavesien suojelullisia esteitä.”

Suomen ympäristökeskuksen lausunnosta 15.3.2023:

”Suunnitteilla oleva Kopsan kaivoshanke ja siihen liittyvä apualueen perustaminen sijoittuvat välittömästi Haapajärven aseman pohjavesiputkien alueelle. Kaivoshanke tarkoittaa aseman tuhoutumista ja pitkien seurantojen loppumista. Tämä huonontaa merkittävästi kuivuus- ja pohjavesitilanteiden kansallista tilannekatsausta. Lisäksi aseman poistuminen aiheuttaa aukon asemaverkoston maantieteelliseen kattavuuteen. Yllä olevien perustelujen pohjalta huomautamme, että Kopsan kaivoshankkeen ja siihen liittyvien muiden alueiden rakentamisen yhteydessä tulisi huomioida Haapajärven pohjavesiaseman olemassaolo ja turvata laadukkaan aineiston tuottaminen alueelta. Ehdotamme, että kaivosyhtiötä veloitetaan etsimään ja toteuttamaan vastaava seuranta-asema korvaamaan tuhoutuva Haapajärven asema.”

Peruspalvelukuntayhtymä Selänteen lausunnosta 17.2.2023:

”Mikäli päädytään esitettyyn tieratkaisuun, on pohjavesialue, pohjavesialueella sijaitseva vedenottamo ja mainittu lähde huomioitava ensisijaisesti toiminnallisilla ja rakenteellisilla ratkaisuilla, sekä lisäksi toiminnan aikaisella veloitettarkkailulla. Liikenne tulee lisääntymään kaivostoiminnan vuoksi vedenhankintaa varten tärkeällä Lähdekankaan pohjavesialueella (1 lk) nykyisestään merkittävästi, joten pohjaveden pilaantumisen riski kasvaa kohtuuttomaksi, mikäli riskienhallintaan liittyviä toimenpiteitä ei hankkeeseen liittyen tehdä.”

Turvallisuus- ja kemikaaliviraston johtopäätökset ja kaivoslain 56 §:n tarkoittama vastaus kuulemisesta 12.1.2023

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto viittaa edellä esitetyn osalta Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen antamaan lausuntoon, joka jo pelkästään määrittää sen, ettei esitettyä tieyhteyttä voida toteuttaa. Lausunnossaan ELY-keskus esitti, että pohjavesien suojelun kannalta lupaa kaivospiirin laajentamiseksi apualueella (VE1a) tieyhteyden rakentamiseksi ei tulisi myöntää.

Saatujen lausuntojen, muistutusten ja mielipiteiden johdosta Turvallisuus- ja kemikaalivirasto totesi hakijayhtiölle jo ennen kaivoslain 42 §:n selityksen pyytämistä, että tässä yhteydessä kuulutettu tieyhteys ei ole mahdollista toteuttaa. Turvallisuus- ja kemikaalivirasto pyysi näin ollen hakijayhtiötä laatimaan selityksen yhteyteen uuden reitin tieyhteyttä varten.

Turvallisuus- ja kemikaaliviraston johtopäätökseen vaikuttivat myös Suomen ympäristökeskuksen ja Peruspalvelukuntayhtymä Selänteen lausunnot sekä Havelanperän vedenottamon muistutus.

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto katsoo, ettei muistutuksissa ja mielipiteissä esitettyihin seikkoihin (yksityistä etua koskevat ja yksilöidyt vaatimukset huomioiden) ole tarpeen enemmälti kommentoida, koska jo pelkästään edellä esitetyt lausunnot ja muistutus merkitsivät sitä, ettei esitettyä päätievaihtoehtoa voida toteuttaa.

Muistutuksissa ja mielipiteissä tuotiin esiin kuitenkin runsaasti sellaisia tielinjauksen sijoittamiseen liittyviä seikkoja, joista on ollut hyötyä ja joita on pyritty mahdollisimman hyvin huomioimaan asian jatkokäsittelyssä. Näitä seikkoja ovat mm. :

- Tievaihtoehtoja ei saa linjata liian lähelle ihmisten asumis- tai vapaa-ajan rakennuksia, eivätkä tielinjaukset saa pirstoa metsä- ja peltokiinteistöjä. Tällaiset tielinjaukset aiheuttavat ihmisille henkisiä ja taloudellisia menetyksiä, aiheuttavat häiriötä melun ja pölyn muodossa sekä laskevat kiinteistöjen arvoa.
- Metsäisellä alueella tiet tulisi linjata siten, että ne kulkisivat kiinteistöjen rajoilla ja metsäisellä alueella, jotta välttyään peltomaiden pirstomiselta
- Kaivosliikenne ei saa vaarantaa merkittävästi alueen lasten turvallista kulkemista sekä koulu- että vapaa-ajalla
- Kaivoksen mahdollisesti toteutuessa raskasta liikennettä tulee paljon, joten asutukseen pitää jäädä väliä
- Metsäkiinteistöjen pilkkoutumisen vähentämiseksi vanhoja ja käytössä olevia tielinjoja tulee käyttää hyödyksi mahdollisimman hyvin
- Uusien teiden tulisi sijoittua kiinteistöjen rajalinjoille

Hakijayhtiön selitys kuulutukseen 12.1.2023

Hakijayhtiön kaivoslain 42 §:m mukainen selitys kuulemiseen 12.1.2023 on esitetty liitteessä 3.

Hakija on saadun palautteen perusteella laatinut ja esittänyt selityksessään uuden reittivaihtoehdon (VE1c), joka on yhdistelmä aiemmin esitetyistä vaihtoehdoista VE1a ja VE1b. Reitti kulkee metsämaita pitkin, eikä sillä ole vaikutuksia peltomaihin. Aiempaan reittiin verrattuna uusi reitti (VE1c) myös lisää hieman etäisyyttä asutukseen ja lähteeseen, ja pyrkii välttämään vanhaa puustoa, joka samalla lisää hieman näkö-, melu- ja pölyestettä tien ja asutuksen välille. Reitti on pyritty linjaamaan kiinteistöjen rajoja pitkin, jota myös on esitetty useissa palautteissa.

Selityksessä hakijayhtiö on todennut esittämästään reittivaihtoehdosta seuraavaa:

”Reitin VE1c alku kaivospiiriltä kulkee metsämaata pitkin Leväniementielle. Reitti on pyritty koko matkaltaan sijoittamaan kiinteistöjen rajoille, kuten useissa palautteissa oli esitetty. Joidenkin kiinteistöjen sirpaloitumista ei kuitenkaan täysin voida välttää tässäkin vaihtoehdossa. Reitti kulkee aiempaa lyhyemmän matkan nykyistä Leväniementietä pitkin, ja siirtyy sitten sen luoteispuolelle. Tältä osin reittiä on siirretty aiempaan verrattuna siten, että se kulkee kiinteistöjen rajoja pitkin ennen liittymistä Tiitonrannantiehen. Reitti lisää hieman etäisyyttä ja peitteisyyttä asuttuihin taloihin nähden ja parantaa tältä osin asutukselle mahdollisesti liikenteestä aiheutuvaa haittaa. Reitin vaikutusalue Lähdekankaan pohjavesialueen kaakkoiskulmaan on hieman pienempi kuin vaihtoehdossa VE1a. Lisäksi reitti lisää etäisyyttä alueella sijaitsevaan lähteeseen siten, että lähde on apualueen reunasta n. 44 metrin etäisyydellä, aiemman 23 metrin sijaan.”

KUULUTUS 6.9.2023

Hakemuksen kuulutus 6.9.2023:

12.1.2023 kuulemisessa saatua palautetta ja yhtiön antamaa selitystä (ja myös selityksessä esitettyä tievaihtoehtoa VE1c) käsiteltiin Turvallisuus- ja kemikaaliviraston ja hakijayhtiön välisessä teams-kokouksessa 17.5.2023. Turvallisuus- ja kemikaalivirasto pyysi hakijayhtiötä kuitenkin tarkastelemaan vielä uudelleen reittivaihtoehtoja Kopsan kaivospiirille johtavan tien perustamiseksi hyläten kuulemisessa esitetyn tievaihtoehdon VE1a ja hakijan selityksessään esittämän vaihtoehdon VE1c.

Hakija on muodostanut maanomistajilta sekä muilta asianosaisilta ja sidosryhmiltä saadun palautteen perusteella aikaisemmin esitettyjen tievaihtoehtolinjausten tilalle kokonaan uuden reittivaihtoehdon VE2b, joka korvasi 12.1.2023 kuulemisessa esitetyn vaihtoehdon VE1a.

Hakijayhtiön mukaan vaihtoehto VE2b ei rasita olemassa olevaa Leväniementietä, sen lähistöllä ei ole lähteitä, eikä se ole päällekkäinen Lähdekankaan pohjavesialueen kanssa, kuten aiempi vaihtoehto VE1a. Vaihtoehto VE2b kulkee palstojen rajoja pitkin, lukuun ottamatta kahta kiinteistöä. Reitti hyödyntää suurimmilta osin metsätalousmaata, eikä siitä aiheudu vaikutuksia alueen asutukselle tai muulle liikenteelle. Reitti kulkee osittain Oksavan ja Autiorannan alueen maankäytöselvityksessä mainitun, arvokkaan peltoaukean kautta.

Tämän kuulutuksen tieyhteys on esitetty liitteessä 4.

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto pyysi ennen päätöksentekoa asiasta lausunnot Haapajärven kaupungilta, Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskukselta, Pohjois-Pohjanmaan liitolta ja Suomen ympäristökeskukselta.

Ennen asian ratkaisemista Tukes varasi asianosaisille tilaisuuden tehdä muistutuksia lupa-asian johdosta. Muille kuin asianosaisille Tukes varasi tilaisuuden ilmaista mielipiteensä lupaa koskevassa asiassa.

Asia annettiin tiedoksi julkisella kuulutuksella Tukesin verkkosivuilla. Tieto kuulutuksesta julkaistiin Haapajärven kaupungin yleisessä tietoverkossa.

Tukes tiedotti kuulutuksen julkaisemisesta Selänne -lehdessä. Kuulutuksesta annettiin erikseen tieto asianosaisille.

Lausunnot, muistutukset ja mielipiteet kuulutukseen 6.9.2023:

LAUSUNNOT

Lausunnon toimittivat Haapajärven kaupungin tekninen lautakunta ja ympäristöpalvelut sekä Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus ja Suomen ympäristökeskus.

6.9.2023 kuulutuksen lausunnot on esitetty liitteessä 5. Hakijayhtiön kaivoslain 42 §:n mukainen selitys on esitetty liitteessä 5.

Muistutuksia ja mielipiteitä annettiin yhteensä 7 kpl.

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen lausunnosta 12.10.2023

"ELY-keskus katsoo, että vaihtoehdon VE2b toteuttamiseen ei ole pohjavesien suojelullisia esteitä. Vaihtoehto VE2b ei sijoitu Lähdekankaan pohjavesialueelle tai sen välittömään läheisyyteen, eikä sillä katsota olevan vaikutusta Lähdekankaan pohjaveden laatuun tai määrään. Vaihtoehdolla (VE2b) ei myöskään arvioida olevan vaikutusta alueen läheisyydessä sijaitsevan lähteen ja kauempana sijaitsevien lähteiden luonnontilaisuuteen. Luonnontilaisten lähteiden vaarantaminen on kielletty vesilain 2 luvun 11 §:ssä. ELY-keskus kehottaa huomioimaan asian myös jatkosuunnittelussa. Tieyhteys sijoittuu valtakunnallisesti arvokkaalle maisema-alueelle (Kalajokilaakson viljelymaisemat), mutta suunniteltu tieyhteys sijaitsee keskellä peltoja ja maisema-alueen reuna-alueella. Tieyhteyden korkotasosta ei tässä vaiheessa ole tietoa, mutta tieyhteyden jatkosuunnittelussa olisi hyvä huomioida myös maisema-arvot."

Haapajärven kaupungin ympäristöpalvelut lausunnosta 12.10.2023

Lausunnon mukaan kartasta puuttuu yksityisiä talousvesikaivoja ja karttoihin merkitsemättömiä lähteitä/kaivoja. Lausunnossa todetaan lisäksi, että hankkeen ympäristövaikutukset ja mahdolliset tien/sähkölínjan rakentamisen ja myöhemmän käytön aikaiset riskit tulee selvittää läheisen pohjavesialueen, alueen lähteiden sekä alueen talousvesikaivojen osalta.

Haapajärven kaupungin teknisen lautakunnan lausunnosta 12.10.2023

Lausunnon mukaan uusi tielinjaus menee pääsääntöisesti kiinteistöjen rajoja myöten, mutta maatalouden ja maanviljelyn harjoittamiselle aiheutuu haittaa yhden kiinteistön osalta, jonka alueella tielinjaus halkaisee viljelyssä olevan pellon. Lausunnossa esitetään tutkittavaksi, että onko mahdollista tehdä kiinteistöä halkova tielinjaus metsäosuudella, jotta tielinjaus ei aiheuttaisi haittaa maataloudelle.

Suomen ympäristökeskuksen ilmoitus 20.9.2023

Ilmoituksen mukaan Suomen ympäristökeskus pitäytyy 15.3.2023 antamassaan lausunnossa, koska apualue ei uudella tavalla linjattuna muuta tilannetta, vaan kaivosalue vaikuttaa lausunnossa kuvatulla tavalla havaintoaseman toimintaan.

”Suunnitteilla oleva Kopsan kaivoshanke ja siihen liittyvä apualueen perustaminen sijoittuvat välittömästi Haapajärven aseman pohjavesiputkien alueelle. Kaivoshanke tarkoittaa aseman tuhoutumista ja pitkien seurantojen loppumista. Tämä huonontaa merkittävästi kuivuus- ja pohjavesitilanteiden kansallista tilannekatsausta. Lisäksi aseman poistuminen aiheuttaa aukon asemaverkoston maantieteelliseen kattavuuteen. Yllä olevien perustelujen pohjalta huomautamme, että Kopsan kaivoshankkeen ja siihen liittyvien muiden alueiden rakentamisen yhteydessä tulisi huomioida Haapajärven pohjavesiaseman olemassaolo ja turvata laadukkaan aineiston tuottaminen alueelta. Ehdotamme, että kaivosyhtiötä velvoitetaan etsimään ja toteuttamaan vastaava seuranta-asema korvaamaan tuhoutuva Haapajärven asema.”

Turvallisuus- ja kemikaaliviraston johtopäätökset ja kaivoslain 56 §:n tarkoittama vastaus lausuntoihin kuulemisesta 6.9.2023

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen antamaan lausuntoon viitaten tielinjaukselle VE2b ei ole estettä Lähdekankaan pohjavesialueen eikä alueella ja sen läheisyydessä sijaitsevien lähteiden osalta.

Haapajärven kaupungin lausunnossa mainitut karttaan merkitsemättömät lähteet sijaitsevat lähimmillään noin 140 metrin ja 70 metrin etäisyydellä tielinjauksesta.

Suomen ympäristökeskuksen esittämän osalta Turvallisuus- ja kemikaalivirasto toteaa, ettei apualue sijoitu seuranta-aseman välittömään läheisyyteen, eikä aiheuta vaikutuksia seuranta-asemalle.

Turvallisuus- ja kemikaaliviraston johtopäätökset ja kaivoslain 56 §:n tarkoittama vastaus muistutuksiin ja mielipiteisiin kuulemisesta 6.9.2023

Muistutus 1:

” Uusi reitti VE2b liittyy Tiitonrannantiehen 7630 ja kääntyy siitä kontiopuhdontielle ennen valtatieä 27. Tämä mainittu osuus on lähes kokonaan nykyistä hiekkatietä. Tämä osuus on jo nyt sateiden jälkeen, sekä kelirikon aikaan jo nykyisellä raskaan kaluston liikenne määrällä (6-36) ajoneuvoa vrk lähes ajokelvotonta. ”

TUKES toteaa muistutuksessa esitetyn koskevan hakemuksen ulkopuolista aluetta.

Muistutus 2:

Muistutuksessa käsiteltiin muitakin tievaihtoehtoja kuin vaihtoehtoa VE2b. Vaihtoehtoon VE2b osalta muistutuksessa todettiin seuraavaa:

Peltoalueella kaksi kiinteistöä on yhdistetty yhdeksi pelloksi ja linjaus halkaisee kyseessä olevan, noin 6,1 ha:n kokoisen pellon todella pahasti. Pelto-osuudella reitti kulkee vain yhden kilometrin päässä vuokramökeistämme ja siitäkin matkasta 300 metriä on hyvin ääntä kantavaa vesistöä. Yhteys tielinjalle mökeiltä on esteetön, joten melu/pöly liikenteestä kantautuu aavaa ja vettä myöden sekä mökeille että laajalle alueelle luoden pysyvän haitan vuokramökkiemme asiakkaille ja kaikille aavalla asuville/liikkuville ihmisille. Reittilinjaus kulkee vain 1.3 km päässä tilamme pihapiiristä aiheuttaen myös meidän pihapiiriin pysyvän haitan melun ja pölyn osalta. Peltoalueelle linjattu tie kulkee vain 340 metrin päässä lähimmästä asutusta talosta ”Miettupuhdossa” ja Tiitonrannantien yhtymäkohdassa lähimpään asuttuun taloon matkaa on 215 metriä. Lisäksi yhtymäkohdassa on paljon kevyttä liikennettä. Liitekartasta puuttuu myös edelleen lähteitä.

TUKES toteaa Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen antamaan lausuntoon viitaten, ettei tielinjaukselle VE2b ole estettä lähdekankaan

pohjavesialueen eikä alueella ja sen läheisyydessä sijaitsevien lähteiden osalta. Muistuttajan uudet reittivaihtoehdot eivät ole hyväksyttävissä, koska toisessa vaihtoehdossa tielinjaus menisi Lähdekankaan pohjavesialueen tuntumassa ja toisessa se menisi aivan kahden asutun kiinteistön vierestä.

TUKES toteaa, ettei muistuttajalle aiheudu yksityisen edun loukkausta, koska tässä kuulemisessa esitettyä vaihtoehtoa ei toteuteta.

Muistutus 3:

” Suunnitelmassa VE2b apualue rasittaa yhteensä kahtatoista kiinteistöä. Näistä Mäntyharjun kiinteistöön kohdentuu merkittävästi muita kiinteistöjä suurempi rasite, suuruudeltaan 27,6% apualueen laskennallisesta kokonaispinta-alasta. Osa suunnitellusta apualueesta kulkee Mäntyharjun kiinteistön rajaa pitkin sekä myös kiinteistön läpi, jakaen sen kahteen osaan. Kiinteistön omistajat ovat aikoinaan tarkoituksenmukaisesti ostaneet metsäalaltaan yhtenäisen kiinteistön, ja sellaisena se halutaan myös tulevaisuudessa säilyttää omistajien tahtoa sekä oikeuksia loukkaamatta.

Kaivosyhtiön edustajalta saamiemme tietojen mukaan Mäntyharjun kiinteistölle jäisi kaivostoiminnan loputtua rasitteeksi osuus tienhoitokuluista. Yksityistielaki velvoittaa, että tie on pidettävä sellaisessa kunnossa, kuin sen tarkoitus ja siitä tuleva hyöty edellyttävät, ottamalla kuitenkin huomioon, ettei kunnossapidosta aiheudu tieosakkaalle kohtuuttomia kustannuksia. Tienhoitokulujen osuuksien määräytymisperusteet, velvollisuudet, sitovuus sekä tulevat kustannukset ovat Mäntyharjun kiinteistön omistajille vielä epäselvät ja vaativat realistisiin etukäteislaskelmiin perustuvan täsmennyksen. Keskeisin kysymys on, ketkä tulevat olemaan tulevaisuudessa velvolliset tieosakkaat ja millä osuuksilla.”

Muistutuksessa on esitetty kaksi vaihtoehtoista reittiä. Molemmat linjausehdotukset eivät poista sitä, että linjaus halkaisee kahtia kiinteistön Sileäkangas.

TUKES toteaa, ettei muistuttajalle aiheudu yksityisen edun loukkausta, koska tässä kuulemisessa esitettyä vaihtoehtoa ei toteuteta.

Muistutus 4:

” Haluan muistuttaa, että uusi apualuetta koskeva linjaus VE2b halkaisee omistamani kiinteistöt, Sileäkangas 69-402-286-3 ja Mattila 69-402-17-29, pahasti kahtia. Näin ollen uusi apualuelinjaus hankaloittaa huomattavasti viljelyä ja metsätaloutta näillä kiinteistöillä. Pelto on ollut tilalla jo monta

vuosikymmentä ja kyseessä on salaojitettu peltoalue. Pellot ovat tärkeä osa maanviljelyä ja maidontuotantoa. Linjaus rikkoo olemassa olevat salaojat ja muutenkin tekee viljelytoimista vaikeampaa.”

TUKES toteaa, ettei muistuttajalle aiheudu yksityisen edun loukkausta, koska tässä kuulemisessa esitettyä vaihtoehtoa ei toteuteta.

Muistutus 5:

” Vuonna 2013 valmistuneen Oksavan ja Autiorannan alueen maankäyttöselvityksen perusteella Uupuaavan maakunnallisesti merkittävä kulttuurihistoriallinen maisema sekä arvokas peltoalue sijoittuvat kaivospiirin välittömään läheisyyteen. Mielestämme on todennäköistä, että Tielinjaus vaihtoehdot VE2a ja VE2b, VE3 ja VE4 tulevat merkitsevästi häiritsemään tätä maisemaa (Oksavan ja Autiorannan maankäyttöselvitys, selvityskartta 1, Maakunnallisesti merkittävä kulttuurihistoriallinen maisema nro II, Uupuaavan latorykelmä sekä Uupuaavan arvokas peltoalue). Kolme ehdotetuista tielinjauksista (VE2, VE3 ja VE4), laskuputki sekä sähkölinja ovat linjattu em. maiseman läpi, johon ne eivät mielestämme kuulu.”

TUKES toteaa, ettei alueen luokittelu arvokkaaksi peltoalueeksi muodosta kaivoslain mukaista estettä apualueen määrittämiseksi (rajoitettu käyttöoikeus tien ja sähkölinjan rakentamiselle).

Muistutus 6:

Mielipiteessä mainitut lähteet sijaitsevat lähimmillään noin 140 metrin ja 70 metrin etäisyydellä tielinjauksesta. Lähteiden välittömässä läheisyydessä (n. 30 m ja < 10 m) on ojitusta sekä salaojitettu pelto.

Muistutuksessa on esitetty uusi tielinjaus.

TUKES toteaa, että uusi linjaus menisi liian läheltä Lähdekankaan pohjavesialuetta.

TUKES toteaa, ettei muistuttajalle aiheudu yksityisen edun loukkausta, koska tässä kuulemisessa esitettyä vaihtoehtoa ei toteuteta.

Muistutus 7:

Muistutuksessa todetaan, ettei tielinjaus saa pirstoa peltoja eikä mennä liian läheltä asuttuja kiinteistöjä.

Tukesin johtopäätökset

TUKES toteaa, ettei tässä kuulemisessa esitettyä vaihtoehtoa toteuteta. Turvallisuus- ja kemikaalivirasto hylkää esitetyn vaihtoehdon muistutuksissa ja mielipiteissä esitettyjen seikkojen vuoksi (tieyhteys rasittaa hyvin monia kiinteistöjä ja pirstoo niitä).

Hakijayhtiön selitys kuulutukseen 6.9.2023

Hakijayhtiön kaivoslain 42 §:n mukainen selitys on esitetty liitteessä 5.

Hakija on todennut selityksessään mm. seuraavaa:

” Hakija toteaa lisäksi, että alueen pohjavesiolosuhteet sekä kaikkien suunnitelmien vaikutukset niihin, mukaan lukien vaikutukset talousveden laatuun ja riittävyteen, tullaan käsittelemään ympäristövaikutusten arviointiprosessissa, ja toimintaan liittyvät määräykset sitä seuraavassa ympäristölupa -prosessissa.

Hakija toteaa lisäksi, että mm. alueen pöly- melu-, ja pohjavesiolosuhteet sekä kaikkien suunnitelmien vaikutukset niihin, samoin kuin yleiselle tiestölle aiheutuvat liikennevaikutukset tullaan käsittelemään ympäristövaikutusten arviointiprosessissa.”

KUULUTUS 2.4.2024**Hakemuksen kuulutus 2.4.2024:**

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto katsoi kuulutuksesta 6.9.2023 saadun palautteen perusteella, että ehdotettu tielinjaus halkaisisi muutaman kiinteistön siten, että se aiheuttaisi kohtuutonta haittaa yksityiselle edulle.

Näin ollen Turvallisuus- ja kemikaalivirasto ja kaivosyhtiö järjestivät neuvottelun 11.1.2024, jossa keskusteltiin linjauksen muuttamisesta. Käytyjen keskustelujen jälkeen hakijayhtiö muutti tielinjausta sen loppupäästä ja toimitti muutetun linjausehdotuksen päätöksentekoa varten Turvallisuus- ja kemikaalivirastoon 5.2.2024. Turvallisuus- ja kemikaalivirasto ja hakijayhtiö järjestivät uudesta linjauksesta uuden neuvottelun 28.2.2024. Tämän neuvottelun perusteella päädyttiin siihen, että pyritään löytämään vielä parempi tielinjaus, jolla yksityisen edun loukkaus olisi mahdollisimman vähäinen. Hakijayhtiö laati edellä mainitun neuvottelun jälkeen useita uusia tielinjausvaihtoehtoja ja niistä pidettiin Turvallisuus- ja kemikaaliviraston ja hakijayhtiön kanssa vielä yksi neuvottelu 13.3.2024, jossa hakijayhtiö esitti valitsemansa tielinjausvaihtoehdon tätä uudelleenkuulutusta varten. Hakijayhtiö toimitti

tielinjaukseen liittyvän päivityksen Turvallisuus- ja kemikaalivirastoon 20.3.2024.

Kuulutettu tievaihtoehto 2.4.2024

Kaivosyhtiö haki kaivoslain 34 §:n mukaista lupaa jo aiemmin määrätyn Kopsan kaivospiirin laajentamiseksi apualueella. Kaivosyhtiö haki apualueetta tieyhteyden ja sähkölinjan sijoittamista varten. Koska kyseessä on tie, hakija esittää lisäksi, ettei apualueen osalta sovellettaisi mitä kaivoslain 12 luvun 121 §:ssä kaivosturvallisuussluvan tarpeesta säädetään.

Hakijayhtiö on hakemusasikirjoissaan todennut seuraavaa:

” Kopsan kaivoshankkeen toteuttaminen edellyttää yhdystien rakentamista kaivosalueelle. Tulevan kaivosalueen lähin yleinen tie, on yhdystie nro 7630 Haapajärvi - Raudasmäki, jolta on myös yhteys valtatielle nro 27. Tien 7630 liikenne koostuu nykyisin paikallisten asukkaiden ja muun maankäytön liikenteestä. Aiemman toimijan laatiman YVA-selostuksen (2013) mukaan yhdystie 7630 keskimääräinen liikennemäärä (KVL) on Hituran ja Kopsan välisellä tieosuudella 76–520 ajoneuvoa vuorokaudessa. Raskaan liikenteen määrä (KVLras) kyseisellä tieosuudella on 6–36 ajoneuvoa vuorokaudessa. Kopsan kaivokselta lähtevien malminkuljetusten määrä olisi keskimäärin 75 raskasta kuljetusta (50 tn) vuorokaudessa. Päivitetty arvio liikennemääristä laaditaan myöhemmin perustuen uuteen resurssiarvioon ja louhintasuunnitelmaan. Selvyyden vuoksi hakija toteaa, että malmia ei kuljeteta aiemman suunnitelman mukaisesti Hituran kaivokselle, vaan apualueelle rakennettavaa tietä pitkin kuljetukset ajetaan valtatielle 27, ja edelleen sitä pitkin myöhemmin päätettävälle rikastamolle rikastettavaksi.

Kuljetuksista aiheutuvia haitallisia vaikutuksia voivat olla esim., pöly, tärinä, melu, sekä vaikutukset liikenneturvallisuuteen. Yksityisten etuja koskevia vaikutuksia voivat olla esim. väliaikaiset tai pysyvät maankäytön tai maankäytön mahdollisuuksien muutokset. Kaikkia edellä mainittuja vaikutuksia on pyritty minimoimaan arvioimalla kahdeksan eri perusvaihtoehtoa tielinjaukselle. Tämän jälkeen on Tukesin kuulemismenettelyssä kuultu asianosaisia ja viranomaisia reittivaihtoehtojen VE1 ja VE1b sekä VE2b osalta. Valittu reitti (VE2) aiheuttaa kokonaisarvioinnin ja sen jälkeen toteutettujen kuulemismenettelyjen perusteella vähiten haittaa alueella sijaitseville mahdollisesti häiriintyville kohteille; asutuille kiinteistöille, ulkoilureiteille, liikenneturvallisuudelle sekä muulle maankäytölle. Tielinjauksen vaikutusalueella ei sijaitse suojeltuja luonnonsuojelukohteita,

pohjavesialueita tai lähteitä. Tie kulkee kaivospiiriltä metsäpalstojen ja peltoalueen läpi, jonka jälkeen se yhtyy Tiitonrannantiehen (7630). Hakija vastaa tien rakentamisen kustannuksista sekä sen kunnossapidosta kaivoksen toiminta-aikana. Kuljetuksista johtuva pölyäminen estetään suljetuilla kuormilla. Tielinjauksen alueella sijaitsevat kiinteistöt ovat maa- ja metsätalouskäytössä. Kiinteistönomistajille aiheutuu tien rakentamisesta haittaa, koska alueita poistuu nykyisestä käyttötarkoituksestaan. Useiden kiinteistöjen saavutettavuus paranee uuden tien ja sen mahdollistamien liittymien myötä. Apualue on määritetty maanomistajien toiveiden mukaisesti kulkemaan tasapuolisesti kiinteistörajoja pitkin, sekä siten että kiinteistöjä ei halkaista.”

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto pyytää huomioimaan, että tietä on tarkoitus käyttää työmatkaliikennettä ja **rikastekuljetuksia** varten (kuulutuksessa ilmoitettuja malmikuljetuksia ei tule lainkaan, koska alueelle rakennetaan nykyisten suunnitelmien mukaan rikastamo). Kopsan kaivokselta lähtevien malminkuljetusten määrä ei tule siis olemaan lähellekään 75 raskasta kuljetusta (50 tn) vuorokaudessa, vaan huomattavasti vähemmän.

Apualue on leveydeltään 25 metriä ja pituudeltaan 1 905 m. Sen pinta-ala on yhteensä 4,77 ha.

Uusi tielinjaus on esitetty liitteessä 6.

Kaivostoiminnan lopettamisen jälkeen tietä ja sähkölinjaa ei pureta, vaan se jää alueen muun maankäytön käyttöön ja kiinteistönomistajien omistukseen.

Apualue:

Apualue sijaitsee Haapajärven kaupungin alueella sijoittuen seuraaville kiinteistöille:

Kiinteistötunnus:	Kiinteistön nimi:	Pinta-ala (ha)
69-402-17-24	MÄNTYHARJU	0,833
69-402-244-0	VÄLIAHO	0,748
69-402-252-2	MÄNNIKKÖVAINIO	0,149
69-402-270-0	LEPOLA	0,373
69-402-286-3	SILEÄKANGAS	0,256
69-402-304-0	KAAKILA	0,175
69-402-56-30	TUTULA	0,466
69-402-6-184	KUKKULA	0,380
69-402-67-19	PALOKANGAS	0,005
69-402-67-22	HAKKIO	0,783
69-402-67-32	MAIJANKOPSA	0,600
	Yhteensä:	4,77

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto pyysi ennen päätöksentekoa asiasta lausunnot Haapajärven kaupungilta, Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskukselta, Pohjois-Pohjanmaan liitolta ja Suomen ympäristökeskukselta. Ennen asian ratkaisemista Tukes varasi asianosaisille tilaisuuden tehdä muistutuksia lupa-asian johdosta. Muille kuin asianosaisille Tukes varasi tilaisuuden ilmaista mielipiteensä lupaa koskevassa asiassa.

Asia annettiin tiedoksi julkisella kuulutuksella Tukesin verkkosivuilla. Tieto kuulutuksesta julkaistiin Haapajärven kaupungin yleisessä tietoverkossa.

Tukes tiedotti kuulutuksen julkaisemisesta Selänne -lehdessä. Kuulutuksesta annettiin erikseen tieto asianosaisille.

Lausunnot, muistutukset ja mielipiteet kuulutukseen 2.4.2024:

LAUSUNNOT

Lausunnon toimittivat Haapajärven kaupunki, Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus, Pohjois-Pohjanmaan liitto ja Suomen ympäristökeskus.

2.4.2024 kuulutuksen lausunnot on esitetty liitteessä 7. Hakijayhtiön kaivoslain 42 §:n mukainen selitys on esitetty liitteessä 7.

Osa lausunnoista käsitellään muistutuksina. Muistutuksia ja mielipiteitä annettiin yhteensä 7 kpl.

Turvallisuus- ja kemikaaliviraston johtopäätökset ja kaivoslain 56 §:n tarkoittama vastaus lausuntoihin kuulemisesta 2.4.2024

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen lausunnosta 10.5.2024

”ELY-keskus katsoo, että vaihtoehdon VE2 toteuttamiseen ei ole pohjavesien suojelullisia esteitä. Vaihtoehto VE2 ei sijoitu Lähdekankaan pohjavesialueelle tai sen välittömään läheisyyteen, eikä sillä katsota olevan vaikutusta Lähdekankaan pohjaveden laatuun tai määrään. Vaihtoehdolla (VE2) ei myöskään arvioida olevan vaikutusta alueen läheisyydessä sijaitsevan lähteen ja kauempana sijaitsevien lähteiden luonnontilaisuuteen.”

TUKES toteaa lausuntoon viitaten, ettei pohjavesialue ja/tai lähteet muodosta estettä apualueen myöntämiselle vaihtoehdon VE2 mukaisesti.

Pohjois-Pohjanmaan liiton lausunnosta 13.5.2024

” Maakuntakaavan osalta esitetty vaihtoehto on mahdollinen.

Vaikka on haettu yksityiselle edulle vähiten haittaa aiheuttavaa ratkaisua, niin haittoja toiminnasta kuitenkin tulee maanomistajille, asutuille kiinteistöille, liikenneturvallisuudelle, maisema-alueelle (valtakunnallista ja maakunnallista Kalajokilaakson viljelymaisemaa) ja muulle maankäytölle.

Hakija vastaa mahdollisen tien rakentamisesta ja kunnossapidosta kaivostoiminnan ajan. Kaivostoiminnan päättymisen jälkeen tie ja sähkölinjat (maakaapeli) siirtyvät kiinteistönomistajien omistukseen. Kaivosyhtiö esittää apualueelle nollan (0) euron vakuutta ja vakuuden tarpeen arviointia myöhemmin kaivosviranomaisen toimesta arvioidessa tarkempia suunnitelmia. Jos TUKES katsoo, että apualueen vakuusasia voidaan hoitaa Kopsan kaivospiirin ja sen kaivostoiminnan vaikutuksia yleisiin ja yksityisiin etuihin koskevan erillisen käsittelyn yhteydessä vuoden 2024 aikana, niin se on mahdollista. Pohjois-Pohjanmaan liitto kuitenkin toteaa, että koska kaivostoiminnan luvittaminen ja kaivostoiminnan aloittaminen mahdollisesta tien toteuttamisesta huolimatta ei kuitenkaan ole varmaa, niin apualueen yksityisten edun huomioiden tiestä ja kaapelista olisi syytä määrittää jonkinlainen vakuus, jolla voidaan turvata mahdollisten vahinkojen korvaaminen ja kunnostustyöt. Pohjois-Pohjanmaan liitolla ei ole muuta huomautettavaa kuulemisasiakirjasta.”

TUKES toteaa lausuntoon viitaten, ettei maankäytöllisiä esteitä apualueen myöntämiselle tievaihtoehdon VE2 mukaisesti ole. TUKES viittaa tämän päätöksen lupamääräyksiin ja toteaa vakuuden osaksi lisäksi seuraavaa:

Vaikka tässä päätöksessä ei määrätä asetettavaksi vakuutta, se voidaan määrätä asetettavaksi myöhemmissä lupamääräysten tarkistamista koskevista menettelyistä ja ennen tien ja sähkölinjan rakentamisen aloittamista suunnitelmien täsmentyessä. Nykyisen suunnitelman nojalla tie olisi jäämässä kaivostoiminnan päätyttyä maanomistajien omistukseen ja käyttöön. Sähkölinjan purkamiseen ei vielä ole vakuutta määrätty, koska sähkölinjalle voi olla jatkokäyttöä ja tarvetta kaivostoiminnan päätyttyä.

Lausunnon mukaan alueella on MRL:n (kumottu) 33 §:n mukainen rakentamisrajoitus. TUKES toteaa, että rakentamislain (751/2023) 49 §:n nojalla (maakuntakaavan rakentamisrajoitus) alueella, jolla on voimassa alueidenkäyttölain mukainen rakentamisrajoitus, ei rakentamislupaa rakennuskohteen rakentamiseen saa myöntää siten, että vaikeutetaan maakuntakaavan toteutumista. TUKES katsoo, ettei apualueen perustamiselle ole tältäkin osin estettä, koska Pohjois-Pohjanmaan liiton lausunnon mukaan maakuntakaavan osalta esitetty tievaihtoehto on mahdollinen.

Haapajärven kaupungin teknisen lautakunnan lausunnosta 25.4.2024

” Uusi tielinjaus on suunniteltu kulkemaan valtakunnallisesti arvokkaan (Vama 2021) Kalajokilaakson viljelysmaiseman läpi.

Tämän vuoksi suunniteltu reittivaihtoehto ei ole maisemallisten seikkojen ja yleisen edun vuoksi sopiva vaihtoehto.

Lisäksi osa suunnitellun linjauksen alle jäävistä kiinteistöistä on pinta-alaltaan pieniä, jolloin 25 metriä leveä tielinjaus lohkaisee niistä kohtuuttoman paljon pinta-alaa, jolloin kiinteistön hyötykäyttö merkittävästi pienenee.

Kuljetuksista aiheutuvia haitallisia vaikutuksia todetaan olevan mm. pöly, tärinä, melu sekä vaikutukset liikenneturvallisuuteen.

Hakija esittää että kuljetuksista johtuvaa pölyämistä estetään suljetuilla kuormilla.

Suunniteltu tieyhteys kulkee läpi viljelysperellojen, jolloin raskaanliikenteen aiheuttama runsas tien pölyäminen ja liikenteen päästöt ym. ovat tielinjauksen varrella olevien viljelymaiden osalta iso ongelma.

Tähän hakija ei esitä minkäänlaista ratkaisua, joten ennen päätöstä kaupunki edellyttää selvitystä miten hakija aikoo näitä haittoja torjua.

Yhdystie nro 7630 on alemman luokan tie, joka on suunnitellun tielinjauksen liittymispisteen kohdalla sorapintainen, huonosti kantava, ja keväisin voimakkaasti routiva. Myös Kontiopuhdontie ennen vt 27 liittymää on osin sorapintainen, jonka lisäksi suunnitellulle reitille sijoittuu Kontiolan silta, joka kuntonsa puolesta tuskin kestää vuosikausien jatkuvaa raskasta liikennettä. Kaupungin asukkaiden keskuudessa ns. Kontiopuhdon lenkki on suosittu pyöräily- ja lenkkeilyreitti, mutta suunnitellulla reitillä ei ole kuitenkaan rakennettua kevyenliikenteen väylää.

Em. seikkojen vuoksi luvanmyöntäjän ja hakijan on syytä varmistaa se, että ennen luvan myöntämistä tiestön ja Kontiolan sillan kunto on toiminnan edellyttämällä tasolla. Hakija ei myöskään saa toiminnallaan vaarantaa kiinteistöjen omistajien ja yksityisten haitankärsijöiden oikeusasemaa, yleistä liikenneturvallisuutta eikä kiinteistöjen omistajien ja muiden tienkäyttäjien oikeutta tien turvalliseen ja hyväkuntoiseen tiestöön.

Hakija esittää, että kaivostoiminnan lopettamisen jälkeen tietä ja sähkölinjaa ei pureta, vaan se jää alueen muun maankäytön käyttöön ja kiinteistönomistajien omistukseen. Tästä tulee tehdä maanomistajien kesken sopimus, ettei esim. mahdollinen kaapelin purkukustannus jää maanomistajan velvollisuudeksi.

Haapajärven kaupungin näkemys on, että mikäli Tukes myöntää hakijalle hakemuksen tai muun mukaisen apualueen luvan, on hakijalle määrättävä riittävän suuri vakuus, jolla tarvittaessa voidaan kunnostaa myös muita liikennöintiin käytettäviä teitä, esim. yhdystietä nro 7630 ja Kontiopuhdontietä.”

TUKES toteaa Haapajärven kaupungin lausunnosta seuraavaa:

1. Vakuuden ja sähkölinjan osalta TUKES viittaa Pohjois-Pohjanmaan liitolle antamaan vastaukseen.
2. Alueen luokittelu arvokkaaksi peltoaukeaksi ei muodosta kaivoslain mukaista estettä apualueen määrittämiseksi (rajoitettu käyttöoikeus tien ja sähkölinjan rakentamiselle).
3. Lupahakemuksen käsittely kokonaisuudessaan osoittaa, että alueelle on lähes mahdotonta toteuttaa reittiä, joka ei aiheuttaisi haittaa jollekin asianosaiselle. TUKES toteaa, että tämän päätöksen tielinjauksella haitta on pyritty eri käsittelyvaiheissa asianosaisilta saatujen palautteiden perusteella minimoimaan. Haitankärsijöiden osalta TUKES viittaa tämän päätöksen kappaleeseen ”Turvallisuus- ja

kemikaaliviraston tiedonanto päätöksen mahdollisesti aiheuttamista haitoista asianosaille” ja toteaa lisäksi, että mahdolliset korvaukset haitoista käsitellään Maanmittauslaitoksen kaivostoimituksessa.

4. Mikäli pöly-, värinä- ja meluhaitta osoittautuisi myöhemmissä selvityksissä merkittäväksi, voidaan sitä haittaa lieventää erilaisilla pölynsidonnan menetelmillä. TUKES viittaa tältä osin tämän päätöksen lupamääräyksiin. TUKES pyytää huomioimaan, että liikennemäärät tulevat rikastekuljetuksina olemaan huomattavasti pienemmät kuin mitä ne olisivat malmikuljetusten osalta.
5. TUKES on ratkaisussaan huomionnut myös seuraavat kaivoslain säädökset:

Kaivoslain 19 §:n nojalla kaivosalueen ja kaivoksen apualueen sijainti on suunniteltava siten, että niistä ei aiheudu kaivostoiminnan kokonaiskustannukset huomioon ottaen kohtuudella vältettävissä olevaa yleisen tai yksityisen edun loukkausta.

Kaivoslain 49 §:n nojalla kaivosluvassa voidaan myöntää rajoitettu käyttö- tai muu oikeus kaivoksen apualueeseen, jos muualla laissa ei toisin säädetä ja apualue täyttää 19 §:ssä säädetyt edellytykset. Oikeus voidaan myöntää vain siltä osin kuin alueelle suunniteltujen toimintojen sijoittamista ei muutoin voida järjestää tyydyttävästi ja kohtuullisin kustannuksin.

TUKES toteaa, ettei tieyhteydelle löydy kaikkia osapuolia täydellisesti tyydyttävää ratkaisua. Kaivoslain 49 §:n nojalla apualueella koskeva oikeus eli tieyhteys ja sähkölinja tulee kuitenkin pystyä toteuttamaan kohtuullisin kustannuksin

6. Turvallisuus- ja kemikaalivirastolla ei ole toimivaltaa antaa lupamääräyksiä apualueen ulkopuolisille alueille.

Suomen ympäristökeskuksen antamasta vastauksesta 8.5.2024

”Syken 15.3.20023 aiheesta antama lausunto (liitteenä) pätee edelleen. Edelliseen lausuntopyyntöönne viitaten (20.9.2023 antamassaan vastauksessa) Syke totesi, että apualue ei uudella tavalla linjattuna muuta tilannetta, vaan kaivosalue vaikuttaa lausunnossa kuvatulla tavalla havaintoaseman toimintaan.”

TUKES toteaa, ettei apualue sijoitu seuranta-aseman välittömään läheisyyteen, eikä apualueella ole vaikutuksia seuranta-asemalle. TUKES viittaa tältä osin lisäksi Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen lausuntoon.

Turvallisuus- ja kemikaaliviraston johtopäätökset ja kaivoslain 56 §:n tarkoittama vastaus muistutuksiin ja mielipiteisiin kuulemisesta 2.4.2024

Vastaukset:

Muistutus 1

Muistutuksessa on tuotu esiin, että tielinjaus halkaisee lähes 9 ha:n peltolohkon. Tielinjaus yhtyy Tiitonrannantiehen epäedullisesti, koska liittymiskohdalla ei ole puustoa, joten liikenteen aiheuttamat äänet kulkeutuvat alueelle laajemminkin.

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto vastaa muistutukseen siltä osin kuin se koskee kuulutusta 2.4.2024 (tievaihtoehtoa VE2). TUKES toteaa yleisötilaisuudessa ilmoitetun osalta, että lausuntoihin ja muistutuksiin tulee kaivoslain 56 §:n nojalla vastata päätöksessä lausunnoissa ja muistutuksissa esitettyjen yksilöityjen vaatimusten osalta. Niihin ei anneta erillisiä vastauksia ennen kuin vasta päätöksessä. Tukes on tässä päätöksessä huomionut ja vastannut näiltä osin lisäksi mielipiteidenkin osalta. Tukes toteaa vielä, että yleensä lupahakemus kuulutetaan vain yhden kerran, mutta tässä tapauksessa yksi kuuleminen ei riittänyt. Tätä ei yleisötilaisuudessa tuolloin vielä tiedetty. TUKES on pyrkinyt selvittämään monien vaihtoehtojen ja kuulutusten kautta vähiten haittaa aiheuttavan tieyhteyden Kopsan kaivospiirille.

TUKES huomauttaa, että peltoalueen läpi kulkee jo mm. yhdystie 7630 sekä Tammelantie.

TUKES katsoo, etenkin kun otetaan huomioon liikennemäärien oleellinen lasku rikastamon sijoittamisen ansiosta kaivospiirille, että muistutuksen antajan mökkivuokraus- ja muut toiminnot sijaitsevat niin kaukana apualueesta (> 500 m) ettei niille aiheudu ainakaan niin suuria vaikutuksia, että vuokraustoiminta vaarantuisi. TUKES toteaa, että Leväniementien hyödyntämiseen perustuvat tievaihtoehdot on hylättävä mahdollisten pohjavesiriskien (Lähdekangas) vuoksi. TUKES viittaa tältä osin lisäksi Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen asiasta antamiin lausuntoihin.

Muilta osin Tukes viittaa Haapajärven kaupungille annettuun vastaukseen.

Muistutus 2

Muistuttajat ovat koko kaivosta vastaan.

Muistutuksessa tuotiin esiin, että VE2 tievaihtoehto kulkee viljeltyjen peltojen läpi ja alue on kulttuurimaisemallisesti arvokas alue.

Muistutuksessa ei varsinaisesti otettu tämän enempää kantaa tielinjaukseen VE2, vaan siinä esitettiin muita vaihtoehtoja.

TUKES toteaa, että vähiten haittaa tuottava vaihtoehto on tämän päätöksen mukainen linjaus siitäkin huolimatta, että se sijoittuu peltoaukealle. TUKES huomauttaa, että peltoalueen läpi kulkee jo mm. yhdystie 7630 sekä Tammelantie. Tukes viittaa lisäksi Haapajärven kaupungille annettuun vastaukseen.

TUKES huomauttaa muistuttajaa siitä, ettei apualueelle sijoiteta likaputkea, kuten muistutuksessa on virheellisesti todettu.

Muistutus 3

Muistutuksessa on todettu, että suunniteltu tievaihtoehto peltojen läpi haittaa maatalouden harjoittamista aiheuttaen lisäksi vielä ympäristöhaittoja. Muistutuksessa on esitetty vaihtoehtoinen tievaihtoehto.

TUKES toteaa, että Leväniementien hyödyntämiseen tai sen läheisyyteen perustuvat tievaihtoehdot on hylättävä mahdollisten pohjavesiriskien (Lähdekangas) vuoksi. TUKES viittaa tältä osin lisäksi Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen asiasta antamiin lausuntoihin.

Muistutus 4

Muistutuksessa ilmoitettiin, ettei kaivoshanketta hyväksytä lainkaan.

Muistutus 5

”Tielinjaukset tulee suunnitella siten, että kiinteistöjä pirstotaan mahdollisimman vähän. Lisäksi suunnittelussa tulee huomioida, että ihmisten asumis- tai vapaa-ajan rakennusten läheisyyteen ei linjata teitä. Tielinjaukset liian lähellä ihmisten taloja ja vapaa-ajan asuntoja aiheuttavat suurta häiriötä melun ja pölyn muodossa sekä laskevat kiinteistöjen arvoa. Metsäisellä alueella tiet tulisi linjata siten, että ne kulkevat kiinteistöjen rajoilla ja metsäisellä alueella, jotta vältetään pelto- ja metsämaiden pirstomiselta. Kiinteistöjen rajoja myöten tehty tielinjaukset kiinteistöjen hyödyttävät mahdollisimman useaa kiinteistön omistajaa ja lisäävät kiinteistöjen arvoa. Tien ja sen liittymäkohdan, yleiseen tiehen, tulisi sijoittaa myös sellaisella alueella jossa ympärillä olisi puustoista aluetta jotta liikenteen äänet eivät pääsisi leviämään laajalle ympäristöön.

Viimeisimmässä kuulemisessa 2.4.2024 esitetty tie vaihtoehto VE2 kulkee läpi maakunnallisesti arvokkaan maisema-alueen, jonne se ei mielestämme missään nimessä kuulu. Lisäksi tie keskellä jokiaukeaa

levittää liikenteen äänet aukeaa ja vesistöä myöden erittäin laajalle alueelle.”

TUKES toteaa, että vähiten haittaa tuottava vaihtoehto on tämän päätöksen mukainen linjaus siitäkin huolimatta, että se sijoittuu peltoaukealle. TUKES huomauttaa, että peltoalueen läpi kulkee jo mm. yhdystie 7630 sekä Tammelantie. Tukes viittaa lisäksi Haapajärven kaupungille annettuun vastaukseen.

Muistutus 6

Muistutuksessa todettiin, ettei mikään aiemminkaan esitetty tievaihtoehto ole hyväksyttävissä. Muistutuksessa ei varsinaisesti otettu tämän enempää kantaa tielinjaukseen VE2, vaan siinä esitettiin muita vaihtoehtoja. Muistutuksessa on esitetty uusi tievaihtoehto, mutta ehdotetun tievaihtoehdon varrella olisi useita asuttuja taloja lähellä tietä, joten Turvallisuus- ja kemikaalivirasto katsoo, että kokonaisuuden kannalta esitetty tievaihtoehto VE2 on selvästi parempi ja vähemmän merkittävää haittaa aiheuttava tievaihtoehto kuin muistutuksessa esitetyt.

Ehdotettu toinen tievaihtoehto ei ole mahdollinen Lähdekankaan pohjavesialueen vuoksi.

Muistutus 7

TUKES toteaa yleisötilaisuudessa ilmoitetun osalta, että lausuntoihin ja muistutuksiin tulee kaivoslain 56 §:n nojalla vastata päätöksessä lausunnoissa ja muistutuksissa esitettyjen yksilöityjen vaatimusten osalta. Niihin ei anneta erillisiä vastauksia ennen kuin vasta päätöksessä. Tukes on tässä päätöksessä huomionnut ja vastannut tässä päätöksessä näiltä osin lisäksi mielipiteidenkin osalta. Tukes toteaa vielä, että yleensä lupahakemus kuulutetaan vain yhden kerran, mutta tässä tapauksessa yksi kuuleminen ei riittänyt. Tätä ei yleisötilaisuudessa tuolloin vielä tiedetty.

Muistutuksessa ei peltoaukean ja maakunnallisesti arvokkaan maisema-alueen läpi menevää tievaihtoehtoa hyväksytä.

Tukesin johtopäätökset muistutuksien osalta

TUKES on pyrkinyt selvittämään monien vaihtoehtojen ja kuulutusten kautta vähiten haittaa aiheuttavan tieyhteyden Kopsan kaivospiirille. Asia on kuulutettu uudestaan 2 kertaa, koska aiemmin esitetyt tievaihtoehdot on jouduttu erinäisistä syistä hylkäämään. Näitä syitä ovat olleet:

- liikenneturvallisuus (tien varrella asuvien ja tiellä liikkuvien ihmisten turvallisuus)
- asutut kiinteistöt (liian läheltä asuttuja kiinteistöjä menevä tie aiheuttaa liikenteestä aiheutuvaa vaaraa sekä mahdollisesti kohtuutonta melu-, pöly- ja tärinähaittaa sekä kiinteistön arvon alenemista)
- useiden metsä- ja peltotilojen pirstoutuminen
- talousvesikaivojen läheisyys
- Lähdekankaan pohjavesialue
- alueen lähteet

TUKES katsoo, että edellä kuvattuja haittatekijöitä voidaan huomattavasti minimoida toteuttamalla tässä päätöksessä määrätty tieyhteys. TUKES perustelee tieyhteyttä seuraavasti:

1. Tieyhteys ei sijaitse asuttujen kiinteistöjen läheisyydessä.
2. Tieyhteys ei yhdy Tiitonrannantiehen asuttujen kiinteistöjen kohdalle.
3. Tieyhteys ei pirsto metsätiloja.
4. Tieyhteys ei sijoitu talousvesikaivojen läheisyyteen.
5. Tieyhteys ei sijoitu alueen lähteiden läheisyyteen eikä vaikutusalueeseen.
6. Tieyhteys ei sijoitu Lähdekankaan pohjavesialueella eikä sen vaikutusalueelle.
7. Vaikka tieyhteys sijoittuu maakunnallisesti arvokkaalle maisema-alueelle ja peltoaukealle katkaisten myös viljelyssä olevan peltotilan, se ne eivät muodosta kaivoslain tarkoittamaa estettä apualueen myöntämiselle.
8. Asianosaiset ovat oikeutettuja haittakorvauksiin Maanmittauslaitoksen kaivostoimituksessa. Haittakorvauksien osalta TUKES viittaa tämän päätöksen kappaleeseen ”Turvallisuus- ja kemikaaliviraston tiedonanto päätöksen mahdollisesti aiheuttamista haitoista asianosaisille”.

TUKES viittaa ratkaisunsa osalta kaivoslain 49 §:ään, jonka mukaan oikeus voidaan myöntää vain siltä osin kuin alueelle suunniteltujen toimintojen sijoittamista ei muutoin voida järjestää tyydyttävästi ja kohtuullisin kustannuksin. Kaivoslaki 49 §

Edellä olevaan viitaten TUKES toteaa, ettei tieyhteydelle löydy kaikkia osapuolia täydellisesti tyydyttävää ratkaisua. Kaivoslain 49 §:n nojalla apualueita koskeva oikeus eli tieyhteys ja sähkölinjat tulee kuitenkin pystyä toteuttamaan kohtuullisin kustannuksin.

TUKES viittaa lisäksi tämän päätöksen lupamääräyksiin.

Hakijayhtiön selitys kuulutukseen 2.4.2024

Hakijayhtiön kaivoslain 42 §:n mukainen selitys on esitetty liitteessä 7.

Hakijayhtiö on selityksessään todennut seuraavaa:

”Valittu reitti (VE2) aiheuttaa kokonaisarvioinnin ja sen jälkeen toteutettujen kuulemismenettelyjen perusteella vähiten haittaa alueella sijaitseville mahdollisesti häiriintyville kohteille; asutuille kiinteistöille, ulkoilureiteille, liikenneturvallisuudelle sekä muulle maankäytölle. Tielinjauksen vaikutusalueella ei sijaitse suojeltuja luonnonsuojelukohteita, pohjavesialueita, lähteitä tai tunnettuja kiinteitä muinaisjäännöksiä.”

Turvallisuus- ja kemikaaliviraston tiedonanto päätöksen mahdollisesti aiheuttamista haitoista asianosaisille

Kaivoksesta (kaivosalueesta tai apualueesta) voi aiheutua sen läheisyydessä sijaitseville kiinteistöille pysyvää haittaa. Vakituiseen ja loma-asumiseen tarkoitetuille kiinteistöille haitta on tyypillisesti erilaisista immissioista (melu, pöly, värinä, maisema jne.) aiheutuvaa. Maatalouden harjoittamiseen tarkoitetuille kiinteistöille haitta on tyypillisesti tilan tuotannollisiin tekijöihin vaikuttava, tilukset voivat esimerkiksi pirstoutua taikka viljely muutoin vaikeutua. Vahinkoa voi aiheutua myös muun muassa puuston ennenaikaisesta hakkuusta ja taimikon menettämisestä.

Tämän johdosta Turvallisuus- ja kemikaalivirasto ohjeistaa tämän päätöksen jakelussa olevia asianosaisia seuraavasti:

Kaivostoimintaan ja kaivostoimitukseen liittyvät säännökset on kirjattu kaivoslakiin (KaivosL 621/2011). Lunastamisessa noudatetaan, mitä kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastamisesta (LunL 603/1977) säädetään, jollei kaivoslaista muuta johdu.

Kaivostoimitus

Kaivostoimituksen asianosainen on kaivosaluelunastusluvan ja kaivosluvan haltija sekä muu henkilö, jonka oikeutta tai etua toimitus välittömästi koskee. Kaivoksesta taikka kaivosalueen tai kaivoksen

apualueen käyttämisestä aiheutuvasta haitasta tai vahingosta voidaan vaadittaessa määrätä korvaus lunastuslain 38 §:n estämättä. Kaivoslaki 81 §

Jos työntekijä tai naapuri taikka muu henkilö, jolta ei lunasteta omaisuutta, kärsii lunastuksen tai lunastuksella toteutettavan yrityksen vuoksi merkittävää haittaa tai vahinkoa, josta olisi määrättävä korvaus, jos häneltä olisi lunastettu, haitta tai vahinko voidaan vaadittaessa korvata, jos korvaamista on olosuhteisiin katsoen pidettävä kohtuullisena. Lunastuslaki 603/1977 38 §

Kaivoslain 83 §:n (korvauksen perusteet erityistilanteessa) nojalla:

Jos kaivoshanke on merkittävästi korottanut tai alentanut lunastettavan omaisuuden arvoa, korvaus on määrättävä vastaamaan sitä arvoa, joka omaisuudella olisi ollut ilman sanottua vaikutusta.

Kun lunastetaan käyttöoikeus omaisuuteen, jota sen omistaja pääasiallisesti käyttää asumiseensa tai ammattinsa harjoittamiseen, lunastuslaissa tarkoitettu kohteenkorvaus on 1 momentin estämättä aina määrättävä niin suureksi kuin on tarpeen vastaavan oman asunnon tai saman toimeentulon tarjoavan, lunastettua vastaavan omaisuuden hankkimiseen lunastetun tilalle.

Kiinteistön omistajan lunastusvaatimus (kaivoslaki 86 §):

Jos kaivosalueesta tai kaivoksen apualueesta aiheutuu merkittävää haittaa kiinteistön tai sen osan käyttämiselle, kiinteistön omistajalla on oikeus vaatia, että kaivosaluelunastusluvan ja kaivosluvan haltija lunastaa kiinteistön tai sen osan.

Jos asemakaavassa on osoitettu alue kaivostoimintaa varten, kiinteistön omistajalla on oikeus kaivostoimituksessa vaatia kaavaan merkityn alueen lunastamista kokonaisuudessaan.

Määrättäessä lunastuskorvausta kiinteistöstä ja niiden osista, jotka lunastetaan 1 ja 2 momentin nojalla, on korvauksen määrä puolitoistakertainen suhteessa lunastusalueen arvoon.

Haittakorvausasia voi tulla käsittelyyn kaivostoimituksessa kaivoslain nojalla seuraavasti:

- MYÖNNETYN KAIVOS- TAI KAIVOSALUELUNASTUSLUVAN PERUSTEELLA
 - Kaivosalueen käyttöoikeuksien ja muiden erityisten oikeuksien lunastaminen (77§)

KAIVOSTOIMITUKSESSA ESITETYN VAATIMUKSEN PERUSTEELLA

- Kiinteistön omistajan vaatimus omistusoikeuden lunastamiseksi käyttöoikeuden sijaan (86§)

ERILLISEN KAIVOSTOIMITUSHAKEMUKSEN PERUSTEELLA

- Jälkikorvauksen määrääminen (97§)

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto tiedottaa lunastuslain korvausten yleisistä perusteista seuraavaa:

Lunastuslaki 29 §:

Lunastettavan omaisuuden omistajalla on oikeus saada täysi korvaus (lunastuskorvaus) lunastuksen vuoksi aiheutuvista taloudellisista menetyksistä.

Lunastuslaki 30 §:

Lunastettavasta omaisuudesta on määrättävä omaisuuden käyvän hinnan mukainen täysi korvaus (kohteenkorvaus). Mikäli käypä hinta ei vastaa luovuttajan täyttä menetystä, arvioiminen on perustettava omaisuuden tuottoon tai siihen pantuihin kustannuksiin.

Lunastuslaki 35 §:

Kun samalle henkilölle kuuluvasta omaisuudesta lunastetaan osa ja tästä tai siitä yrityksestä, jonka toteuttamiseksi lunastus toimeenpannaan, aiheutuu pysyväisluontoista haittaa jäljelle jäävän omaisuuden käyttämiselle, haitta on korvattava (haitankorvaus).

Lunastuslaki 37 §:

Kun lunastuksesta aiheutuu muuttamisen, liikkeen tai ammatin harjoittamisen keskeytymisen taikka muun syyn vuoksi tappiota, kustannuksia tai muuta vahinkoa lunastettavan omaisuuden omistajalle, vahinko on korvattava (vahingonkorvaus).

Lunastuslaki 38 §:

Jos työntekijä tai naapuri taikka muu henkilö, jolta ei lunasteta omaisuutta, kärsii lunastuksen tai lunastuksella toteutettavan yrityksen vuoksi merkittävää haittaa tai vahinkoa, josta olisi määrättävä korvaus, jos häneltä olisi lunastettu, haitta tai vahinko voidaan vaadittaessa korvata, jos korvaamista on olosuhteisiin katsoen pidettävä kohtuullisena.

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto viittaa lisäksi kaivoslain 97 §:ään, jonka mukaan:

Jos korvaus voidaan määrätä vasta kaivostoimituksen päätyttyä eikä korvauksista sovita, on korvausasia ratkaistava kaivosluvan haltijan tai korvausta vaativan hakemuksesta pidettävässä toimituksessa, jossa noudatetaan vastaavasti, mitä kaivostoimituksesta säädetään.

Toimitusta on haettava kolmen vuoden kuluessa siitä, kun vahinko tai haitta ilmenee. Määräyksen sen suorittamiseen antaa hakemuksesta Maanmittauslaitos. Kaivosviranomaisen on Maanmittauslaitoksen pyynnöstä annettava lausunto asian selvittämiseksi. (13.12.2013/915)

Edellä 1 momentissa tarkoitettussa toimituksessa korvattava omaisuus, haitta ja vahinko arvioidaan ja korvaus määrätään toimituksen päättymisajankohdan mukaisena sekä 96 §:n mukainen vuotuinen korko lasketaan alkavaksi kaivostoimituksen päättymisajankohdasta. (19.11.2021/990)

Jos 1 momentissa tarkoitettu vaatimus on tehty ilmeisen aiheettomasti, toimituksen kustannukset on määrättävä osaksi tai kokonaan vaatimuksen esittäjän maksettavaksi.

Lupapäätöksestä tiedottaminen

Lupapäätös annetaan tiedoksi julkisella kuulutuksella Tukesin verkkosivuilla. Kaivoslaki 57 §

Lupapäätös toimitetaan päätöksenantopäivänä Fennia Gold Oy:lle, Haapajärven kaupungille, Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskukselle, Pohjois-Pohjanmaan liitolle, Suomen ympäristökeskukselle, Säteilyturva-keskukselle ja Maanmittauslaitokselle.

Tieto päätöksen antamisesta lähetetään kirjeellä tai sähköisesti 40 §:n 1 momentissa tarkoitetuille asianosaisille, ja asiassa muistutuksen tehneille sekä mielipiteen ilmaiseille.

Lupapäätöksen julkisesta kuulutuksesta tiedotetaan Haapajärven kaupungin yleisessä tietoverkossa. Kuulutuksen julkaisemisesta ilmoitetaan myös Kaleva -lehdessä.
Kaivoslaki 58 §

Päätösmaksu

Tästä päätöksestä ei peritä maksua, koska kyseessä on asian uudelleen käsittely.

Muutoksenhaku

Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019).

Liitteessä 8 olevasta valitusosoituksesta ilmenee, miten muutosta haettaessa on meneteltävä.

Sovelletut säännökset

Kaivoslaki (621/2011)
Valtioneuvoston asetus kaivostoiminnasta (391/2012)
Rakentamislaki (751/2023)
Lunastuslaki (603/1977)
Laki oikeudenkäynnistä hallintoasioissa (808/2019)

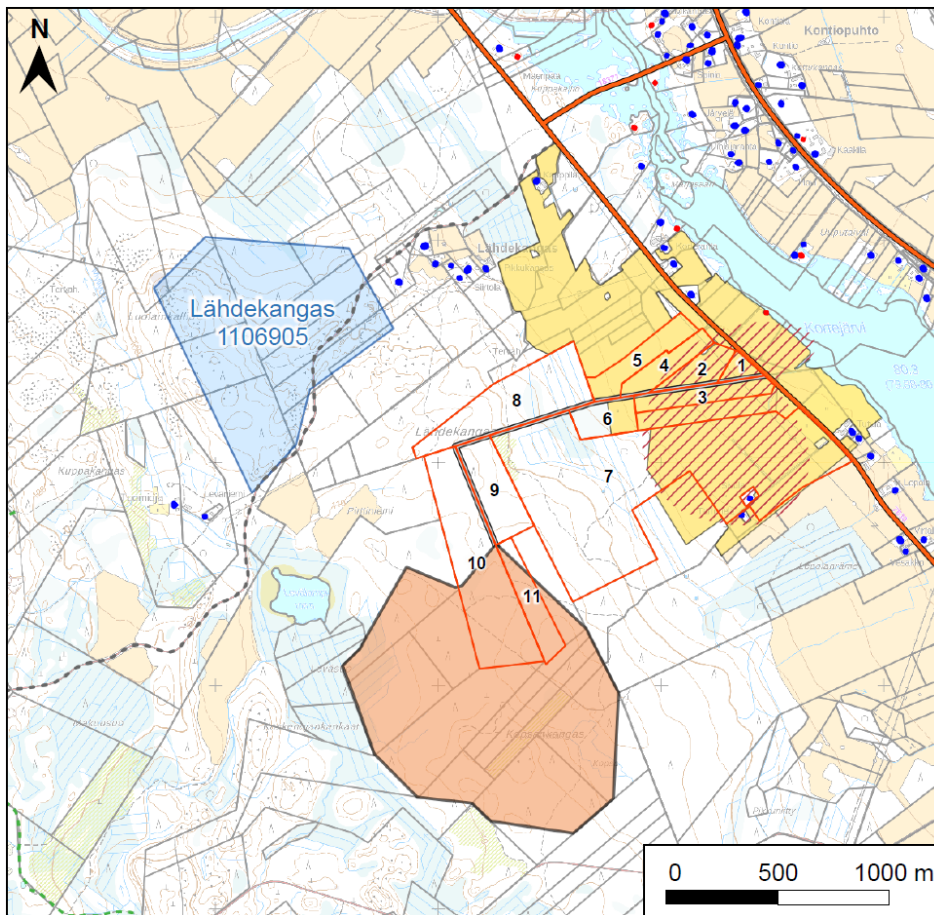
Lisätietoja

kaivosasiat@tukes.fi tai Ossi Leinonen puh. 029 5052 205

Tämä asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu. Asian on esitellyt johtava asiantuntija Ossi Leinonen ja ratkaissut ryhmäpäällikkö Terho Liikamaa.

Liitteet

1. Kopsan kaivospiirin ja nyt määrätyn apualueen kartta
2. Kuulutuksessa 12.1.2023 esitetty tieyhteys
3. Kuulutuksen 12.1.2023 lausunnot ja hakijayhtiön kaivoslain 42 §:n mukainen selitys
4. Kuulutuksessa 6.9.2023 esitetty tieyhteys
5. Kuulutuksen 6.9.2023 lausunnot ja hakijayhtiön kaivoslain 42 §:n mukainen selitys
6. Kuulutuksessa 2.4.2024 esitetty tieyhteys
7. Kuulutuksen 2.4.2024 lausunnot ja hakijayhtiön kaivoslain 42 §:n mukainen selitys
8. Valitusosoitus

Selite

- Kopsan kaivospiiri
- Tielinjaus (25 m leveä)
- Pohjavesialue
- Arvokas peltoaukea
- Arvokas kylämiljö
- Yleinen tie
- Nykyinen tie
- Ulkoilureitti

Rakennukset

- Asuinrakennus
- Lomarakennus

Kiinteistöt

- Tielinjauksen naapuri-kiinteistön raja
- Muu kiinteistöraja

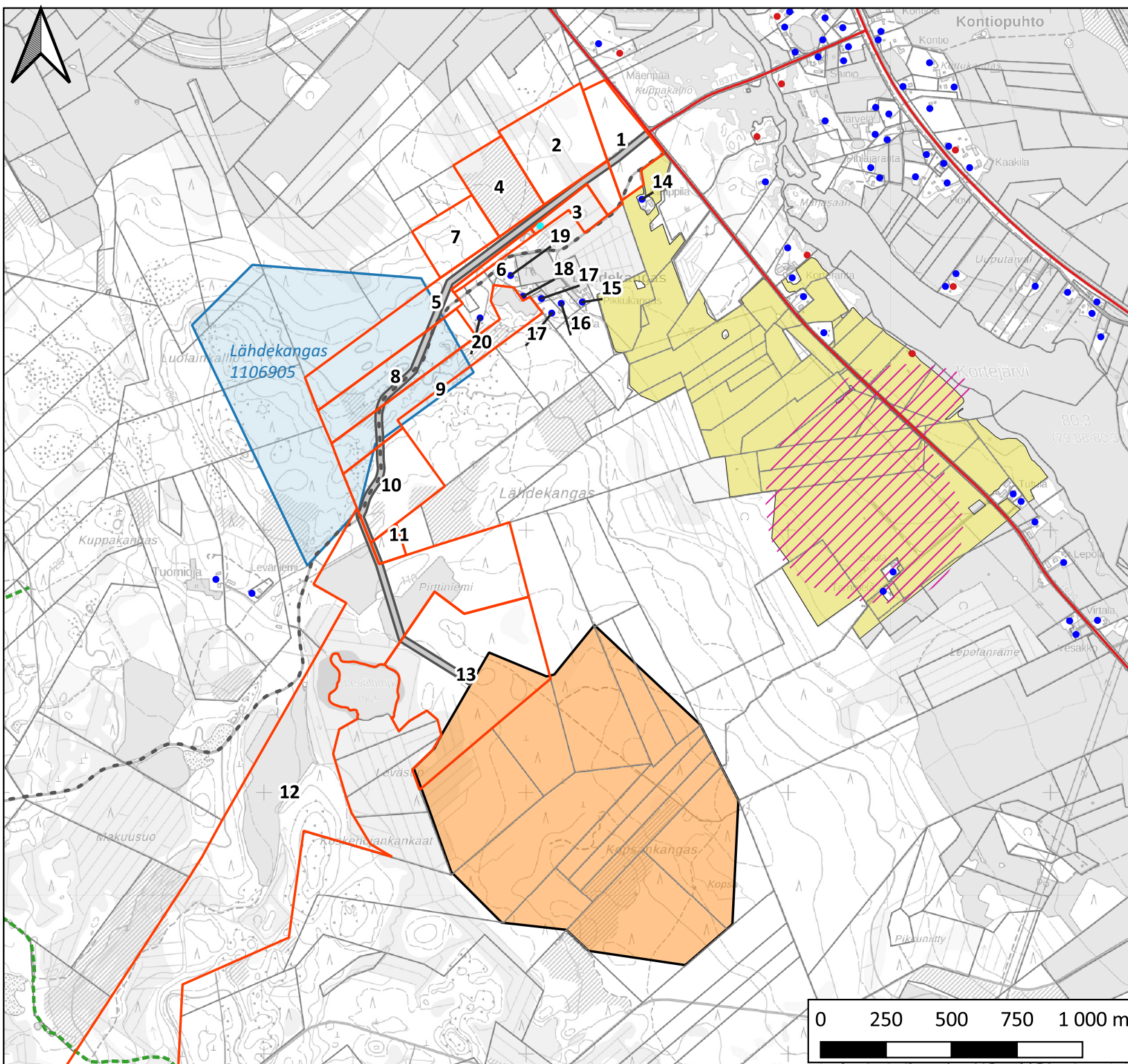
© MML Maastokartta 2023
 © MML Maastotietokanta 2023
 © MML Kiinteistörekisterikartta 2024
 © Haapajärven kaupunki, Oksavan ja
 Autiorannan maankäyttöselvitys 2013

Selite

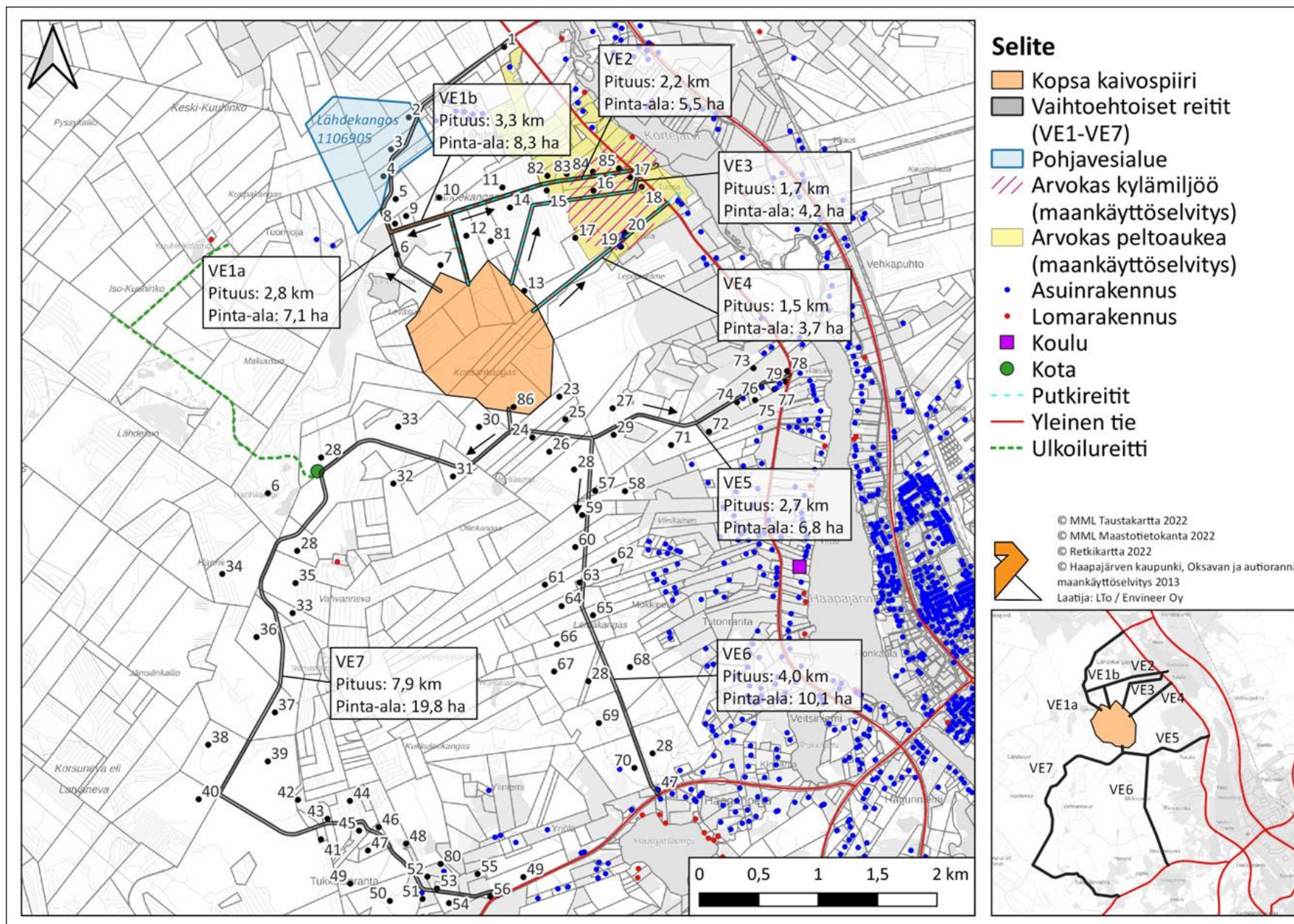
- Kopsa kaivospiiri
- Tiereitti 25 m leveä
- Pohjavesialue
- Arvokas kylämiljö (maankäyttöselvitys)
- Arvokas peltoaukea (maankäyttöselvitys)

Rakennukset

- Asuinrakennus
- Lomarakennus
- Lähde
- Yleinen tie
- - - Nykyinen tie
- - - Ulkoilureitti
- Kiinteistörajat

LIITE 7. Tievaihtoehtojen vertailukartta

20.2.2023

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto
kaivosasiat@tukes.fi

Viite Lausuntopyyntönnö 12.1.2023, lupatunnus KL2022:0005

Lausunto Fennia Gold Oy:n Kopsan kaivospiirin laajentamisesta apualueella

Fennia Gold Oy on laajentamassa Haapajärvellä Kopsan kaivospiiriä apualueella, joka sisältää tieyhteyden ja sähkölinjan perustamisen kaivospiirille.

Hakemuksen liitteenä on kartta tievaihtoehtovertailuineen ja hakijan esittämä ensisijainen reitti (VE1a) kaivospiirin alueelle.

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus esittää lausuntonaan seuraavaa:

ELY-keskus tarkastelee tässä lausunnossa asiaa vain pohjavesien suojelun kannalta.

Suunniteltu reitti VE1a menee osittain Lähdekangas-nimisen tärkeän pohjavesialueen (1106905) itä-kaakkoisosan poikki. Lähdekankaan pohjavesialueella toimii Havelanperän vesiosuuskunta ja Havelanperän vedenottamosta saavat vesiosuuskunnan osakkaat juoma- ja talousvetensä. Lähdekankaan pohjavesialue sijaitsee moreeni-/kalliomäen koillispuolella. Pääosa pohjavedestä muodostuu alueen kaakkois-, etelä- ja lounaisosissa.

Hakemuksen mukaan tieyhteys Lähdeniementieltä Lähdekankaan kohdalla siirtyy pohjoiseen ja kulkee 800 m matkan Tiitonrannantielle saakka. Kaivospiirille menevän tien on ilmoitettu olevan 25 m leveä eli noin 3-4 kertaa leveämpi kuin nykyinen tie. Lisäksi tietä joudutaan parantamaan, jotta se kestävä kaivokselta lähtevät 75 raskasta kuljetusta (50 tn) vuorokaudessa. Tien rakentamiseen liittyviä suunnitelmia ei ollut käytettävissä tämän lausuntopyynnön mukana. Kun tiestöä parannetaan siten, että se kestävä jatkuvan raskaan liikenteen, niin tien kantavuutta joudutaan vahvistamaan ja estämään pohjaveden pääsy tierakenteeseen. Seurauksena on se, että rakennettu tie alentaa pohjavedenpintaa tien läheisyydessä.

ELY-keskuksen arvion mukaan Lähdekankaan pohjavesialueella rakennettava tie pienentää Havelanperän vedenottamolle muodostuvan pohjaveden määrää katkaisten pohjaveden virtauksen kaakkoisosasta

kohti ottamoa. Lähdekankaan pohjavesialueella ei ole tehty pohjavesitutkimuksia, jonka vuoksi tiehankkeen vaikutusta pohjavesialueeseen liittyy riskejä ja epävarmuuksia. Lisäksi pohjavesialueen ulkopuolella uusi rakennettava tieosuus menee aivan lähteen vierestä. Lähde on merkitty liitteessä 2 olevaan karttaan kiinteistölle numero 3. Tien rakentaminen välittömästi lähteen alapuolelle alentaa pohjavedenpintaa ja hyvin suurella todennäköisyydellä kuivattaa lähdetä.

Jos aiemmin mainittua tieyhteyttä perusparannetaan hakemuksen mukaisesti Lähdekankaan pohjavesialueella, niin kyse on pohjaveden muuttamisesta. Siitä säännellään vesilain (587/2011) 3 luvun 2 §:ssä, jonka mukaan vesitaloushankkeelle on oltava lupaviranomaisen lupa, jos se voi muuttaa vesistön asemaa, syvyyttä, vedenkorkeutta tai virtaamaa, rantaa tai vesiympäristöä taikka pohjaveden laatua tai määrää, ja tämä muutos:

- 1) aiheuttaa luonnon ja sen toiminnan vahingollista muuttumista taikka vesistön tai pohjavesiesiintymän tilan huononemista;
- 5) olennaisesti vähentää tärkeän tai muun vedenhankintaan soveltuvan pohjavesiesiintymän antoisuutta tai muutoin huonontaa sen käyttökelpoisuutta taikka muulla tavalla aiheuttaa vahinkoa tai haittaa vedenotolle tai veden käytölle talousvetenä

Pohjavesialueen ulkopuolella sijaitsevan lähteen suojelua säännellään vesilain 2 luvun 11 §:n perusteella. Kyseisessä lainkohdassa todetaan, että mm. lähteen luonnontilan vaarantaminen on kielletty. Lupaviranomainen voi yksittäistapauksessa hakemuksesta myöntää poikkeuksen vaarantamisen kieltöön liittyen. Jos hankkeeseen on haettu vesilain mukaista lupaa, niin lupaviranomaisen on lupa-asian yhteydessä viran puolesta tutkittava kysymys poikkeuksen myöntämisestä.

Edellä esitetyn perusteella ELY-keskus esittää, että pohjavesien suojelun kannalta lupaa kaivospiirin laajentamiseksi apualueella (VE1a) tieyhteyden rakentamiseksi ei tulisi myöntää. Mikäli lupa myönnetään, niin tieyhteyden rakentamiselle tulee hakea vesilain mukaista lupaa Pohjois-Suomen aluehallintovirastosta. Lupaviranomainen ratkaisee annetaanko tiehankkeelle pohjavesien suojelun näkökohdat huomioiden lupa vai ei.

ELY-keskuksen lausunto pyydettiin ainoastaan vaihtoehdosta VE1a. ELY-keskus kommentoi lyhyesti myös muita liitekartassa 1 esitettyjä tievaihtoehtoja. Vaihtoehtoihin VE1b - VE4 kohdistuvat samat vesilain vaatimukset kuin lausuttavaan vaihtoehtoon VE1a. Kopsankankaan koillisrinteessä on peruskartan mukaan ainakin 4 lähdetä sekä Suomen ympäristökeskuksen seuranta-asema. ELY-keskus katsoo, että tiehanke VE1a ei vaikuta seuranta-asemaan. TUKES voi harkita lausunnon pyytämistä myös Suomen ympäristökeskuksen Vesivarat-ryhmältä,

mikäli sitä ei ole jo tehty. Tievaihtoehdojen VE5 – VE7 toteuttamiseen ei ole ELY-keskuksen käsityksen mukaan pohjavesien suojelullisia esteitä.

Asiakirja on hyväksytty sähköisellä allekirjoituksella. Asian on esitellyt ylitarkastaja Heikki Kovalainen ja ratkaissut ryhmäpäällikkö Maria Säkkinen.

LIITE

Asiakirjan sähköinen hyväksymismerkintä

Tämä asiakirja POPELY/144/2023 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument POPELY/144/2023 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Kovalainen Heikki 20.02.2023 09:18

Ratkaisija Säkkinen Maria 20.02.2023 09:35

Käsittelijä

Vesi- ja meriratkaisut/Vesivarat

15.3.2023

Asianumero:
SYKE/2023/547

Ossi Leinonen
Turvallisuus- ja kemikaalivirasto
Opastinsilta 12 B
PL 66, 00521 Helsinki

Julkinen

Salassapitoperuste

Viite: Kannanotto ilmoitukseen ”Apualueen perustaminen (tieyhteyttä ja sähkölinjaa varten) Kopsan kaivospiirille” (Ilmoitettu 14.2.2023, KaivNro K7405, Lupatunnus KL2022:0005)

Asia: SYKE/2023/547 Lausunto

Lausunto ja muistutus Kopsan kaivoshankkeen alueella sijaitsevan Haapajärven pohjavesiaseman tilanteesta

Haapajärven pohjavesiasema (1002) on vuodesta 1975 asti ollut kansallisissa pohjavesiseurannoissa. Näitä seurannoista vastaa Suomen ympäristökeskus ja seurantoja toteutetaan yhdessä ELY-keskusten kanssa. Haapajärven asema on yksi 36 pohjavesiasemasta, josta on lähes 50 vuoden aikasarjat. Asemalla on seurattu sekä pohjavesien pinnankorkeutta että laatua. Asemalla on myös routaseurantaa ja lumihavaintoja vuodesta 1981. Vuonna 2018 pohjaveden laadun seuranta lopetettiin ja laatua seurataan Kuivikon (1105) asemalla noin 30 kilometrin päässä Haapajärven asemasta. Haapajärven asema (1002) ei sijaitse pohjavesialueella vaan se on pieni muodostuma hienoaineismoreenimaalla. Hienoaineismoreenimaita on niukasti kansallisessa seurannassa ja ne ovat tärkeitä kuivuustilanteen indikaattoreina. Aseman havaintoaineistoa käytetään kahdesti kuukaudessa julkaistavassa kansallisessa kuivuus- ja pohjavesitilannekatsauksessa vesi.fi -sivustoilla (<https://www.vesi.fi/pohjavesitilanne/>).

Pohjaveden seuranta-asemia on automatisoitu Maa- ja metsätalousministeriön rahoittamassa erillishankkeessa (2021–2022), jotta saadaan aikaisempaa kattavampaa tietoa ilmastonmuutoksen vaikutuksista pohjaveden laatuun ja määrään. Tässä yhteydessä Haapajärven asemalle on asennettu kuuteen pohjaveden pinnankorkeuden havaintoputkeen jatkuvatoimiset ja automaattisesti aineistoa lähettävät mittalaitteet. Automatisoinnin lisäksi pohjavesien seuranta-asemaverkostoa päivitetään parhaillaan kattamaan paremmin koko Suomea ja tuottamaan pohjavesitietoutta myös kuivuus- ja tulvaherkiltä alueilta. Nykyisen seurantaverkoston asemien sijainnit näkyvät liitteen 1 kartalla. Haapajärven asema on verkoston kattavuuden kannalta keskeinen.

Suunnitteilla oleva Kopsan kaivoshanke ja siihen liittyvä apualueen perustaminen sijoittuvat välittömästi Haapajärven aseman pohjavesiputkien alueelle. Kaivoshanke tarkoittaa aseman tuhoutumista ja pitkien seurantojen loppumista. Tämä huonontaa merkittävästi kuivuus- ja pohjavesitilanteiden kansallista tilannekatsausta. Lisäksi aseman poistuminen aiheuttaa aukon asemaverkoston maantieteelliseen kattavuuteen.

Yllä olevien perustelujen pohjalta huomautamme, että Kopsan kaivoshankkeen ja siihen liittyvien muiden alueiden rakentamisen yhteydessä tulisi huomioida Haapajärven pohjavesiaseman olemassaolo ja turvata laadukkaan aineiston tuottaminen alueelta. Ehdotamme, että kaivosyhtiötä veloitetaan etsimään ja toteuttamaan vastaava seuranta-asema korvaamaan tuhoutuva Haapajärven asema.

Ryhmäpäällikkö, vesivarat

Jari Uusikivi

Tiimipäällikkö, pohjavedet

Anna-Kaisa Ronkanen

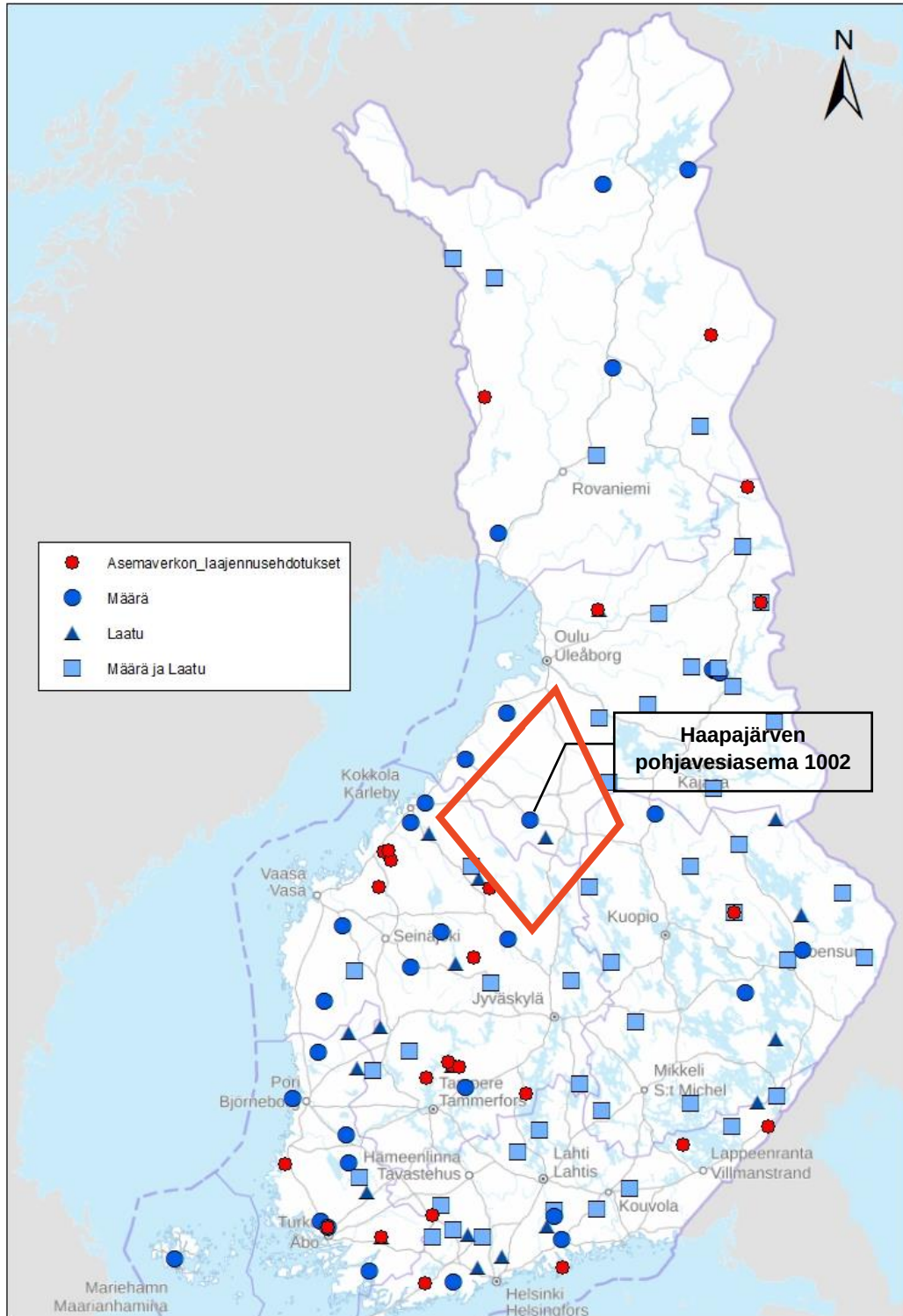
Liitteet LIITE 1: Nykyinen kansallinen pohjavesien seurantaverkko

Jakelu Ossi Leinonen, Tukes

Tiedoksi Kopionsaajat

LIITE 1: Nykyinen kansallinen pohjavesien seurantaverkko sekä ELY-keskusten ehdotukset asemaverkoston laajentamiselle. Kuvaan on punaisella kehikolla esitetty katvealue, joka syntyyisi Haapajärven aseman lopetuksesta.

Peruspalvelukuntayhtymä Selänne
Ympäristöpalvelut
Kirkkokatu 2
80801 HAAPAJÄRVI
sähköposti: ymparistorakennusvalvonta@selanne.net

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes)
PL 66
00521 HELSINKI
kaivosasiat@tukes.fi

Viite: Kuuleminen kaivospiirin (KaivNro K7405) laajentaminen apualueella (tieyh-
teiden ja sähkölinjan perustaminen kaivospiirille)

Diaarinumero: Lupatunnus KL2022:0005

Lausunto:

Haapajärven Kaupungin ympäristönsuojelu- ja ympäristöterveysviranomai-
sena toimii Peruspalvelukuntayhtymä Selänteen ympäristölautakunta, joka
on delegoinut lausuntoasiat alaisilleen viranhaltijoille. Ympäristönsuojelu- ja
ympäristöterveysviranomaisen lausunto viitekohdassa mainittuun asiaan liit-
tyen:

Hankkeen vaikutukset ja mahdolliset tien rakentamisen ja myöhemmän käy-
tön aikaiset riskit tulee selvittää tarkemmin Lähdekankaan pohjavesialueen
osalta. Hankkeessa tulee huomioida pohjavesialueiden suojelusuunnitelma,
joka Haapajärvellä on päivitetty vuonna 2021. Suojelusuunnitelmassa mai-
nitaan mm. seuraavasti:

*Pohjaveteen kohdistuvia riskejä voidaan vähentää poistamalla tai siirtämällä
riskit pois pohjavesialueelta. Jos riskejä ei voida siirtää, niitä on pienennet-
tävä. Riskejä voidaan pienentää mm. luvituksella, valvonnalla ja tiedottami-
sella sekä suojarakenteilla ja parantamalla vahinkojen torjuntavalmiutta.
Myös kaavoitus ja maankäytön suunnittelu ovat merkittävässä asemassa
uusien pohjavesiriskien välttämiseksi.*

*Maanteiden ja rautateiden käyttö ja kunnossapito kuormittavat maaperää ja
siten saattavat aiheuttaa uhan pohjaveden laadulle. Liikenteen aiheuttama
pohjavesien pilaantumisvaara voi aiheutua liikenneonnettomuudesta, vaa-
rallisten aineiden kuljetusten vahingoista, tienpidosta ja liikenteen*

päästöistä. Liukkauden torjunnassa teiden suolaus on tärkein menetelmä. Vaarallisia aineita voi joutua maantiekuljetusten yhteydessä ympäristöön esimerkiksi säiliöauton ulosajossa.

TOIMENPIDESUOSITUKSET LIIKENTEELLE JA TIENPITOON

- Pohjavesialueelle ei tule sijoittaa uusia maanteitä ilman erillistä tarveharkintatarkastelua ja riskiarviointia.

- Pelastuslaitoksella tulee olla käytössä tiedot teiden pohjavesisuojauksista.

Tiealueen mahdollisina hättävaiikutuksina on huomioitu melu, pöly, tärinä ja vaikutukset liikenneturvallisuuteen. Yksityisten etujen vaikutuksina on huomioitu ainoastaan väliaikaiset tai pysyvät maankäytön mahdollisuuksien muutokset. Asiakirjoissa ei ole millään tavoin huomioitu Lähdekankaan pohjavesialueelle sijoittuvaa Havelanperän vedenottamo. Mahdollisia vaikutuksia vedenottamon toimintaan tai talousveden laatuun ei ole selvitetty, eikä vedenottamo ole edes merkitty kartta-aineistoon.

Terveysuojelulain (763/1994) §:n 2 mukaan elinympäristöön vaikuttavan toiminnan harjoittajan on tunnistettava toimintansa terveyshaittaa aiheuttavat riskit ja seurattava niihin vaikuttavia tekijöitä. Toimintaa on harjoitettava siten, että terveyshaittojen syntyminen mahdollisuuksien mukaan estyy. Talousveden laadun turvaamisen on perustuttava ennalta varautumiseen ja riskienhallintaan. Havelanperän vedenottamon vesi on peräisin pohjavesialueella sijaitsevasta lähteestä ja se on ainoa talousveden lähde 11 taloudelle, joista yksi on karjatila. Tämän vuoksi hankkeen vaikutukset talousveden laatuun ja riittävyteen on selvitettävä.

Mahdollisen pölyhaitan osalta tulee huomioida, että kuormien peittäminen ei estä kuljetuksista aiheutuvaa pölyn muodostumista sorateilla ja pohjavesialueella tiestön pölyämisen estäminen esimerkiksi suolaamalla voi aiheuttaa riskiä pohjaveden laadulle.

Asiakirjoista ei selviä uuden tien rakennetta, tarvittavaa ojustoa/hulevesien hallintaa tai sähkökaapelin vaatimia rakenteita. Lisäksi ei ole esitetty mitä muutoksia olemassa oleviin tierakenteisiin tehdään pohjavesialueella olevan tien osalta tai mitä vaikutuksia/riskejä aiheutuu 23 metrin etäisyydellä olevaan lähteeseen. Kaivoksen toimintaan liittyvien pohjavesialueen läpi kuljetettavien kemikaalien osalta määrä-/laatutietoja ei ole tiedossa.

Mikäli päädytään esitettyyn tieratkaisuun, on pohjavesialue, pohjavesialueella sijaitseva vedenottamo ja mainittu lähde huomioitava ensisijaisesti toiminnallisilla ja rakenteellisilla ratkaisuilla, sekä lisäksi toiminnan aikaisella velvoitetarkkailulla. Liikenne tulee lisääntymään kaivostoiminnan vuoksi vedenhankintaa varten tärkeällä Lähdekankaan pohjavesialueella (1lk) nykyisestä merkittävästi, joten pohjaveden pilaantumisriski kasvaa

kohtuuttomaksi, mikäli riskienhallintaan liittyviä toimenpiteitä ei hankkeeseen liittyen tehdä.

Tanja Lamberg
Ympäristötarkastaja
Ympäristöterveys

Juho Miettinen
Ympäristötarkastaja
Ympäristönsuojelu

TURVALLISUUS- JA KEMIKAALIVIRASTOLLE

Asia Haapajärven Kopsan kaivospiirin tielinjaus: Hakijan vastaus Kopsan kaivospiirin apualuehakemusta koskeviin lausuntoihin, muistutuksiin ja mielipiteisiin

Kaivosnumero K7405

Hakija Fennia Gold Oy
Y-tunnus: 2839848-7
PL 3
33211 TAMPERE

Lisätietoja antaa:
Markus Latvala
Feasib Oy
markus.latvala@feasib.com
Puh. 040 1497541

Fennia Gold Oy haluaa kiittää kaikkia lausuntojen, muistutusten ja mielipiteiden laatijoita Kopsan kaivospiirin apualueen koskevaan hakemukseen liittyvästä palautteesta. Palautteissa (yhteensä 16 kpl) on esitetty tielinjausta koskevan apualueen lisäksi myös projektin yleistä suunnittelua koskevia näkökulmia ja arvokasta paikallistietoa. Fennia Gold Oy näkee palautteen tärkeänä osana avointa keskustelua, joka on olennainen osa projektin jatkosuunnittelua. Keskustelua ja tiedonvaihtoa tullaan myös jatkamaan projektin edetessä viranomaisten, maanomistajien, asukkaiden sekä kaikkien sidosryhmien kanssa.

Hakijan näkemyksen mukaan annetuissa palautteissa ei ole esitetty sellaisia kaivoslaissa esitettyjä perusteita, jonka perusteella apualueen lupa tulisi jättää myöntämättä. Alla vastauksissa on keskitytty pääosin vastaamaan apualuehakemusta koskeviin palautteisiin.

PALAUTE 1.

Lähettäjä: [REDACTED]

hei,

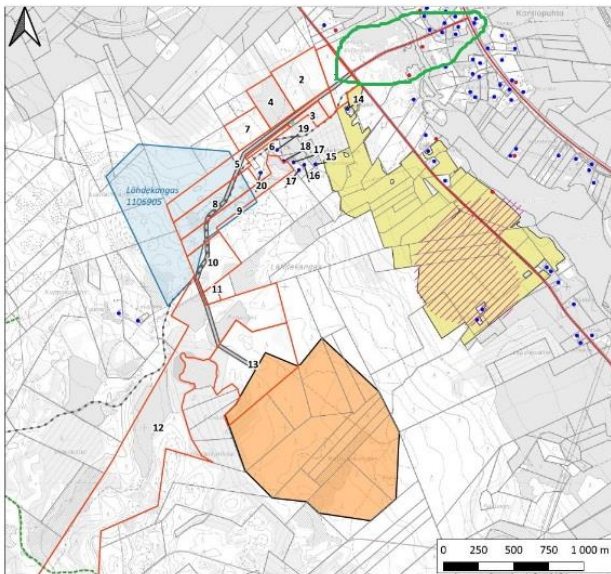
liittyy lupa tunnuksen KL2022:0005 ja Kopsan kaivospiirialueeseen ja tielinjaukseen. Hakijan esittämä reitti (VE1a) tieyhteyden perustamiseksi

Reitti VE1a liittyy lopussa Tiitonrannantiehen 7630 ja jatkuu siitä valtatielle 27. Tämä mainittu osuus on nykyistä hiekkatietä. Tämä osuus on jo nyt sateiden jälkeen, sekä kelirikon aikaan jo nykyisellä raskaan kaluston liikenne määrällä (6-36) ajoneuvoa vrk lähes ajokelvotonta. Kun kopsan kaivokselta lähtee lisää 75 raskasta ajoneuvoa vuorokaudessa, niin nousee raskaan liikenteen määrä jo n. sataan vuorokaudessa ja nykyinen hiekkatie ei tätä kyllä kestä. Ongelmia hiekkatie osuudella on myös kuivan kauden jälkeen ja helteiden jälkeen, jolloin raskaan kaluston hiekkatiestä nostattama pöly on todella suurta ja värjää koko lähialueen puuston jo nykyisellä liikenteellä aivan harmaaksi

Tämä mainittu yleinen tieosuus kuuluu myös suosittuun ulkoilu, pyöräily ja kävely reittiin, ollen yhdysreitti monelle ns. ympyrä reitille, joko Haapajärven tai Nivalan suuntaan. Reitin kautta kulkee tosi suuri määrä ulkoilijoita päivittäin ja tämä osuus on jo nyt vaarallinen kevyelle liikenteelle

Lisäksi kasvavasta liikenteestä on suurta haittaa kuvan 1 vihreällä ympyröidyn alueen vakituksille asukkaille ja tie on tällä alueella hyvin kapea.

Suunnitellulle suuremmalle raskaankaluston liikennemäärälle mainittu vihreällä ympyröity alue vaatii asfaltointia/levennystä ja tien kunnostusta, jotta haittavaikutukset alueelle olisivat mahdollisimman vähäiset mainittu tieosuus ympyröity kuvaan 1 vihreällä värillä

Kuva 1. Hakemuksen kohteena oleva reitti VE1a

Hakijan vastaus:

Kaivospiirin apualuehakemus koskee hakemuksessa esitettyä tielinjausta tielle 7630 (Tiitonrannantie) saakka. Hakija ei toistaiseksi ota kantaa siihen, mihin suuntaan kuljetukset yleisiä teitä pitkin ajetaan. Tähän päätökseen vaikuttaa mm. malmin määrä, käytettävä kalusto, malmin vastaanottajan sijainti, sekä liikenteen vaikutusten arviointi, joka on osa projektin ympäristövaikutusten arviointiprosessia. Samoin mahdolliset pölyhaitat, vaikutukset virkistyskäytölle, sekä keinot vaikutusten minimoimiseksi tullaan arvioimaan ympäristövaikutusten arviointiprosessissa.

Palautteessa esitetty liikennemäärä perustuu ilmeisesti Belvedere Mining Oy:n vuonna 2013 laaditun YVA-ohjelman tietoihin. Fennia Gold Oy:n tarkoituksena on jatkaa alueella kairauksia, joiden tulosten perusteella voidaan päivittää mm. Kopsan esiintymän resurssiarvio, louhintasuunnitelma ja alustava kannattavuusarviointi. Kuljetusmääriin ja tarkempaan tiestön rakenteeseen voidaan ottaa kantaa vasta tämän jälkeen. Mikäli kuljetukset valittavalla reitillä vaativat teiden kunnon parantamista, tämä huomioidaan tulevilla suunnitteluvaiheissa.

PALAUTE 2.

Lähettäjä : Pohjois-Pohjanmaan ELY -keskus / ympäristönvalvontayksikkö

Lausunto Fennia Gold Oy:n Kopsan kaivospiirin laajentamisesta apualueella

Fennia Gold Oy on laajentamassa Haapajärvellä Kopsan kaivospiiriä apualueella, joka sisältää tieyhteyden ja sähkölinjan perustamisen kaivospiirille. Hakemuksen liitteenä on kartta tievaihtoehtovertailuineen ja hakijan esittämä ensisijainen reitti (VE1a) kaivospiirin alueelle. Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus esittää lausuntonaan seuraavaa:

ELY-keskus tarkastelee tässä lausunnossa asiaa vain pohjavesien suojelun kannalta. Suunniteltu reitti VE1a menee osittain Lähdekangas-nimisen tärkeän pohjavesialueen (1106905) itä-kaakkoisosan poikki. Lähdekankaan pohjavesialueella toimii Havelanperän vesiosuuskunta ja Havelanperän vedenottamosta saavat vesiosuuskunnan osakkaat juoma- ja talousvetensä. Lähdekankaan pohjavesialue sijaitsee moreeni-/kalliomäen koillispuolella. Pääosa pohjavedestä muodostuu alueen kaakkois-, etelä- ja lounaisosissa.

Hakemuksen mukaan tieyhteys Lähdeniementieltä Lähdekankaan kohdalla siirtyy pohjoiseen ja kulkee 800 m matkan Tiitonrannantielle saakka. Kaivospiirille menevän tien on ilmoitettu olevan 25 m leveä eli noin 3-4 kertaa leveämpi kuin nykyinen tie. Lisäksi tietä joudutaan parantamaan, jotta se kestää kaivokselta lähtevät 75 raskasta kuljetusta (50 tn) vuorokaudessa. Tien rakentamiseen liittyviä suunnitelmia ei ollut käytettävissä tämän lausuntopyynnön mukana. Kun tiestöä parannetaan siten, että se kestää jatkuvan raskaan liikenteen, niin tien kantavuutta joudutaan vahvistamaan ja estämään pohjaveden pääsy tierakenteeseen. Seurauksena on se, että rakennettu tie alentaa pohjavedenpintaa tien läheisyydessä. ELY-keskuksen arvion mukaan Lähdekankaan pohjavesialueella rakennettava tie pienentää Havelanperän vedenottamolle muodostuvan pohjaveden määrää katkaisten pohjaveden virtauksen kaakkoisosasta kohti ottamoa. Lähdekankaan pohjavesialueella ei ole tehty pohjavesitutkimuksia, jonka vuoksi tiehankkeen vaikutusta pohjavesialueeseen liittyy riskejä ja epävarmuuksia. Lisäksi pohjavesialueen ulkopuolella uusi rakennettava tieosuus menee aivan lähteen vierestä. Lähde on merkitty liitteessä 2 olevaan karttaan kiinteistölle numero 3. Tien rakentaminen välittömästi lähteen alapuolelle alentaa pohjavedenpintaa ja hyvin suurella todennäköisyydellä kuivattaa lähdetä.

Jos aiemmin mainittua tieyhteyttä perusparannetaan hakemuksen mukaisesti Lähdekankaan pohjavesialueella, niin kyse on pohjaveden muuttamisesta. Siitä säännellään vesilain (587/2011) 3 luvun 2 §:ssä, jonka mukaan vesitaloushankkeelle on oltava lupaviranomaisen lupa, jos se voi muuttaa vesistön asemaa, syvyyttä, vedenkorkeutta tai virtaamaa, rantaa tai vesiympäristöä taikka pohjaveden laatua tai määrää, ja tämä muutos:

- 1) aiheuttaa luonnon ja sen toiminnan vahingollista muuttumista taikka vesistön tai pohjavesiesiintymän tilan huononemista;
- 5) olennaisesti vähentää tärkeän tai muun vedenhankintaan soveltuvan pohjavesiesiintymän antoisuutta tai muutoin huonontaa sen käyttökelpoisuutta taikka muulla tavalla aiheuttaa vahinkoa tai haittaa vedenotolle tai veden käytölle talousvetenä

Pohjavesialueen ulkopuolella sijaitsevan lähteen suojelua säännellään vesilain 2 luvun 11 §:n perusteella. Kyseisessä lainkohdassa todetaan, että mm. lähteen luonnontilan vaarantaminen on kielletty. Lupaviranomainen voi yksittäistapauksessa hakemuksesta myöntää poikkeuksen vaarantamisen kieltoon liittyen. Jos hankkeeseen on haettu vesilain mukaista lupaa, niin lupaviranomaisen on lupa-asian yhteydessä viran puolesta tutkittava kysymys poikkeuksen myöntämisestä. Edellä esitetyn perusteella ELY-keskus

esittää, että pohjavesien suojelun kannalta lupaa kaivospiirin laajentamiseksi apualueella (VE1a) tieyhteyden rakentamiseksi ei tulisi myöntää. Mikäli lupa myönnetään, niin tieyhteyden rakentamiselle tulee hakea vesilain mukaista lupaa Pohjois-Suomen aluehallintovirastosta. Lupaviranomainen ratkaisee, annetaanko tiehankkeelle pohjavesien suojelun näkökohdat huomioiden lupa vai ei. ELY-keskuksen lausunto pyydettiin ainoastaan vaihtoehdosta VE1a. ELY-keskus kommentoi lyhyesti myös muita liitekartassa 1 esitettyjä tievaihtoehtoja. Vaihtoehtoihin VE1b - VE4 kohdistuvat samat vesilain vaatimukset kuin lausuttavaan vaihtoehtoon VE1a. Kopsankankaan koillisrinteessä on peruskartan mukaan ainakin 4 lähdettä sekä Suomen ympäristökeskuksen seuranta-asema. ELY-keskus katsoo, että tiehanke VE1a ei vaikuta seuranta-asemaan. TUKES voi harkita lausunnon pyytämistä myös Suomen ympäristökeskuksen Vesivarat-ryhmältä, mikäli sitä ei ole jo tehty. Tievaihtoehtojen VE5 – VE7 toteuttamiseen ei ole ELY-keskuksen käsityksen mukaan pohjavesien suojelullisia esteitä. Asiakirja on hyväksytty sähköisellä allekirjoituksella. Asian on esitellyt ylitarkastaja Heikki Kovalainen ja ratkaissut ryhmäpäällikkö Maria Säkkinen.

Hakijan vastaus:

Kaivospiirin apualueelle sijoitettavan tien osalta ei ole toistaiseksi laadittu rakentamissuunnitelmaa, jonka vuoksi mm. tien leveys tai rakenteet eivät ole vielä selvillä. Apualueen leveydeksi on valittu 25 metriä, jotta tie varmasti mahtuu alueen sisäpuolelle, ja alueen sisällä on mahdollista tehdä tarkempaa suunnittelua huomioiden mm. alueen topografia. Hakijan käsityksen mukaan tie mitä todennäköisimmin tulee olemaan kapeampi kuin 25 metriä.

Esitetty liikennemäärä perustuu ilmeisesti Belvedere Mining Oy:n vuonna 2013 laaditun YVA-ohjelman tietoihin. Fennia Gold Oy:n suunnitelmissa on jatkaa alueella kairauksia, joiden tulosten perusteella voidaan päivittää Kopsan esiintymän malmiarvio, louhintasuunnitelma ja alustava kannattavuusarviointi. Kuljetusmääriin ja tarkempaan tiestön rakenteeseen voidaan ottaa kantaa vasta tämän jälkeen. Mikäli kuljetukset valittavalla reitillä vaativat teiden kunnon parantamista, tämä huomioidaan tulevilla suunnitteluvaiheissa.

Kopsan alueella, on Lähdekankaan pohjavesialueen lisäksi useita lähteitä. Kuten ELY-keskus on lausunnossaan todennut, lähteiden luonnontilan vaarantaminen on kielletty vesilain nojalla. Poikkeuksen vaarantamisen kieltoon voi tehdä lupaviranomainen, joka tässä tapauksessa on Pohjois-Suomen aluehallintovirasto. Kaivoslain nojalla myönnettävissä kaivospiiri- ja apualuepäätöksissä lupaviranomainen on Tukes.

Kaivospiirin apualue ja sillä sijaitseva tie on kiinteä osa kaivospiiriä ja projektin toteuttamista. Hakijan näkemyksen mukaan, mahdollisten yhteisvaikutusten toteamiseksi tien mahdolliset vaikutukset pohjavesialueeseen ja lähteisiin tulee selvittää yhtäaikaaisesti mm. louhinnan vaikutusten kanssa, ympäristövaikutusten arviointiin sisältyvässä hydrologisessa tutkimuksessa. Mikäli todetaan, että tieyhteyden rakentaminen tai perusparantaminen edellyttäisi myös vesilain mukaista lupaa, tulee asia Hakijan käsityksen mukaan käsitellä samanaikaisesti, kaivosprojektin ympäristö- ja vesitalouslupahakemuksen kanssa.

Hakija on tutustunut tielinjauksen läheisyydessä sijaitsevaan lähteeseen 13.3.2023 maastokäynnillä. Tällöin lähde oli kuiva/umpeen jäänyt. Lähteen vieressä sijaitsee vanha soranottoaika, jossa oli jääkansi. Hakija pitää mahdollisena, että soranottoaika on vaikuttanut lähteen luonnontilaan, ja se on ainakin osan vuodesta kuiva. Kuten edellä mainittu, tämänkin asian tarkempi asiantuntija-arvio tullaan sisällyttämään ympäristövaikutusten arviointiprosessiin. Hakija katsoo lisäksi, että ELY-keskuksen lausunnossa ei ole esitetty kaivoslain mukaisia perusteita sille, että apualueelle ei voitaisi myöntää lupaa.

PALAUTE 3.**Lähettäjä: Metsänomistajat Mhy Pyhä-Kala**

Lausunto Apualueen perustaminen (tieyhteys ja sähkölinja) Kopsan kaivospiirille

Metsänhoitoyhdistys Pyhä-Kala on yksityismetsänomistajien paikallinen elinkeino- ja edunvalvontajärjestö. Tarkoituksenamme on omalla toimialueellamme edistää metsänomistajien harjoittaman metsätalouden yleistä kannattavuutta, sekä metsänomistajien metsätaloudelleen asettamien muiden tavoitteiden, kuten hyvän metsänhoidon ja metsän monipuolisen käytön toteutumista. Olemme tutustuneet Apualueen perustamiseen (tieyhteys ja sähkölinja) Kopsan kaivospiirille ja olemme tehneet muutamia havaintoja ja tarkennuksia, joihin haluamme ilmaista mielipiteemme.

1. Kaivoksen mahdollisesti toteutuessa raskasta liikennettä tulee paljon, joten asutukseen pitää jäädä väliä.
2. Maanomistajien mielipide on, että tien tulisi sijoittua mieluummin metsäiselle maalle eikä viljelyksessä oleville pelloille.
3. Metsäkiinteistöjen pilkkoutumisen vähentämiseksi vanhoja ja käytössä olevia tielinjoja tulee käyttää hyödyksi mahdollisimman hyvin. Uusien teiden tulisi sijoittua kiinteistöjen rajalinjoille. Tiehän rakennetaan aina alueelle ensin, eli pirstoutumishaitta tulee jo hankkeesta, vaikka kaivos ei koskaan toteutuisikaan. Siksi perustelut pitää huomioida alusta alkaen.
4. Maanomistajia tulee kuulla riittävä yksityiskohtaisesti, jotta mahdolliset vaikutukset ovat maanomistajien tiedossa kattavasti.

Ylivieskassa 20.2.2023

Maunu Kilpivaara, johtaja Metsänhoitoyhdistys Pyhä-Kala ry 0442438275, maunu.kilpivaara@mhy.fi

Hakijan vastaus:

Hakija yhtyy Mhy Pyhä-Kala:n esittämiin mielipiteisiin tielinjauksen yleisistä periaatteista. Tielinjauksen vaihtoehtoja on esitelty maanomistajille 2.11.2022 maanomistajatilaisuudessa sekä kaikille avoimessa yleisötilaisuudessa. Lisäksi asiasta on keskusteltu yleisötilaisuudessa 14.3.2023 sekä Haapajärven kaupungin iltakoulussa 27.3.2023. Kaikissa tilaisuuksissa on pyydetty palautetta reittivaihtoehtoista. Lisäksi on tehty maastokäynti yhden maanomistajan kanssa 13.3.2023. Hakijan käsitys on, että kaikkia asianosaisia tyydyttävää reittivaihtoehtoa on mahdotonta saada aikaan.

Hakija on saadun palautteen perusteella laatinut uuden reittivaihtoehdon (VE1c), joka on yhdistelmä aiemmin esitetyistä vaihtoehtoista VE1a ja VE1b. Reitti kulkee metsämaita pitkin, eikä sillä ole vaikutuksia peltomaihin. Aiempaan reittiin verrattuna uusi reitti (VE1c) myös lisää hieman etäisyyttä asutukseen ja lähteeseen, ja pyrkii välttämään vanhaa puustoa, joka samalla lisää hieman näkö-, melu- ja pölyestettä tien ja asutuksen välille. Reitti on pyritty linjaamaan kiinteistöjen rajoja pitkin, jota myös on esitetty useissa palautteissa. Uusi apualue on esitetty tarkemmin liitteessä 1.

PALAUTE 4.

Lähettäjä: Peruspalvelukuntayhtymä Selänne

Haapajärven Kaupungin ympäristönsuojelu- ja ympäristöterveysviranomaisena toimii Peruspalvelukuntayhtymä Selänteen ympäristölautakunta, joka on delegoinut lausuntoasiat alaisilleen viranhaltijoille. Ympäristönsuojelu- ja ympäristöterveysviranomaisen lausunto viitekohdassa mainittuun asiaan liittyen:

Hankkeen vaikutukset ja mahdolliset tien rakentamisen ja myöhemmän käytön aikaiset riskit tulee selvittää tarkemmin Lähdekankaan pohjavesialueen osalta. Hankkeessa tulee huomioida pohjavesialueiden suojelusuunnitelma, joka Haapajärvellä on päivitetty vuonna 2021. Suojelusuunnitelmassa mainitaan mm. seuraavasti.

Pohjaveteen kohdistuvia riskejä voidaan vähentää poistamalla tai siirtämällä riskit pois pohjavesialueelta. Jos riskejä ei voida siirtää, niitä on pienennettävä. Riskejä voidaan pienentää mm. luvituksella, valvonnalla ja tiedottamisella sekä suojarakenteilla ja parantamalla vahinkojen torjuntavalmiutta. Myös kaavoitus ja maankäytön suunnittelu ovat merkittävässä asemassa uusien pohjavesiriskien välttämässä.

Maanteiden ja rautateiden käyttö ja kunnossapito kuormittavat maaperää ja siten saattavat aiheuttaa uhan pohjaveden laadulle.

Liikenteen aiheuttama pohjavesien pilaantumisvaara voi aiheutua liikenneonnettomuudesta, vaarallisten aineiden kuljetusten vahingoista, tienpidosta ja liikenteen päästöistä. Liukkauden torjunnassa teiden suolaus on tärkein menetelmä. Vaarallisia aineita voi joutua maantiekuljetusten yhteydessä ympäristöön esimerkiksi säiliöauton ulosajossa.

TOIMENPIDESUOSITUKSET LIIKENTEELLE JA TIENPITOON

- Pohjavesialueelle ei tule sijoittaa uusia maanteitä ilman erillistä tarveharkintatarkastelua ja riskiarviointia
- Pelastuslaitoksella tulee olla käytössä tiedot teiden pohjavesisuojuuksista

Tiealueen mahdollisina haittavaikutuksina on huomioitu melu, pöly, värinä ja vaikutukset liikenneturvallisuuteen. Yksityisten etujen vaikutuksina on huomioitu ainoastaan väliaikaiset ja pysyvät maankäytön mahdollisuuksien muutokset. Asiakirjoissa ei ole millään tavoin huomioitu Lähdekankaan pohjavesialueelle sijoittuvaa Havelanperän vedenottamoa. Mahdollisia vaikutuksia vedenottamon toimintaan tai talousveden laatuun ei ole selvitetty, eikä vedenottamoa ole edes merkitty kartta-aineistoon.

Terveydensuojelulain (763/1994) §:n 2 mukaan elinympäristöön vaikuttavan toiminnan harjoittajan on tunnistettava toimintansa terveyshaittaa aiheuttavat riskit ja seurattava niihin vaikuttavia tekijöitä. Toimintaa on harjoitettava siten, että terveyshaittojen syntyminen mahdollisuuksien mukaan estyy. Talousveden laadun turvaamisen on perustuttava ennalta varautumiseen ja riskienhallintaan. Havelanperän vedenottamon vesi on peräisin pohjavesialueella sijaitsevasta lähteestä ja se on ainoa talousveden lähde 11 taloudelle, joista yksi on karjatila. Tämän vuoksi hankkeen vaikutukset talousveden laatuun ja riittävyyteen on selvitettävä.

Mahdollisen pölyhaitan osalta tulee huomioida, että kuormien peittäminen ei estä kuljetuksista aiheutuvaa pölyn muodostumista sorateilla ja pohjavesialueella tiestön pölyämisen estäminen esimerkiksi suolaamalla voi aiheuttaa riskiä pohjaveden laadulle.

Asiakirjoista ei selviä uuden tien rakennetta, tarvittavaa ojastoa/hulevesien hallintaa tai sähkökaapelin vaatimia rakenteita. Lisäksi ei ole esitetty mitä muutoksia olemassa oleviin tierakenteisiin tehdään pohjavesialueella olevan tien osalta tai mitä vaikutuksia/riskejä aiheutuu 23 metrin etäisyydellä olevaan lähteeseen. Kaivoksen toimintaan liittyvien pohjavesialueen läpi kuljetettavien kemikaalien osalta määrä-/laatutietoja ei ole tiedossa.

Mikäli päädytään esitettyyn tieratkaisuun, on pohjavesialue, pohjavesialueella sijaitseva vedenottamo ja mainittu lähde huomioitava ensisijaisesti toiminnallisilla ja rakenteellisilla ratkaisuilla, sekä lisäksi toiminnan aikaisella velvoitetarkkailulla. Liikenne tulee lisääntymään kaivostoiminnan vuoksi vedenhankintaa varten tärkeällä Lähdekankaan pohjavesialueella (1lk) nykyisestään merkittävästi, joten pohjaveden pilaantumisriski kasvaa kohtuuttomaksi, mikäli riskienhallintaan liittyviä toimenpiteitä ei hankkeeseen liittyen tehdä.

Hakijan vastaus:

Hakija yhtyy Ympäristönsuojelu- ja ympäristöterveysviranomaisen lausuntoon, jossa on tuotu esiin useita tärkeitä riskitekijöitä ja näkökulmia. Tienkäyttöön ja mahdollisiin pohjavesivaikutuksiin liittyvät kiinteästi myös kaivosprojektin mahdolliset yhteisvaikutukset, eikä kyseisiä selvityksiä kuten myöskään tien tarkempia rakennussuunnitelmia, ole vielä laadittu.

Hakija toteaa että lausunnossa mainitut selvitykset, riskinarviot ja yksityiskohdat tullaan huomioimaan alueen hydrologisessa tutkimustyössä ja ympäristövaikutusten arviointiprosessissa, sisältäen myös mahdolliset yhteisvaikutukset kaivosprojektin toimintojen kanssa. Mikäli todetaan, että tieyhteyden rakentaminen tai perusparantaminen edellyttäisi myös vesilain mukaista lupaa, tulee asia Hakijan käsityksen mukaan käsitellä samanaikaisesti, osana kaivosprojektin ympäristö- ja vesitalouslupahakemusta. Tässä yhteydessä annetaan myös tarvittavat määräykset koskien mm. tien rakennetta, käyttöä, suojaustoimia ja seurantaa.

PALAUTE 5.**Lähettäjä: Autiorannan-Oksavan kyläyhdistys ry**

Autiorannan-Oksavan kyläyhdistys ry toteaa seuraavaa.

Edellytämme, että hakemuksesta esittämämme mielipiteet tutkitaan tarkkaan ja otetaan huomioon hankkeen etenemisessä ja jatkosuunnittelussa. Lisäksi tulee huomioida alueen muiden yhdistysten sekä yksittäisen kuntalaisten jättämät mielipiteet.

Kaivoksen sijoittuminen käytännössä asutuksen keskelle ei ole alueen asukkaiden kannalta perusteltua. Alueen asukkaiden omien laskelmien mukaan kolmen kilometrin säteellä tulevasta kaivosalueesta on yli 130 asuttua taloa. Lisäksi Kopsasta on matkaa lähes sadan oppilaan Tiiton koululle linnuntietä vain n. 2,5 km, ja 60 oppilaan Oksavan koululle n. 4,5 km. Matkaa Haapajärven kaupungin ja Oksavan keskustoihin on vain n. 4,5 km.

Autiorannan ja Oksavan kylät ovat elinvoimaisia ja kehittyviä kyliä, joissa asuu noin 800 henkilöä noin 340 taloudessa. Kylien asukkaat ovat huolissaan taas esille nostetun Kopsan kaivoshankkeen tuomista haitoista heidän asumisympäristössään. Kylien asukkaat ovat huolissaan erityisesti luonnon ja ilman saastumisesta ja lisääntyneen liikenteen tuomista vaaroista heille itselleen ja lapsilleen.

Alueella harjoitetaan paljon aktiivista maa- ja metsätaloutta. Lisäksi alueella on paljon monipuolista yritystoimintaa. Talot ja maatilat sijoittuvat tyypillisesti jokien ja järvien ympärille. Tievaihtoehtoja on linjattu liian lähelle taloja ja tielinjaukset pirstovat sekä metsä- että peltokiinteistöjä aiheuttaen ihmisille sekä henkisiä että taloudellisia menetyksiä. Tielinjaukset tulee suunnitella siten, että kiinteistöjä pirstotaan mahdollisimman vähän. Lisäksi suunnittelussa tulee huomioida, että ihmisten asumis- tai vapaa-ajan rakennusten läheisyyteen ei linjata teitä. Tielinjaukset liian lähellä ihmisten taloja ja vapaa-ajan asuntoja aiheuttavat suurta häiriötä melun ja pölyn muodossa sekä laskevat kiinteistöjen arvoa. Metsäisellä alueella tiet tulisi linjata siten, että ne kulkevat kiinteistöjen rajoilla ja metsäisellä alueella, jotta vältetään pelto- ja metsämaiden pirstomiselta. Kiinteistöjen rajoja myöten tehdyt tielinjaukset kiinteistöjen hyödyttävät mahdollisimman useaa kiinteistön omistajaa ja lisäävät kiinteistöjen arvoa.

Autiorannan ja Oksavan alueella on useita suosittuja ulkoilureittejä, joista useat kulkevat Kalajoen ja Kortejärven ympärillä ja joilla liikkuu päivittäin paljon ulkoilijoita sekä pyöräillen ja jalkaisin. Lisäksi reittien varrella liikkuu koululaisia. Useat ehdotetuista tievaihtoehdoista kaivospiirille kulkisivat näitä samoja reittejä ja ne tulisivat häiritsemään ja aiheuttamaan vaaraa näille ulkoilureittien käyttäjille sekä koululaisille.

Tiellä numero 7630 kulkee koulumatkaa tälläkin hetkellä useita koululaisia päivittäin, tiellä ei ole valaistusta eikä kevyelle liikenteelle sopivaa piennarta. Hakijan ehdottamalla VE1a vaihtoehdon yhtymäkohta Kontiopuhdontiehen olisi suuri vaikutus Kontiopuhdontien kevyen liikenteen turvallisuuteen, sillä tie ja sillä oleva silta ovat kapeita. Kaivosliikenne vaarantaa merkittävästi alueen lasten turvallisen kulkemisen sekä koulu- että vapaa-ajalla. Kuljetusreitille osuu myös kaksi kyläläisten ahkerasti käyttämää suosittua ulkoilureittiä (Lassisillan lenkki ja Patotien lenkki).

Kaivosalueen välittömässä läheisyydessä sijaitseva Kuuhiingin alue on monimuotoisen luontonsa vuoksi ollut vuosikymmenten ajan alueen asukkaiden virkistyskäytössä. Kyläyhdistys on toteuttanut alueelle vuonna 2022 valmistuneet Iso Kuuhiingin ja Hanhilammen ulkoilureitit parantamaan alueen virkistyskäyttöä. On ilmeistä, että pelkästään jo suunnitellut tielinjaukset vaikuttavat kielteisesti luontoreittien käyttöön, varsinaisesta kaivoksesta puhumattakaan.

Liikenteen äänet sekä tärinä tulevat kantautumaan pitkälle suunnitellulta avolouhokselta ja tieyhteyksien varrelta. Haapajärven tapauksessa louhoksen ja kaupungin väliin sijoittuva järviolue ja Tiitorannan puoleiset

maanviljelysalueet edesauttavat äänen kantavuutta. Louhinta- ja malminlajittelukoneiden melu tulee kuulumaan Haapajärven kaupungin keskustaan asti. Jatkuva melu peittää alleen alueen luonnon äänet. Jatkuvalla melulla ja tärinällä on kielteinen vaikutus lähiympäristön asukkaiden psyykeen.

Vuonna 2013 valmistuneen Oksavan ja Autiorannan alueen maankäyttöselvityksen perusteella Uupuaavan maakunnallisesti merkittävä kulttuurihistoriallinen maisema sekä arvokas peltoalue sijoittuvat kaivospiirin välittömään läheisyyteen. Mielestämme on todennäköistä, että Tielinjaus vaihtoehdot VE2, VE3 ja VE4 tulevat merkitsevästi häiritsemään tätä maisemaa (Oksavan ja Autiorannan maankäyttöselvitys, selvityskartta 1, Maakunnallisesti merkittävä kulttuurihistoriallinen maisema nro II, Uupuaavan latorykelmä sekä Uupuaavan arvokas peltoalue). Kolme ehdotetuista tielinjauksista (VE2, VE3 ja VE4), laskuputki sekä sähkölinja ovat linjattu em. maiseman läpi, johon ne eivät mielestämme kuulu.

Panu Jaakonaho puheenjohtaja
Anni-Mari Isoherranen, sihteeri
Autiorannan-Oksavan kyläyhdistys ry
044 305 3887 050 359 5255

Jani Pekonen, varapuheenjohtaja
Autiorannan-Oksavan kyläyhdistys ry

Hakijan vastaus:

Palautteessa viitataan tievaihtoehtojen linjaukseen liian lähelle taloja. Vertailtuja tievaihtoehtoja oli yhteensä 8 kpl, ja vertailun tarkoituksena on havainnollistaa eri vaihtoehtojen etäisyyksiä mahdollisesti häiriintyviin kohteisiin.

Tielinjauksen vaihtoehtoja on esitelty maanomistajille 2.11.2022 maanomistajatilaisuudessa sekä kaikille avoimessa yleisötilaisuudessa. Lisäksi asiasta on keskusteltu yleisötilaisuudessa 14.3.2023 sekä Haapajärven kaupungin iltakoulussa 27.3.2023. Kaikissa tilaisuuksissa on pyydetty palautetta reittivaihtoehtoista. Lisäksi on tehty maastokäynti yhden maanomistajan kanssa 13.3.2023. Hakijan käsitys on, että kaikkia asianosaisia tyydyttävää reittivaihtoehtoa on mahdotonta saada aikaan.

Hakija on saadun palautteen perusteella laatinut uuden reittivaihtoehdon (VE1c), joka on yhdistelmä aiemmin esitetyistä vaihtoehtoista VE1a ja VE1b. Reitti kulkee metsämaita pitkin, eikä sillä ole vaikutuksia peltomaihin. Aiempaan reittiin verrattuna uusi reitti (VE1c) myös lisää hieman etäisyyttä asutukseen ja lähteeseen, ja pyrkii välttämään vanhaa puustoa, joka samalla lisää hieman näkö-, melu- ja pölyestettä tien ja asutuksen välille. Reitti on pyritty linjaamaan kiinteistöjen rajoja pitkin, jota myös on esitetty useissa palautteissa. Uusi apualue on esitetty tarkemmin liitteessä 1.

Kaivoksen sijaintiin ja sen toimintaan liittyvä vaikutusten arviointi tullaan laatimaan osana ympäristövaikutusten arviointiprosessia, johon kutsutaan mukaan kaikki sidosryhmät.

PALAUTE 6

Lähettäjä: Havelanperän vedenottoyhtymä

Muistutus apualueen (tiealueen ja sähkölinjan) perustamisesta

Me Havelanperän vedenottoyhtymän osakkaat haluamme tuoda kaivoshankkeen tietoon ja otettavaksi erityisesti huomioon tiehankkeen suunnittelussa laajan Lähdekankaan 1-luokan pohjavesialueen, joka sijaitsee osittain suunnitellun tien alueella.

Havelanperän vedenottamon vesi tulee luonnon lähteestä, joka sijaitsee Luolainkallion juurella, Lähdekankaan pohjavesialueella. Kopsan alueelle matkaa tulee 1,5 – 2 kilometriä. Uuden varauspäättöksen 7.2.2023 mukaan vieläkin vähemmän. Lähde on otettu käyttöön vuonna 1964 ja siitä saa nykyisin talousvetensä 12 taloutta. Vesi tulee omalla paineella 1,5 – 2 kilometrin etäisyydelle lähteestä Havelantien varrella oleviin taloihin ja lisäksi yhteen taloon Elomäentielle.

Vesi ei ole koskaan loppunut. 1990-luvulle asti melkein jokaisessa taloudessa oli karjaa, nyt vastaavasti yksi tämän ajan iso karjatila. Yhdellä osakkaalla on myös hevosia. Vedestä on vuosikymmenien ajan otettu säännöllisesti vesinäytteet, säännöllisesti myös laaja-alainen näyte ja ympäristötarkastajan käynnit. Tulokset ovat joka kerta olleet erittäin hyvät, eikä mitään kemikaaleja ole veteen tarvinnut koskaan laittaa. Vesi on todella ensiluokkaista, ei ole liioiteltua sanoa sitä Suomen parhaimpiin kuuluvaksi. On myös huomioitava Leväniemen tien varrella olevat kiinteistöt, joilla on omia kaivoja. Myös näiden asukkaiden vedensaahtia ei tule vaarantaa.

Kaivoksen uudesta tielinjauksesta voidaan sanoa, sen olevan vesilain vastainen. Kaivosyhtiön edustaja sanoi nykyisenkin Leväniementien olevan pohjavesialueella. Leväniementie on ollut paikallaan kautta-aikain ja voidaan täydellä syyllä sanoa todelliseksi kauniiksi maisematieksi, jota reunustaa arvokkaat metsämaat. Siitä ei ole ollut haittaa pohjaveden laatuun, ainakaan Havelanperän vedenottamolla, vaikka tiellä on nykyisinkin paljon soran- ja puunajoa. Mutta näin massiivinen tien teko on jo uhka pohjavesiin ja maisemaan. Ensinnäkin Leväniemen tien leventäminen 25 metriseksi rumentaa arvokkaan metsämiljöön, joka mielestämme on aivan yhtä arvokas kuin peltoaukeat ja kylämiljö. Ihmettelemme tätä peltomaiseman korostamista, jota jo nykyisin halkoo massiiviset Fingridin voimajohdot. Vanhat heinäladot ränsistyy yksi kerrallaan ja tällaisia peltoaukeita on pitkin tienvarsia. Poikkeamisluvilla on rakennettu teitä ja rakennuksia tarpeiden mukaan nytkin näille vastaaville maisema-alueille. Tänä aikana jokaisella on tiedossa laajat ympäristökeskustelut luonnon puolesta ja luontokadosta. Metsien hakkuita ollaan EU:n taholta vähentämässä ja hiilinielujen pieneneminen tulisi voida estää.

Sitten tämä uuden tien linjaus pohjavesialueella, jossa Leväniemen tietä levennettäisiin ja uusi tie, joka nykyisestä tiestä haaraantuisi ja rakennettaisiin (Haanpään tila) runsaspuustoiseen metsään. Tie tulisi vain muutaman kymmenen metriä etemmäksi nykyisestä tiestä, mitä sellainen matka hyödyttäisi haittoihin nähden. Vesilaki ja ympäristönsuojelulaki kieltää tällaisen raskaan kaivuun ja tien teon pohjavesialueella. Linjauksen alta joudutaan maa-aineksia kaivamaan paljon ja maan ollessa osaltaan suomuraa, kaivuu on tehtävä syvältä ojineen ja vaatii raskaan sorastuksen, jotta tie saadaan raskaille kivikuormille kantavaksi. Ilmoitettu kuljetusmäärä on todella suuri 75 rekkaa/vrk, joka vaatii tieltä kantavuutta. Tätä tielinjausta ei voida millään muotoa verrata nykyiseen tiehen, kuten hakija ilmoittaa, on todella harhaanjohtava, kuten myös se, että pölyäminen estetään suljetuilla kuormilla. Miten estetään tien pölyäminen, siihen tarvitaan yleensä suolausta, mikä on taas myrkyä pohjavesiin. Entä mahdolliset öljyvahingot ja muut vuodot. Jos

kaivostoiminta joskus aloitetaan, mikä vaikutus sillä sitten on pohjavedelle mahdollisten pöly- ja muiden laskeumien johdosta.

Hakija ilmoittaa lyhyesti vaan, ettei kuljetuksista arvioida olevan vaikutuksia pohjavesialueelle. Mutta mitä sitten, jos onkin vaikutusta veden laatuun ja määrään. Eikö tämä pitäisi jollain mallinnuksella ennen rakentamista selvittää. Hakija ilmoittaa, että mahdolliset vaikutukset voidaan todentaa pohjavesien ennakkotarkkailulla sekä toiminnan aikaisella velvoitetarkkailulla. Tämä tietenkin pitää tehdä, mutta mitä sitten, jos kallis tie on jo käytössä ja vedenlaatu heikkenee. Kyllä ennakoarvioon tarvitaan muuta kuin hakijan oma arvio, konkreettista näyttöä tulee meille osoittaa. Havelanperän vedenottamon lähteen ympäristössä on myös kolme muuta lähdeä. Yksi lähteistä on tielinjauksen vieressä ja nämä lähteet ovat lailla suojeltuja. Maailman laajuisestikin tiedetään puhtaan veden ja etenkin puhtaan pohjaveden tärkeys.

Vaatimuksemme: Mikäli kaivostoiminta Kopsan alueella aloitetaan, vaadimme ympäristönsuojelulakiin vedoten, että pohjavesialuetta ei saa pilata. Pohjavesialue tulee tutkia tarkoin ennen toiminnan aloittamista puolueettoman, ei hakijan esittämän, asiantuntijatahon toimesta. Veden kulkureitti tulee kartoittaa, samoin suunnitellun tien ja kaivostoiminnan vaikutus. Kaivosvesien käsittely purkuojineen on hoidettava siten, ettei niitä missään tapauksessa suunnata pohjavesialueelle. Nämä tiedot tulee esittää vedenottoyhtymällemme. Hakijan tulee omalla kustannuksellaan ottaa vesinäytteet ennen toiminnan aloittamista ja muutaman kuukauden välein ja tulokset tulee lähettää myös vedenottamollemme. Tämän lähteen arvoa ei voi rahassa mitata.

Mikäli lähteemme tuhoetaan, vaadimme hakijaa kustannuksellaan järjestämään meille vedenottamon talouksille ilmaisen veden. Vaatimukseen kuuluu runkoputken rakentaminen yli 2 kilometrin verran, taloliittymät kiinteistöjen sisälle asti ja liittymismaksut. Myös putkiston huoltotyö kuuluu vaatimukseemme. Asia on varmistettu Haapajärven Vesi Oy:n edustajalta (Ruuska). Lisäksi korvaukset lähteellä vuosien aikana tehdyistä rakennelmista töineen ja nykyisestä vesijohto-verkostosta.

Ilmettellemme suuresti hakijan esittämää vakuutta 0 euroa. Tätä ei voida hyväksyä. Laki määrää, joka pohjaveden pilaa, on myös korvausvelvollinen. Vakuuden summan voi tämän edellä mainitun mukaan laskea ja tämä on otettava tosissaan.

Kopsan kaivosalueen vieressä on myös toinen laaja pohjavesialue, josta eri paikoista saa talousveden useita talouksia Tiitonrannan suunnalla, sekä Leväniementien viimeiset taloudet saavat myös vetensä omasta lähteestä. On sanomattakin selvää, että kyseinen Kopsan alueen ympäristö on hyvää pohjavesialuetta, onhan kartassa paikkakin Lähdekankaaksi nimetty. Alueella on myös Lepolan lähde, josta Haapajärven Vesi Oy otti lisävetä runkoputkeensa useita vuosia. Liekkö kairaukset, jotka Kopsan alueella aikoinaan aloitettiin, vaikuttaneet lähteen veden laatuun, kun sen käyttö lopetettiin ja aikoinaan puhuttiin, että veteen on liuennut arseenia.

Tässä on tarpeeksi pelotetta näin massiivisesta maankaivuusta 1-luokan Lähdekankaan pohjavesialueella ja kun vielä on tiedossa tulevat kairaukset myös tällä alueella. Edellä selostetun mukaisesti toteamme tämän tiehankkeen olevan toteuttamiskelvoton näin suurten mahdollisten haittojen vuoksi. Matka on pitkä 2,8 km ja pinta-ala 6,86 ha. Tielinjauksen leventäminen pirstaloisi monien kiinteistönomistajien maa-alueita.

Tielinjauksena esitämme nykyistä Jämpsänkallion metsäautotiehen kuuluvaa tietä Sorolan luota. Kyseinen tie Kopsaan on jo olemassa, eikä vaadi kokonaan uuden tekemistä. Tielinjaus on lyhin reitti Kopsaan. Tämänkin tien varrella on asutusta, mutta on sitä jokaisen tien varrella. Kokonaisuutena tämä olisi kuitenkin matkaltaan

ja kustannuksiltaan edullisin. Tai uuden tien linjaus Lepolanrämeeen kohdalta, jolloin asuintalot voidaan kiertää kokonaan. Ihmettelemme, miksi ensin tehtäisiin tie, tietämättä minne kuljetukset lopullisesti vietäisiin.

Lisäksi muutamia otteita 15.9.2022 hyväksytystä Haapajärven kaupungin pohjaveden suojelusuunnitelmasta:

Pohjavesialueita koskeva lainsäädäntö Pohjavesialueita koskevilla rajoituksilla ja määräyksillä pyritään ennalta ehkäisemään pohjaveden pilaantuminen ja turvaamaan pohjavesialueiden vedenhankintakelpoisuuden säilyminen. EU:n vesipolitiikan puitedirektiivin ja sitä Suomessa toteuttavan lain vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä (1299/2004 + muutossäädökset) tavoitteena on edistää kestävää vedenkäyttöä ja vähentää pohjaveden pilaantumista. Vesipuitedirektiiviä täydentää sen tytärdirektiivi pohjaveden suojelusta pilaantumiselta ja huononemiselta (2006/118/EY, pohjavesidirektiivi). Pohjavesidirektiivillä täydennetään vesipuitedirektiivin säännöksiä, joilla ehkäistään ja rajoitetaan pilaavien aineiden pääsyä pohjaveteen sekä pyritään ehkäisemään pohjavesimuodostumien tilan heikkeneminen. Suojelusuunnitelmien merkityksestä, sisältövaatimuksista ja menettelytavoista säädetään vesienhoitolaissa (1263/2014). Lain tarkoituksena on tehostaa pohjavesien suojelua sekä lisätä maanomistajien, toiminnanharjoittajien ja kansalaisten oikeusturvaa lisäämällä osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia.

Tärkeällä tai muulla vedenhankintakäyttöön soveltuvalla pohjavesialueella toimittaessa on kiinnitettävä erityistä huomiota siihen, ettei aiheuteta pohjaveden pilaantumista eikä pohjaveden haitallista purkautumista. Erityisesti pohjavesialueella tehtävässä konetyössä on olennaista estää öljyn ja polttoaineen pääsy maaperään. Vähäisenkin öljymäärän pääsy maaperään tulisi estää. Koneissa on lisäksi aina oltava mukana öljyntorjuntaa varten liittyvää imeytyskalustoa.

Pohjavesialueelle ei tule sijoittaa uusia maanteitä ilman erillistä tarveharkintaa. Tie on linjattava riittävän kauas lähteistä, jotta tien rakentaminen ja käyttö eivät aiheuta pohjaveden pilaantumisvaaraa eivätkä haitallista pohjaveden purkautumista.

Haapajärvellä 18.2.2023

Havelanperän vedenottoyhtymän puolesta, osakkaat ja asianhoitajat

Tuula Parttimaa

Markku Savela

Hakijan vastaus:

Havelanperän vedenottamo, Lähdekankaan pohjavesialue, lähteet sekä kaivot ovat erittäin tärkeitä huomioitavia kohteita koko Kopsan projektin suunnittelun ja toteutuksen kannalta, ja ne tullaan huomioimaan tulevisissa tien rakentamis- ja käyttösuunnitelmissa sekä Kopsan kaivoksen ympäristövaikutusten arvioinnissa.

Tarkempaa tiesuunnitelmaa ei toistaiseksi ole laadittu, joten tien leveyttä ei vielä tiedetä. Tien linjaus on määritetty 25 metriä leveäksi, jotta se mahdollistaa joustavan suunnittelun aluevarauksen sisällä. Itse tie tulee hakijan käsityksen mukaan olemaan kapeampi. Palautteessa esitetty liikennemäärä perustuu ilmeisesti Belvedere Mining Oy:n vuonna 2013 laaditun YVA-ohjelman tietoihin. Fennia Gold Oy:n suunnitelmissa on jatkaa alueella kairauksia, joiden tulosten perusteella voidaan päivittää Kopsan esiintymän resurssi-arvio, louhintasuunnitelma ja alustava kannattavuusarviointi. Kuljetusmääriin ja tarkempaan tiestön rakenteeseen

voidaan ottaa kantaa vasta tämän jälkeen. Mikäli kuljetukset valittavalla reitillä vaativat teiden kunnan parantamista, tähän varaudutaan tulevaisuudessa suunnitteluvaiheissa.

Kaivospiirin apualue ja tien toteutuminen liittyy kiinteästi Kopsan kaivospiiriin, jonka läheisyydessä sijaitsee lukuisten lähteiden lisäksi mm. SYKE:n pohjaveden seuranta-asema. Mikäli tien toteutus ja/tai lähteiden muuttaminen vaatisi vesilain mukaisen luvan tai poikkeuslupia, asia tulee hakijan käsityksen mukaan käsitellä yhtäaikaaisesti kaivosprojektin ympäristö- ja vesitalouslupan kanssa, jolloin on mahdollista huomioida kaikki mahdollisesti aiheutuvat yhteisvaikutukset. Tässä tapauksessa lupaviranomainen on Pohjois-Suomen aluehallintovirasto.

Arvio siitä, ettei tiellä ole vaikutuksia pohjaveteen perustuu nykyiseen tietoon alueen maaperästä, kallioperän rakenteesta ja pohjavesiolosuhteista. Hakijan tiedossa ei toistaiseksi ole sellaisia selvityksiä tai tutkimuksia, joiden perusteella suunniteltu tie vaikuttaisi pohjavesialueeseen tai vedenottoon. Hakija yhtyy näkemykseen, että tien mahdolliset vaikutukset pohjavesiin ja lähteisiin tulee selvittää samoin kuin myös itse kaivoksen vaikutukset. Alueen hydrologinen mallinnus on normaali osa kaivosten ympäristövaikutusten arviointiprosessia, jonka jälkeen on mahdollista hakea ympäristö- ja vesitalouslupaa. Hakija ymmärtää myös, että tilanteessa, jossa tienkäyttö heikentäisi vedenlaatua, on vahingon aiheuttaja korvausvelvollinen.

Hakija on ehdottanut vakuudeksi 0 euroa siihen saakka, että tarkemmat tiesuunnitelmat ja riskiarviot valmistuvat ja tien rakentamisesta on tehty rakentamispäätös. Tämän jälkeen viranomaisen on mahdollista arvioida vakuuden summa riittävällä tarkkuudella. Vakuuden määrää voidaan myös tarkistaa tarvittaessa viranomaisen toimesta.

Palautteessa ehdotettu Jämpsänkallion metsäautotien käyttö Sorolan kautta on ollut mukana aiemmassa reittien vertailussa. Vaikka tämä reitti kulkisi edullisesti jo olemassa olevaa metsäautotietä pitkin, tien välittömässä läheisyydessä on useita asuttuja taloja tien 7630 risteyskohdan lähellä. Lisäksi tätä reittiä käytettäessä tien 7630 varrelle kuljetusten vaikutuspiiriin jäisi kymmeniä taloja sekä koulu, mukaan lukien kevyt liikenne vilkkaalla kyläalueella.

Hakija on saadun palautteen perusteella laatinut uuden reittivaihtoehdon (VE1c), joka on yhdistelmä aiemmin esitetyistä vaihtoehdoista VE1a ja VE1b. Reitti kulkee metsämaita pitkin, eikä sillä ole vaikutuksia peltomaihin. Aiempaan reittiin verrattuna uusi reitti (VE1c) myös lisää hieman etäisyyttä asutukseen ja lähteeseen, ja pyrkii välttämään vanhaa puustoa, joka samalla lisää hieman näkö-, melu- ja pölyestettä tien ja asutuksen välille. Reitti on pyritty linjaamaan kiinteistöjen rajoja pitkin, jota myös on esitetty useissa palautteissa. Uusi apualue on esitetty tarkemmin liitteessä 1.

On tärkeää että tässä kyseisen hankkeen kuulemisessa ja hankkeen toteuttamisesta annetut mielipiteet ja lausunnot, niin tämä kuin muidenkin tekemät, tutkitaan tarkkaan ja otetaan huomioon hankkeen jatkosuunnittelussa. Lausunnot jotka ovat antaneet maan omistajat ja hanke alueen välittömässä läheisyydessä, kuljetus reitti mukaan lukien on käsiteltävä ja huomioitava erityisellä tarkkuudella. Toteutuessaan hankkeen vaikutus tulee olemaan pitkäkestoinen ja luonteeltaan pysyvän haitan aiheuttava.

Tärkeää on että otetaan huomioon myös sosiaaliset vaikutukset. Alueella on syntynyt kansanliike, joka on kerännyt satoja nimiä Kopsan kaivosta vastustamaan adressiin. Kaivokselta puuttuu ns. sosiaalinen toimilupa.

Tutustuimme eri tielinjaukseen vaihtoehtoihin ja mielestämme yksikään niistä ei ole toteuttamiskelpoinen ilman muutoksia.

Perustelu:

Aluksi hieman tietoa tilasta ja sen toiminnasta. Tilamme, jossa asumme sijaitsee linnuntietä vain 3 kilometrin päässä suunnitellun avolouhoksen keskipisteestä kortejärven pohjoispuolella peltoaukean reunalla. Kaivospiirin lähimmästä reunasta on tilallemme matkaa vain 1,8 kilometriä. Edellä mainituista etäisyyksistä esteetöntä pelto aukeaa tilaltamme mitattuna on 1.7 kilometriä suunnitellun avolouhoksen keskelle ja loppu metsää.

Tilamme liikevaihto koostuu viljan viljelystä, mökkien vuokrauksesta (maatila matkailu), hevosheinän tuotannosta, kalpituotannosta, metsätaloudesta sekä monipuolisesta urakoinnista. Näistä merkittävin on viljan viljely ja toiseksi merkittävin on mökki vuokraus. Tilamme viljelypinta-ala on noin 140ha ja metsäpinta-ala on noin 120 ha.

Mökkimme, 2 kpl, sijaitsevat kortejärven pohjoispuolella lisäksi isälläni on mökki samassa piha piirissä mökkimme kanssa. Lisäksi tilamme pihapiirin vieressä on yksi asuntona toimiva vuokra talo joka toimii vakituksena asuntona nuorelle naiselle. Suunnitellulta kaivokselta matkaa mökeille on, louhoksen keskeltä mitattuna, vain 2,5 kilometriä ja kaivospiirialueen reunasta mitattuna vain 1,5 kilometriä. Mökeiltä esteetöntä pelto aukeaa on suunnitellun louhoksen suuntaan 1,3 kilometriä.

Tilallamme metsät ja osa pelloista sijaitsee suunnitellun kaivosalueen länsi puolella. Metsät ovat, pientä 3ha:n palaa lukuun ottamatta, yhdessä palassa. Perheeseemme kuuluu allekirjoittaneiden lisäksi pojat 14 ja 12 vuotta sekä tyttö 10 vuotta.

Tilaamme on kehitetty ja laajennettu aktiivisesti viimeiset 15 vuotta jona aikana on muun muassa rakennettu toinen vuokra mökeistä uusiksi kortejärven rantaan ja vuokrattu ja raivattu uutta peltoa.

Kaivos on suunniteltu perustettavan keskelle tiheästi ja elinvoimaisesti asuttua maaseutua. Omien laskelmiemme mukaan 2 kilometrin säde, oletetun kaivannon keskipisteestä, ylettyy 19 pihapiiriin joista vain yksi vain kesäpaikkana. Vastaavasti 3 kilometrin säteellä on jo yli 130 taloa ja yksi 100 oppilaan koulu mahtuu myös tähän mukaan. 3 kilometrin säde yltää lisäksi Haapajärven keskustan ja oksavan kylän reunalle asti. 4,5 kilometrin säde ylettyy oksavan koululle ja haapajärven keskustaan asti. Nämä ovat isoja määriä taloja hyvin lähellä suunniteltu kaivosta. Isompia ympyröitä emme edes vaivautuneet laskemaan, koska talojen ja ihmisten määrät vain kasvavat. Mielestämme tämä on aivan väärä paikka kaivokselle keskellä asutusta.

Ihmiset jotka asuvat haja-asutus alueella asuvat siellä koska haluavat omaa rauhaa ja tilaa sekä puhdasta luontoa. Tämä tuhoaisi heidän rauhan ja puhtaan ympäristöt.

Mikäli kopsan hanke toteutuisi se tulisi haittaamaan erityisen paljon mökkien vuokraus toimintaa, sekä omaa asumis mukavuutta, melun, pölyn ja liikenteen osalta. Mikäli kaivospiiri alueelta poistettaisiin kaikki puut, mitä emme tiedä tässä vaiheessa tehdäänkö näin, väliin jäisi vain 200 metrin suikale metsää joka ei melulta suojaa. Lisäksi kaivos alue sijaitsee peruskarttojen mukaan 30 metriä ylempänä kuin järven pinta ja tämä vielä lisää melun kantautumista.

Tie vaihtoehtojen vertailu:

Tie alueelle rakennetaan aina ensin, eli pirstoutumishaitta tulee jo hankkeesta, vaikka kaivos ei koskaan toteutuisikaan. Siksi perustelut pitää huomioida alusta alkaen. Liitteenä olevia karttoja tutkiessamme huomasimme että ”Liite 2” kartassa on merkittynä vain yksi lähde, vaikka samassa kartassa oli merkittynä jo 5 kpl lähteitä kaivos alueen ympärille eikä kartassa edes ole merkittynä kaikkia tiedossa olevia lähteitä. Ainakin lähteiden osalta kartat ovat puutteellisia. Lisäksi karttoja on hankala hahmottaa sellaisten, jotka eivät aluetta tunne, koska ojat, lammet, järvet ja pellot ovat kartassa esitetty samalla värillä. Mielestämme kartan esittäminen tällaisenaan on harhaan johtamista.

Mielestämme myös tie vaihtoehtojen vertailu ei ole edes järkevää tässä tilanteessa, koska ei tiedetä missä mahdollinen malmi tullaan rikastamaan. On puhuttu kuljettamisesta Raaheen asti ja on myös puhuttu rikastamisesta Pyhäjärvellä. Mielestämme pitäisi tietää ensin rikastamon paikka, että voidaan päättää mihin suuntaan tie linjataan kaivosalueelta.

Lähtökohtaisesti tie tulisi linjata siten että sillä ei pirstaloitettaisi metsä eikä pelto kiinteistöjä joka ei missään uudessa tievaihtoehdossa toteudu. Tien tulisi kulkea aina kiinteistöjen rajalla jolloin se hyödyttäisi mahdollisimman montaa kiinteistön omistajaa.

VE1a

Kopsan kaivospiiri sijaitsee keskellä metsää. Kaivospiirin vieressä on kahdessa eri kohdassa peltoa, levälammen etelä ja pohjois puolella, ja näistä pohjoisen puoleinen peltoalue on halkaistu hakijan mielestä parhaalla tie vaihtoehdolla. Tie metsä valtaisella alueella keskeltä peltoa on aivan käsittämätön linjaus. Vaihtoehto VE1a kulkee läpi pellon, johon on raivattu uutta peltoa lohkon muodon parantamiseksi, ja joka hyväksyttiin juuri, uuden ohjelmakauden alkaessa, maataloushallinnon toimesta täysin korvauskelpoiseksi. Pelto on maalajiltaan ja kasvukunnoltaan tilamme parhaita. Kyseisille pelloille on suunniteltu uusia salaojia ja ojitukselle on haettu rahoitus ely-keskukselta ja siihen on saatu myönteinen päätös. Ojitus toteutetaan kahden vuoden aikana. Maatalouden uusi EU:n rahoitus kausi alkoi 2023 vuoden alusta ja kyseiset pellon muodon parantamiseksi raivatut pellon osat saivat täyden korvauskelpoisuuden joka tarkoittaa sitä että lohkon uudet osat ovat saman arvoisia tukijärjestelmässä kuin vanhat. Jos tie linjattaisiin lohkon läpi kaikki tämä vuosien aikana tehty parannus työ olisi ollut turhaa. Perusteluissa hakija kertoo että hyödynnetään olemassa olevaa peltotietä. Peltotie on tehty vuonna 2015 ja se on noin 250m pitkä.

Peltotie on tehty ajamalla, jyrityn metsäpohjan päälle, pellon reunaan noin 180tn 0-56mm mursketta jotta se juuri kantaa maatalous liikenteen. Tällä pellon reunaan kevyesti perustetulla niittytiellä ei ole mitään merkitystä kun kerrotaan että hyödynnetään olemassa olevia teitä. Lisäksi tie alue on 25 metriä leveä ja tässäkin jäisi keskellä metsää peltoa tien alle. Pölyhaitta pellolle olisi myös merkittävä ja jatkuva pöly pienentää pellon satotasoa merkittävästi. Lisäksi liikkuminen pellolle vaikeutuisi lisääntyneen liikenteen

vuoksi ja myös kaivos liikenne häiriintyisi peltolle kohdistuvasta liikenteestä. Tielinjaus hyödyntäsi olemassa olevaa Leväniemen tietä ennen "Miettopuhdon" talo keskittymää lähempänä tiitonrannantietä. "Miettopuhdossa" on 7 asuttua taloa joista kolmessa asuu nuori perhe ja heillä on pieniä lapsia. Laskelmieni mukaan "Miettopuhdossa" asuu ainakin 15 henkilöä yhteensä. Talo keskittymän ohi on linjattu uusi tie häiriön välttämiseksi leväniemen tien luoteis puolelle. Liitekartalta 2:lta mitattuna uusi tie linja menee vain noin 100m päästä lähintä taloja tässäkin välissä on leväniementie ja vanhaa peltoa eli uudella tie linjalla ei tässä kohtaa ole muuta merkitystä häiriön kannalta kuin että liikenne ei mene leväniemen tietä mutta liikenne näkyy ja kuuluu kaikkiin "Miettopuhdon" taloihin. Hakija on kertonut että tien varteen sijoittuva lähde ei vaaranna uuden tien takia vaikka onkin vain 23 m päässä uudesta tiestä koska ajettavat kuormat peitetään. Kuten jo aiemmin mainittiin aluella on paljon lähteitä ja ne ovat luonnollisesti yhteydessä toisiinsa ja useassa alueen talossa on alueen lähteistä tuleva vesi käytössä. Pelkkä kuormien peittäminen ei turvaa lähteitä liikenteen pölyltä pakokaasuilta ynnä muilta päästöiltä.

Hakija kertoo että kevyttä liikennettä ei tielinjalla juurikaan ole. Alueella liikkuu myös paljon ulkoilijoita kävellen että pyöräillen leväniementietä myöden läpi vuoden. Tie yhtyisi yleiseen tiehen Havelantien, Tiitonrannantien ja Kontionpuhdontien risteyksessä. Kaikilla näillä risteävillä teillä liikkuu läpi vuoden paljon kevyttä liikennettä kävelijöiden ja pyöräilijöiden muodossa ja lisäksi koululaisia. Teitä menee vesistöjen molemmilla puolilla ja reitit jotka kiertää vesistöjä on erittäin käytetyjä ulkoiluun läpi vuoden. Kontionpuhdontien silta on hyvin kapea jos ajatellaan että raskas liikenne lisääntyy merkittävästi ja alueen ulkoilijat joutuvat käyttämään samaa siltaa joen ylittämiseen. Kohtiopuhdon tie ja sillä oleva silta ei tule kestäämään suunniteltua liikennettä ja kevyen liikenteen liikkuminen muuttuu vaaralliseksi.

VE1b

Linjaus kulkee kiinteistöjen rajoja myöden mutta ajatellen ilmoitettuja suunniteltuja liikenne määriä z mallinen linjaus kaivospiirin alueelta osittain väärään suuntaan tuntuu kummalliselta vaihtoehdolta. Lisäksi tämä vaihtoehto tuhlaisi peltomaata allensa samassa kohdassa kuin vaihtoehto VE1a. Pölyhaitta pellolle myös merkittävä. Asuttujen talojen kohdalla ja kevyellä liikenteellä samat ongelmat kuin VE1a vaihtoehdossa.

VE2, VE3 ja VE4

Kaikki vaihtoehdot kulkevat läpi maakunnallisesti merkittävän kulttuurihistorialliseen maiseman josta on valmistunut selvitys vuonna 2013. Nämä vaihtoehdot myös pirstovat kiinteistöjä sekä metsässä että pellolla. Tie laskisi kaivospiiri alueelta joki aavalle, vettä ja aukeaa myöden meluhaitta oli valtava suurelle alueelle. Joen rannalla asuville haitta liikenteestä tulisi olemaan pysyvä ja kiinteistöjen arvon alenema väistämätön. Allekirjoittaneilla myös merkittävän osan tuloista tuovia vuokra mökkejä joen vastarannalla joille melu haitta kaivospiirin liikenteestä olisi myös pysyvä ja todennäköisesti liiketoimintaa pienentävä. Näistä mökeistä uusin valmistunut vuonna 2018. Lisäksi samalle mökki tontille on haettu ja saatu rakennuslupa uudelle vuokramökille jonka rakentamisen tarkoituksen mukaisuus vaarantuisi näillä tie linjauksilla. Tiitonrannan tiellä sama määrä kevyttä liikennettä kuin VE1a vaihtoehdon perusteluissa mainittiin. Yleinen tie ei tulisi kestäämään suunniteltua liikenne määrää.

VE5

Kulkisi olemassa olevaa Jämpsänkallion metsäautotietä joka on peruskunnostettu 2010. Reitin loppupäässä 4 asuttua taloa tien vieressä joissa pieniä lapsia. Kevyenliikenteen määrä Tiitonrannantiellä teiden yhtymis kohdalla suuri koska keskustasta päin suuntautuu paljon ulkoilijoita jotka ylittävät joen Siiponkosken Isosaaren siltojen kautta. Kaivospiirille menevällä tiellä kevyen liikenteen määrä pieni.

VE6

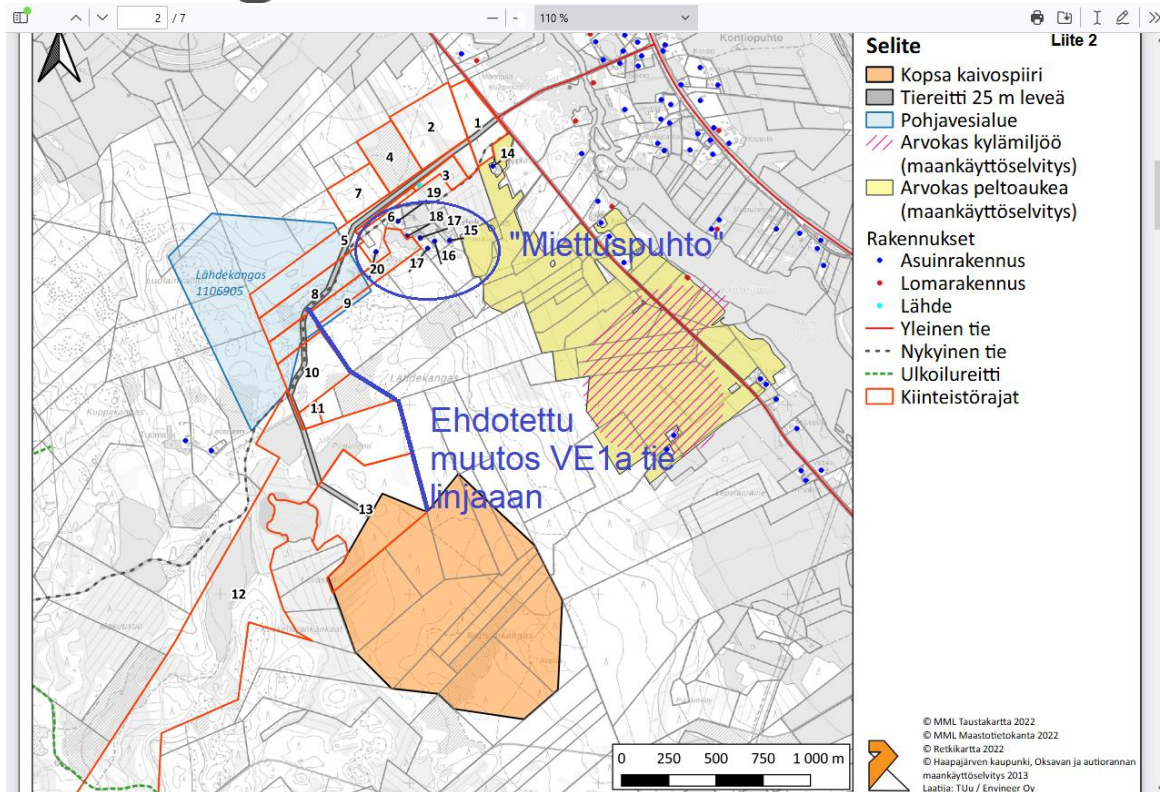
Kaivospiiri alueen päästä täysin uusi tielinjaus joka yhtyy olemassa olevaan metsätiehen. Tällä vaihtoehdolla pirstotaan paljon metsä kiinteistöjä mutta toisaalta hyöty reitin varrelle osuvien metsä kiinteistöjen saavutettavuudelle suuri. Tämä vaihtoehto yhtyisi Levonperäntiehen Haagan lammen kohdalla jonka ympärillä paljon asutusta ja loma asuntoja. Vettä myöden lisääntyneen liikenteen melu kantautuisi isolle alueelle. Tällä reitillä kevyt liikenne vähäistä. Levonperäntien varressa paljon asuttuja taloja joita kaivospiiriltä tuleva/menevä liikenne häiritsisi. Levonperän tiellä myös paljon kouluikäisiä lapsia ja muut kevyttä liikennettä.

VE7

Tämä vaihtoehto käyttäisi olemassa olevaa Jämpsänkallion metsäauto tietä. Reitin varrella vain kaksi taloa. Yhtyisi levonperän tiehen paikassa jossa ei paljoa asuttuja taloja risteysalueella. Kevyt liikenne reitillä vähäistä. Levonperän tien kevyt liikenne sama kuin kerrottu vaihtoehdossa VE6.

Näistä vaihtoehdoista vähiten häiriötä aiheuttaisi vaihtoehto VE7. VE7 liittyy Levonperän tiehen kohdassa jossa ei asutusta risteys alueella ja näin myös ajoneuvojen kiihdytys äänet häiritsisivät vähiten. Mikäli VE7 vaihtoehto ei toteudu niin yhdeksi vaihtoehdoksi ehdotamme vaihtoehtojen VE1a:n ja VE1b:n yhdistelmää. Tässä vaihtoehdossa tie kaivospiirin alueelta lähtisi samaa reittiä kuin VE1b:n tie mutta jatkaisikin suoraan mukaillen kiinteistöjen rajoja Leväniemen tielle ja kiertäisi ”Miettuspuhdon” talot riittävän kaukaa että saataisiin minimoitua meluhaitta asutukselle. Liitteenä kartta ehdotuksestamme. Piirtämämme vaihtoehto kulkisi kiinteistöjen rajoja ja vain yksi metsä kiinteistö menisi halki tien takia mutta, samalla metsä kiinteistöjen saavutettavuus paranisi ja se vaikuttaisi myös positiivisesti tulevien puu- ja mahdollisten kiinteistökauppojen hintaan. Ehdottamamme linjaus myös estäisi maatalousmaan pilkkomisen. Kartalle emme piirtäneet muutosta muualle kuin reitin alkupäähän kaivospiiri alueelta, mutta mielestämme tien pitää kulkea kauempaa ”Miettuspuhdon” talojen kohdalla mikäli tämä vaihto ehto toteutuisi.

Toivomme että meidän ja kaikkien muiden mielipiteet tämän asian suhteen tullaan käsittelemään perusteellisesti ja huomioidaan päätöksen teossa.

Hakijan vastaus:

Tien rakentamisen aikataulu ei ole vielä tiedossa, ja rakennuspäätös kytkeytyy koko projektin kannattavuustarkasteluun ja investointipäätökseen. Alueen lähteisyys on myös hakijan tiedossa. Liite 2 - karttaan on merkitty ainoastaan hakemusta koskevan, valitun tielinjauksen läheisyydessä sijaitseva lähde. Kartan parempaan havainnollisuuteen eri väreillä tullaan kiinnittämään jatkossa huomiota.

Hakija on tutustunut tielinjauksen läheisyydessä sijaitsevaan lähteeseen 13.3.2023 maastokäynnillä. Tällöin lähde oli kuiva/umpeen jäänyt. Lähteen vieressä sijaitsee vanha soranottoaika, jossa oli jääkansi. Hakija pitää mahdollisena, että soranottoaika on vaikuttanut lähteen luonnontilaan, ja se on ainakin osan vuodesta kuiva. Asiaa koskeva tarkempi arviointi tullaan sisällyttämään Kopsan kaivoksen ympäristövaikutusten arviointiprosessiin sisältyviin hydrologisiin tutkimuksiin.

Hakija on saadun palautteen perusteella laatinut uuden reittivaihtoehdon (VE1c), joka on yhdistelmä aiemmin esitetyistä vaihtoehdoista VE1a ja VE1b. Reitti kulkee metsämaita pitkin, eikä sillä ole vaikutuksia peltomaihin. Aiempaan reittiin verrattuna uusi reitti (VE1c) myös lisää hieman etäisyyttä asutukseen ja lähteeseen, ja pyrkii välttämään vanhaa puustoa, joka samalla lisää hieman näkö-, melu- ja pölyestettä tien ja asutuksen välille. Reitti on pyritty linjaamaan kiinteistöjen rajoja pitkin, jota myös on esitetty useissa palautteissa. Uusi apualue on esitetty tarkemmin liitteessä 1.

PALAUTE 8

Lähettäjä: MTK Haapajärvi

Lausumme seuraavaa:

Kaivostoiminta ei saa haitata maa- ja metsätalouden turvallista harjoittamista eikä vaarantaa tuotteiden laatua ja turvallisuutta. Vaikutukset maan arvon alenemiseen ovat myös merkittävät ja ne on korvattava täysimääräisinä maanomistajille.

Apualuetta kaivospiirille on suunniteltu alueelle jossa laskelmiemme mukaan on, suunnitellun avolouhoksen keskeltä mitattuna, kolmen kilometrin säteellä yli 130 asuttua taloutta ja näistä 6 toimivia maatiloja. Alue on erittäin voimakasta viljely, ja erityisesti maidontuotanto aluetta. Kaivos vaikuttaisi negatiivisesti tuottajajärjestön ja tuottajien luomaan imagoon puhtaasti tuotetuista elintarvikkeista. Pelkästään maanomistajille maksettavat korvaukset eivät ole riittävät. Mielestämme nämä asiat pitäisi selvittää tarkasti ennen luvan antamista. Kaivospiiri ja sen apualueet huolestuttavat alueen asukkaita koska sijainti on niin lähellä asutusta.

Hakemuksella haetaan lupaa apualueelle tien ja sähkölinjan osalta. Lupahakemuksen liitteenä olevista kartoista on hankala hahmottaa alueen kokonaisuutta koska pellot ja vesistöt on esitetty kartalla samalla värillä ja näin ollen ilman paikallis tuntemusta karttoja on hankala tulkita. Alueella on runsaasti lähteitä eikä näitä lähteitä ole korostettu liite kartoilla. Alueen ihmiset käyttävät lähde vettä juomavetenään. On selvitettävä vesien virtaus reitit ja alueen laajenemisen vaikutukset ihmisten käyttämään veteen sekä pohjavesi alueiden mahdolliset yhteydet toisiinsa. Mikäli ihmisten vesi pilaantuu tai veden tulon ehtyy on kaivosyhtiön toimitettava ihmisille kunnallinen vesi korvauksetta.

Tie rakennetaan aina alueelle ensin, eli pirstoutumis haitta tulee jo hankkeesta, vaikka kaivos ei koskaan toteutuisikaan. Siksi perustelut pitää huomioida alusta alkaen. Ensisijaisesti tulee hyödyntää mahdollisimman paljon jo olemassa olevia teitä ja tarvittaessa parantaa niitä, jotta uuden rakennettavan tien osuus minimoituu. Tie vaihto ehtoja on esitetty seitsemän joista hakija pitää parhaana vaihtoehtoa VE1a:ta. Jokaisen tie vaihtoehtoon varrelle sattuu asuttuja taloja. Vaihtoehdot VE2, VE3 ja VE4 on linjattu läpi viljelys maan asutulle peltoaukealle ja kyseinen alue on myös maakunnallisesti arvokasta maisema aluetta. Tällaiset tielinjaukset eivät ole mielestämme missään tapauksessa hyväksyttäviä. Tilat ja koneet kasvavat ja peltoja tulisi yhdistää ja kasvattaa eikä pirstoa. Kaikki tie, sähkölinja ja oja vaihtoehdot jotka on linjattu kulkemaan peltojen halki on meidän mielestä ehdottomasti estettävä. Laskuvedet ja sähkölinja, peltojen kohdalla, on tuotava kaivosalueelta maan alla mikä tarkoittaa putkea ja maa kaapelia. Näin viljeleminen ei häiriinny alueella. Tie yhteyttä valitessa tulee huomioida että alueelle osuvia kiinteistöjä ei pirstaloiteta ja reitin välittömään läheisyyteen ei saa osua asuttuja kiinteistöjä eikä kesä asuntoja. Kaivos alue sijaitsee metsäisellä alueella ja ehdotettu tievaihtoehto, VE1a, on linjattu läpi viljelysmaan. Mielestämme metsä valtaisella alueella tulee ensisijaisesti linjata tie metsään siten että tie kulkisi kiinteistöjen rajalla jolloin se hyödyttäisi myös, mahdollisimman montaa, alueen metsän omistajaa. Tie metsässä parantaa alueen metsien arvoa, lyhentämällä lähikuljetus matkaa ja nostaa sitä kautta puun hintaa. Tie tulisi myös linjata siten että se kulkisi mahdollisimman suoraa reittiä yleiselle tielle jolloin muun liikenteen havainnointi reitillä olisi helppoa. Ehdotettu VE1a reitti ohittaa leväniementien varrella olevat asutut talot vain noin 100 metrin päästä ja tämä aiheuttaa alueen taloille melu ja pöly haittaa sekä kiinteistöjen arvon alenemista ja mielestämme tie on linjattava kauemmas asutuista kiinteistöistä ja kiinteistöjen arvon alenema on estettävä. Ehdotetun reitin varrelle osuu myös yksi lähde. Alueen lähteet ovat mahdollisesti yhteydessä toisiinsa ja lähteiden säilyminen ja puhtaina pysyminen on turvattava. Ehdotettu tielinja, VE1a, yhtyy yleiseen tiehen kontionpuhdon tien

kohdalla ja alueella on merkittävä määrä kevyttä liikennettä ja koululaisia jonka turvallinen liikkuminen on taattava tällaisten hankkeiden yhteydessä kun liikennemäärät kasvavat huomattavasti. Vaihtoehdot VE5 ja VE7 hyödyntävät olemassa olevia metsä teitä lähes koko matkaltaan. Vaihtoehto VE6 on suurimmalta osaltaan uutta tietä joka pirstaloittaa kiinteistöjä mutta toisaalta nostaa niiden arvoa helpomman saavutettavuuden osalta.

Hakijan vastaus:

Tien rakentamisen aikataulu ei ole vielä tiedossa, ja se kytkeytyy koko projektin kannattavuustarkasteluun ja investointipäätökseen. Karttojen parempaan havainnollisuuteen eri väreillä tullaan kiinnittämään jatkossa huomiota. Hakijan käsityksen mukaan apualueen perustamiseen liittyvät vaatimukset ja mahdolliset korvaukset käsitellään ja määrätään Tukesin päätöksen jälkeisessä kaivospiiritoimituksessa, jonka vastuullisena viranomaisena toimii Maanmittauslaitos.

Alueen lähteisyys on hakijan tiedossa. Hakemuksen Liite 2 -karttaan on merkitty ainoastaan hakemusta koskevan, valitun tielinjauksen läheisyydessä sijaitseva lähde. Hakija on tutustunut tielinjauksen läheisyydessä sijaitsevaan lähteeseen 13.3.2023 maastokäynnillä. Tällöin lähde oli kuiva/umpeen jäänyt. Lähteen vieressä sijaitsee vanha soranottoaika, jossa oli jääkansi. Hakija pitää mahdollisena, että soranottoaika on vaikuttanut lähteen luonnontilaan, ja se on ainakin osan vuodesta kuiva.

Kaivospiirin apualue ja sillä sijaitseva tie on kiinteä osa kaivospiiriä ja projektin toteuttamista. Hakijan näkemyksen mukaan, mahdollisten yhteisvaikutusten toteamiseksi tien mahdolliset vaikutukset pohjavesialueeseen ja lähteisiin tulee selvittää yhtäaikaaisesti mm. louhinnan vaikutusten kanssa, ympäristövaikutusten arviointiin sisältyvässä hydrologisessa tutkimuksessa.

Hakija on saadun palautteen perusteella laatinut uuden reittivaihtoehdon (VE1c), joka on yhdistelmä aiemmin esitetyistä vaihtoehdoista VE1a ja VE1b. Reitti kulkee metsämaita pitkin, eikä sillä ole vaikutuksia peltomaihin. Aiempaan reittiin verrattuna uusi reitti (VE1c) myös lisää hieman etäisyyttä asutukseen ja lähteeseen, ja pyrkii välttämään vanhaa puustoa, joka samalla lisää hieman näkö-, melu- ja pölyestettä tien ja asutuksen välille. Reitti on pyritty linjaamaan kiinteistöjen rajoja pitkin, jota myös on esitetty useissa palautteissa. Uusi apualue on esitetty tarkemmin liitteessä 1.

PALAUTE 9

Lähettäjä: [REDACTED]

Muistutus apualuetta koskevaan kuulemisasiakirjaan

Ve1a on edelleen pienin muutoksin sama kuin aikaisempi Z-linjaus, joka KHO:n päätöksellä on hylätty. Ve1a:n kohdalla sijaitsee edelleen pohjavesialue, josta Havelanperän vesi-yhtymän vedenottamon 12 taloutta saa juoma- ja talousvetensä ja joista yhdellä on iso karjatalo. Alueella on lisäksi useita kaivoja juoma- ja talousvesi käytössä. Näiden vesi on lisääntyvän rekkaliikenteen ja sen vaatiman tiesuolauksen johdosta vaarassa puhumattakaan massiivisten tien kaivuutöiden haitoista. Alue on kuulunut myös Haapajärven varavesialueeseen.

Ve4 on suurin yhteys tielle 7630. Tällä vältettäisiin pohjavesialueen vaarantuminen, saataisiin suora sähkölinja ja mahdollinen suodevesien poistoputken linja.

Ve5 tätä pitkin on jo nyt suoritettu kaivosalueelle huolto, poraus ja louhintakaluston sekä malmin koe-erien siirrot.

Ve6 ja Ve7 ovat rauhallisemmat tievaihtoehtot. Tieyhteydet alueella jo nyt hyvät toisin sanoen hakkuut ja kuljetukset on saatu kyllä järjestettyä hyvin, joten Ve1a tahon suuntaan lisäteiden teko tarpeetonta. Mahdolliselle apualueelle esitän, että apualueen osalta sovellettaisiin kaivoslaki 12 luku & 121. Lisäksi esitän, että hakijayhtiölle tulee asettaa riittävän suuruinen vakuus tielinjauksen ja kaivostoiminnan todennäköisiin haittoihin varatuen.

Omistamani kiinteistötunnus 69-402-17-46 Takahanka osalta ei ole tullut kirjallista tiedotetta työsuunnitelmien osalta etukäteen. Lisäksi vastustan oman palstani pirstomista.

Hakijan vastaus:

Hakija tarkentaa, että KHO ei ole hylännyt aiempaa, ns. Z-linjausta. Asian aikaisempi käsittely on päättynyt Korkeimman hallinto-oikeuden päätökseen 27.6.2016 palauttaa asia Tukesin käsittelyyn hallinto-oikeuden päätöksen mukaisesti. Syynä oli tievaihtoehtojen vertailun puutteellisuus sekä se, että päätöksestä ei käynyt ilmi, miten asia on ratkaistu. Hakija katsoo, että Havelanperän vedenottamo, Lähdekankaan pohjavesialue, lähteet sekä kaivot ovat erittäin tärkeitä huomioitavia kohteita koko Kopsan projektin suunnittelun ja toteutuksen kannalta, ja ne tullaan huomioimaan tulevissa tien rakentamis- ja käyttösuunnitelmissa sekä Kopsan kaivoksen ympäristövaikutusten arvioinnissa.

Kaivoslain 12 luku §121 viittaa kaivosturvallisuyslupaan, joka vaaditaan kaivoksen rakentamiseen ja tuotannolliseen toimintaan. Apualue, jossa sijaitsee tie ja sähkölinja ei ole kaivoksen rakentamista tai tuotannollista toimintaa, vaan sitä tukevaa toimintaa, eikä siihen näin ollen sovelleta ko. lainkohtaa. Kiinteistön Takahanka -osalta ei ole lähetetty kirjallista tiedotetta työsuunnitelmien osalta, koska kiinteistöllä ei ole tehty malminetsintä-, tai muitakaan töitä. Myöskään tien osalta ei ole vielä laadittu tarkempia rakentamissuunnitelmia, eikä toteutusaikataulua.

Hakija on saadun palautteen perusteella laatinut uuden reittivaihtoehdon (VE1c), joka on yhdistelmä aiemmin esitetyistä vaihtoehtoista VE1a ja VE1b. Reitti kulkee metsämaita pitkin, eikä sillä ole vaikutuksia peltomaihin. Aiempaan reittiin verrattuna uusi reitti (VE1c) myös lisää hieman etäisyyttä asutukseen ja lähteeseen, ja pyrkii välttämään vanhaa puustoa, joka samalla lisää hieman näkö-, melu- ja pölyestettä tien ja asutuksen välille. Reitti on pyritty linjaamaan kiinteistöjen rajoja pitkin, jota myös on esitetty useissa palautteissa. Uusi apualue on esitetty tarkemmin liitteessä 1.

Jämsänkallion tiehoitokunta esittää asiaan seuraavan muistutuksen:

Tieasiassa hakijan tulee vastata kaikista tiekunnalle aiheutuvista kustannuksista, kuten lisääntyneet hallintokustannukset, mahdolliset uudet tieyksiköinnit, tiealueen laajennukset, tienkäyttöoikeuksien muutokset tms. Mahdollisen uuden tien ”jättäminen” muuhun käyttöön ei riitä, vaan se tulee liittää tiekuntaan hakijan kustannuksella asianmukaisine kulkuoikeuksineen.

Hakijan vastaus:

Hakijan käsityksen mukaan apualueen perustamiseen liittyvät vaatimukset ja mahdolliset korvaukset käsitellään ja määrätään Tukesin päätöksen jälkeisessä kaivospiiritoimituksessa, jonka vastuullisena viranomaisena toimii Maanmittauslaitos.

PALAUTE 11

Lähettäjä: [REDACTED]

Tievaihtoehto VE 1a

2.11.2022 Northgoldin maanomistajille järjestämässä tilaisuudessa esiteltiin alustavasti kahdeksan tievaihtoehtoa. Luulen, että hakijalla oli jo valittuna tämä nyt esille tullut vaihtoehto VE 1a. Olisin toivonut, että tämä olisi siinä kerrottu, jotta olisin voinut jo siinä kertoa mielipiteeni asiaan. Sittemmin asia tuli tietooni Tukesin kuulemiskirjeen kautta. Ihmettelen tätä tapaa – elämme demokraattisessa oikeusvaltiossa, jossa luullakseni on myös omaisuuden suoja, mutta tässä tapauksessa voidaan puhua omaisuuteni ryöstöstä. Olisin odottanut yhteistä katselmusta. Olen kuitenkin menettämässä tiealueeseen 2,36 ha, vanhaa liki satavuotiasta metsää. On toki myönnettävä, että menetyksiä on muillakin, mutta kohdallani menetys on suurin.

Mitä metsäteiden rakentamiseen tulee, suunnittelu tehdään yleensä kiinteistöjen rajoille. Tässä tapauksessa kyseeseen tulisivat tilat 7, 4, 2 (Northgoldin hakemus Tukesille liite 2 mukaisesti numeroituna). Tässä linjauksessa toteutuisi jonkinasteinen tasapuolisuus metsänomistajien kesken. Tien siirtäminen tilojen rajoille, jättäisi Haanpään tilan reunaan edes vähäisen yhtenäisen suikaleen. Nyt esitetyssä linjauksessa jäisi reunoille vain paikoin olevaa silppua, jolla ei enää olisi mitään merkitystä ja nekin vähäiset vielä ojien takana. Tien aloituksen tilani kohdalla olisi parempi aloittaa Haanpää 1 17-59 kohdalta, ei pirstaloisi tienvarren tuottoisaa metsää Haanpää 17-49 kohdalta. On huomioitava, että myös tuo Haanpää 1 17-59 on kapea sarka, jonne olisi hankala päästä johtuen alkupään kivikasoista, mahdollisesti tarvittavia ajouria olisi mahdotonta tehdä.

Eikä tässä vielä kaikki metsänomistajaa uhkaa myös EU-taholta erinäisiä vaatimuksia, ohjeita ja uhkia, kuin myös uudet sertifikaatit. Metsien hakkuita ollaan rajoittamassa ja luonnonmonimuotoisuutta pitäisi lisätä ja luontokatoa vähentää. Hiilinielut uhkaavat vähetä. Jos jatkossa hiilinieluista maksettaisiin, nekin korvaukset jäisivät tien alle.

Mitä näin massiivinen tien teko kaivauksineen ym. vaikuttaisikaan Lähdekankaan pohjavesialueeseen. Havelanperän vedenottamon osakkaana tuntuu todella pahalta, että juuri minun metsäni tiekaivauksineen vaikuttaisi mahdollisesti pohjaveden laatuun. Tästä kuitenkin tarkemmin vedenottamomme muistutuksessa.

Vaadin miettimään vielä tielinjausta uudelleen. Ihmettelen miksi rakentaa uutta, kun jo puolivalmista olisi tämä Jämpsänkallion metsäautotie, jonka yksi haara lähtee Sorolan talon kohdalta, matka Kopsaan olisi lyhyt. Asutusta on toki tämänkin tie varrella, mutta huomattavasti vähemmän kuin Leväniemen- ja Kontiopuhdontien varrella. Tielinjausta voisi ajatella kulkemaan myös Lepolanrämeeen kautta maantielle, uutta tietä tarvitsisi tehdä alle kilometrin. Jos rekat ajavat Haapajärven keskustaan päin, tämä reitti oikaisisi useita kilometriä Kontiopuhdontien kautta ajettaessa. Liikenteen sujuvuutta helpottaa kevyen liikenteen väylän rakentaminen keskustasta Isosaareen. Rakentaminen on sanottu alkavan lähiaikoina. Eikö ensin pitäisi tietää mihin kiviaines kuljetetaan ja sitten miettiä tielinjaus. Jätevesien purkua ei missään nimessä saa suunnitellakaan pohjavesialueen kautta.

En ymmärrä, että uutta tielinjausta perustellaan Leväniemen tien asukkaiden pääsemiseksi noin 60 metriä edemmäs tiestä. Nykyisen tien varrella olevat talot sijaitsevat noin 30 - 200 metrin etäisyydellä tiestä. Siihen nähden, että näin massiivinen tie tehtäisiin liki toista tietä, tuntuu ihan luonnon raiskaukselta hyötyihin nähden. Hakija ilmoittaa tämän uuden linjauksen parantavan eri kiinteistölle pääsyä. Se ei pidä paikkaansa,

nykyinen tieura, joka sekin on maani kohdalla, on kyllä antanut täyden mahdollisuuden puiden ajoin ja kulkemisen näille toisillekin tiloille. Ongelmia sen suhteen ei ole ollut, eikä jatkossakaan.

Mitä sitten tulee mahdolliseen kaivostoimintaan Kopsassa, mielestäni se pilaa koko Kalajoen eteläpuolen pitkältä matkalta ja luontoarvot. Kiinteistöjen arvo laskisi. Marjoja ja sieniä ei voida pölyhaittojen vuoksi enää kerätä. Kuka enää ostaisi hiekkapölyn peittämiä puita, ei ainakaan maksaisi täyttä hintaa. Luonnonkaunis Levälampi todennäköisesti tuhottaisiin ja mikä vaara olisi näille alueen rikkaille pohjavesivaroille.

Hakijan vastaus:

Fennia Gold Oy:n järjestämässä maanomistajatilaisuudessa 2.11.2022, ja samana päivänä järjestetyssä avoimessa yleisötilaisuudessa esiteltiin kaikki kahdeksan tievaihtoehtoa, ja maanomistajilta ja yleisöltä pyydettiin mielipiteitä reiteistä. Hakijan käsitys tilaisuuden jälkeen oli, että kaikkia maanomistajia miellyttävää reittivaihtoehtoa ei ole löydettävissä. Reittivalinta (VE1a) on tehty yleisötapahutumien jälkeen ja niissä saatu palaute huomioiden. Hakija toteaa myös, että palautteen antajan kanssa on tehty yhteinen maastokatselmus 13.3.2023.

Kaivospiirin apualue ja sillä sijaitseva tie on kiinteä osa kaivospiiriä ja projektin toteuttamista. Hakijan näkemyksen mukaan, mahdollisten yhteisvaikutusten toteamiseksi tien mahdolliset vaikutukset pohjavesialueeseen ja lähteisiin tulee selvittää yhtäaikaaisesti mm. louhinnan vaikutusten kanssa, ympäristövaikutusten arviointiin sisältyvässä hydrologisessa tutkimuksessa.

Apualue-hakemukseen liittyvät korvausasiat ja vaatimukset käsitellään Tukesin apualuepäätöksen jälkeen suoritettavassa maanmittaustoimituksessa, josta vastaa Maanmittauslaitos.

Hakija on saadun palautteen perusteella laatinut uuden reittivaihtoehdon (VE1c), joka on yhdistelmä aiemmin esitetyistä vaihtoehtoista VE1a ja VE1b. Reitti kulkee metsämaita pitkin, eikä sillä ole vaikutuksia peltomaihin. Aiempaan reittiin verrattuna uusi reitti (VE1c) myös lisää hieman etäisyyttä asutukseen ja lähteeseen, ja pyrkii välttämään vanhaa puustoa, joka samalla lisää hieman näkö-, melu- ja pölyestettä tien ja asutuksen välille. Reitti on pyritty linjaamaan kiinteistöjen rajoja pitkin, jota myös on esitetty useissa palautteissa. Uusi apualue on esitetty tarkemmin liitteessä 1.

PALAUTE 12**Lähettäjä:** [REDACTED]

Koskien Kopsa k.7405 tiehanke asiaa koskien alla olevia tiloja:

Kanervala 17:87

Veroniemi 17:58

Havela 17:90

Mielestäni suunniteltu tiehanke rasittaa kohtuuttomasti omistamiani kiinteistöjä n.2 km matkalla leväniemen tiellä. Ennestään rasitteena olemassa oleva tie jota täytyisi leventää sekä rakentaa kokonaan uutta tietä entisen rinnalle. Lisäksi omistamalleni Hakkio 67:22 suunnitellaan avolouhosta ja sinne sähkölinjaa joka ei näy missään suunnitelmissa. Ilmeisesti tämäkin kuormittaa omistamiani metsätiloja!

Suosittelen käyttämään jo valmiiksi olevaa tieyhteyttä Sorolan metsäautotien kautta.

Toki toivon että tämä täysin järjetön hanke haudattaisiin totaalisesti.

-minimaaliset malmivarat alueella

-järjetön kuljetus esim. Raahe

-tästä hankkeesta on kaikki ympäristö ja egologia arvot kaukana.

-asetetaanko leväniementien varrella asuvat eri arvoiseen asemaan verrattuna esim. Sorolantien asukkaat?

Hakijan vastaus:

Hakija on saadun palautteen perusteella laatinut uuden reittivaihtoehdon (VE1c), joka on yhdistelmä aiemmin esitetyistä vaihtoehdoista VE1a ja VE1b. Reitti kulkee metsämaita pitkin, eikä sillä ole vaikutuksia peltomaihin. Aiempaan reittiin verrattuna uusi reitti (VE1c) myös lisää hieman etäisyyttä asutukseen ja lähteeseen, ja pyrkii välttämään vanhaa puustoa, joka samalla lisää hieman näkö-, melu- ja pölyestettä tien ja asutuksen välille. Reitti on pyritty linjaamaan kiinteistöjen rajoja pitkin, jota myös on esitetty useissa palautteissa. Uusi apualue on esitetty tarkemmin liitteessä 1.

Heippa

Otan kantaa Kopsan aluetta koskevaan kaivoshankkeeseen. Asun mieheni ja alle vuotiaan tyttäreni kanssa leväniementiellä ja nautimme alueen rauhasta ja oksava sekä tiitonranta on tärkeä miljöö, mitä ei kannata muutaman kymmenen vuoden kaivoshankkeella pilata.

Koen että kaivostoiminta ei tule olemaan kannattavaa, koska uuden tien rakentaminen on todella iso kustanteinen. En myöskään koe hyväksi leventää leväniementietä, tien pölyämisen vuoksi. Vaikka kuulemisasiakirjassa mainitaan että kuorma suljetaan, mutta tiestä nouseva pöly on myös haitallista. Tällä hetkellä n. 8-9 kuukauden ajan vuodesta leväniemen hiekkamontuilta ajetaan soraa välillä enemmän, välillä vähemmän ja se jo nostattaa pölyä riittävästi. Kuivimmilla jaksoilla yritykset joutuvat maksamaan itse tien kastelun.

Koen myös, että suunniteltu tie menee liian läheltä levälampea. Alue on myös erittäin soista, joten korjuukelpoisuuskartat

Lisäksi tien ja sen lähistöltä löytyviä lähteitä ja soistumia on varjeltava metsälaki 10 kustannuksella (eivät ole elinympäristölle tärkeiksi merkittyjä mutta vahva pohja on että niihin sitä voi hakea) ja monien painavien autojen ajo vähän väliä rasittaa maaperää todella paljon. Tie myös kulkee pohjavesialueen ylitse, josta me sekä naapurimme veden saavat. Otattehan huomioon myös mikäli vetemme tilanne heikkenee raskasajoneuvojen ja kaivostoiminnan vuoksi, tulee Fennia Goldin tai kaupungin taata meille ilmainen vesiverkosto, jotta tämä ei tule meidän kustannukseksi!

Haluan myös nostaa esille sen, että isäni olisi ollut myymässä maa-aluetta talon rakentamista varten, mutta nyt ostajat eivät halua ottaa riskiä kaivoksen takia ja muuttaa. Tämä on hänelle tulonmenetys.

Lisäksi alueella on hieno kettukanta ja kaivostoiminta varmasti hävittäisi sitä kantaa. Alueemme on monilla virkistyskäytössä. Kesäisin monet ihmiset maastopyöräilevät alueemme metsissä ja teillä. Monet yritykset ovat kaivosta tänne haaveilleet, mutta suosittelen tutkimaan miksi heidän rahkeensa eivät ole riittäneet. Uskon että kustannukset tulevat olemaan isommat kuin uskottekaan ja pettymään malmin saatavuuteen.

Hakijan vastaus:

Kaivospiirin apualue ja sillä sijaitseva tie on kiinteä osa kaivospiiriä ja projektin toteuttamista. Hakijan näkemyksen mukaan, mahdollisten yhteisvaikutusten toteamiseksi tien mahdolliset vaikutukset pohjavesialueeseen ja lähteisiin tulee selvittää yhtäaikaaisesti mm. louhinnan vaikutusten kanssa, ympäristövaikutusten arviointiin sisältyvässä hydrologisessa tutkimuksessa. Hakijan käsityksen mukaan apualueen perustamiseen liittyvät vaatimukset ja mahdolliset korvaukset käsitellään ja määrätään Tukesin päätöksen jälkeisessä kaivospiiritoimituksessa, jonka vastuullisena viranomaisena toimii Maanmittauslaitos.

Hakija on saadun palautteen perusteella laatinut uuden reittivaihtoehdon (VE1c), joka on yhdistelmä aiemmin esitetyistä vaihtoehdoista VE1a ja VE1b. Reitti kulkee metsämaita pitkin, eikä sillä ole vaikutuksia peltomaihin. Aiempaan reittiin verrattuna uusi reitti (VE1c) myös lisää hieman etäisyyttä asutukseen ja lähteeseen, ja pyrkii välttämään vanhaa puustoa, joka samalla lisää hieman näkö-, melu- ja pölyestettä tien ja asutuksen välille. Reitti on pyritty linjaamaan kiinteistöjen rajoja pitkin, jota myös on esitetty useissa palautteissa. Uusi apualue on esitetty tarkemmin liitteessä 1.

PALAUTE 14:**Lähettäjä: Siiponkosken kyläyhdistys**

Siiponkosken Kyläyhdistyksen hallitus kokoontui 20.2.2023 Siiponkosken kylätalolla.

Kyläyhdistyksen kanta on, että ensinnäkin lyhyesti sanottuna vastustamme koko hanketta. Kaivoshanke on liian lähellä kylämme asutusta ja näemme kylämme luontoarvojen, mukaan lukien kylämme kohdalla Kalajoen leventymän Kortejärven kalakantoineen ja muine virkistysarvoineen, kärsivän kaivoshankkeesta monella muotoa. Kylämaisemaamme hallitsee mm. maakunnallisesti, kulttuurihistoriallisesti arvokas maaseutumaisema.

Häiriötä syntyy melun, pölyn ja suuren liikennemäärän vuoksi jolloin normaali rauhallinen yksityiselämä häiriintyy. Myös Kalajoen vesistöön ja luontoarvoihin pitkälti perustuva 1990-luvun alussa alkanut kylätoiminta yrittäjävetoisine liiketoimintoineen on vaarassa kärsiä.

Mikäli kaivoshanke kaikesta huolimatta kuitenkin toteutuu, esitämme että kaivostoiminnan haittavaikutukset minimoitaisiin. Tämä tapahtuu ohjaamalla kaivosliikenne järkeviä tielinjauksia pitkin rikastuspaikkakunnalle ja takaisin Yksikään perustettavan apualueen kahdeksasta reittivaihtoehdosta ei sinällään ole täysin hyväksyttäviä ilman korjaavia toimenpiteitä.

Mielestämme paras vaihtoehto on että liikenne ohjataan kaivosavolouhoksesta suoria linjauksia Leväniementien ja Kontionpuhdontien, Kontiolan sillan kautta suorinta tietä valtatie 27:lle ns. Nivalan tielle, eli olemme reitin VE1a:n ja VE1b:n yhdistelmän kannalla siten että tie ei saa rikkoa viljelyksessä olevia peltoja eikä pirstoa metsiä elinkelvottomiksi, kuten ilmeisesti Haanpään tilan osalta näyttäisi käyvän VE1a reitin kohdalla. Tie tulee kulkea eri omistajien rajoja myötäillen kiertäen suunniteltua reittiä kauempaa ns. "Miettopuhdon" talot riittävän kaukaa jolla saadaan minimoitua meluhaitta asutukselle ja saadaan useammalle metsänomistajalle tiestä myös hyötyä metsätalouden harjoittamista ajatellen. Tielinjaus ei myöskään saa kulkea edes osittain tai lähellä pohjavesialueita raskaan liikenteen, pölyn, pakokaasun ym epäpuhtauksien, painumisten ym. ympäristöön kohdistuvien haittojen takia..

Mahdollisissa tiehankkeen kannalta väistämättä tapahtuvissa pakottavissa tilanteissa, jollei tielinjausta voi muuttaa, on kaivosyhtiön lunastettava varsinaista tiealuetta laajempi alue käyvällä hinnalla haitan korvaamiseksi täysimääräisesti, sekä tarvittaessa asuinrakennuksiakin talouskeskuksineen. Myös kevyenliikenteen kulkijat tulee tarkemmissa suunnitelmissa huomioida turvallisuuskohdat huomioon ottaen.

Liikenneväylistä tulee saada aikaan KUNNOLLINEN KESKUSTELU JA SEN SEURAUKSENA PERUSTEELLINEN SUUNNITTELU MAANOMISTAJIEN JA ALUEEN ASUKKAIDEN KANSSA.

Rekkaliikennehän on suunnitellun tasoisessa kaivostoiminnassa niin hurjaa, että malmirekka livahtaa suuntaan tai toiseen noin 10 min välein. Jokainen maanomistaja voi ottaa itsenäisesti kantaa asiaan.

Kaikki aiheutuneet haitat mm. melu-, pöly ja pohjavedelle aiheutuneet haitat tulisi korvata kiinteistöjen- ja maanomistajille täysimääräisinä.

Hakijan vastaus:

Hakija tarkentaa, että noin 10 vuotta sitten aiemman toimijan laatimat louhintasuunnitelmat tullaan jatkossa päivittämään uusien kairaustulosten perusteella. Tämän myötä suunnitelmia muokataan ja päivitetään, jolla on vaikutusta myös liikennemääriin. Aiemmin esitetyt liikennemäärät eivät siis välttämättä pidä paikkaansa.

Kaivospiirin apualue ja sillä sijaitseva tie on kiinteä osa kaivospiiriä ja projektin toteuttamista. Hakijan näkemyksen mukaan, mahdollisten yhteisvaikutusten toteamiseksi tien mahdolliset vaikutukset pohjavesialueeseen ja lähteisiin tulee selvittää yhtäaikaaisesti mm. louhinnan vaikutusten kanssa, ympäristövaikutusten arviointiin sisältyvässä hydrologisessa tutkimuksessa.

Tielinjauksen vaihtoehtoja on esitelty maanomistajille 2.11.2022 maanomistajatilaisuudessa sekä kaikille avoimessa yleisötilaisuudessa. Lisäksi asiasta on keskusteltu yleisötilaisuudessa 14.3.2023 sekä Haapajärven kaupunginvaltuuston iltakoulussa 27.3.2023. Kaikissa tilaisuuksissa on pyydetty palautetta reittivaihtoehtoista. Lisäksi on tehty maastokäynti yhden maanomistajan kanssa 13.3.2023 Hakijan käsitys on, että kaikkia asianosaisia tyydyttävää reittivaihtoehtoa on mahdotonta saada aikaan.

Hakija on saadun palautteen perusteella laatinut uuden reittivaihtoehdon (VE1c), joka on yhdistelmä aiemmin esitetyistä vaihtoehtoista VE1a ja VE1b. Reitti kulkee metsämaita pitkin, eikä sillä ole vaikutuksia peltomaihin. Aiempaan reittiin verrattuna uusi reitti (VE1c) myös lisää hieman etäisyyttä asutukseen ja lähteeseen, ja pyrkii välttämään vanhaa puustoa, joka samalla lisää hieman näkö-, melu- ja pölyestettä tien ja asutuksen välille. Reitti on pyritty linjaamaan kiinteistöjen rajoja pitkin, jota myös on esitetty useissa palautteissa. Uusi apualue on esitetty tarkemmin liitteessä 1.

Hakijan käsityksen mukaan apualueen perustamiseen liittyvät vaatimukset ja mahdolliset korvaukset käsitellään ja määrätään Tukesin päätöksen jälkeisessä kaivospiiritoimituksessa, jonka vastuullisena viranomaisena toimii Maanmittauslaitos.

PALAUTE 15**Lähtö: SYKE**

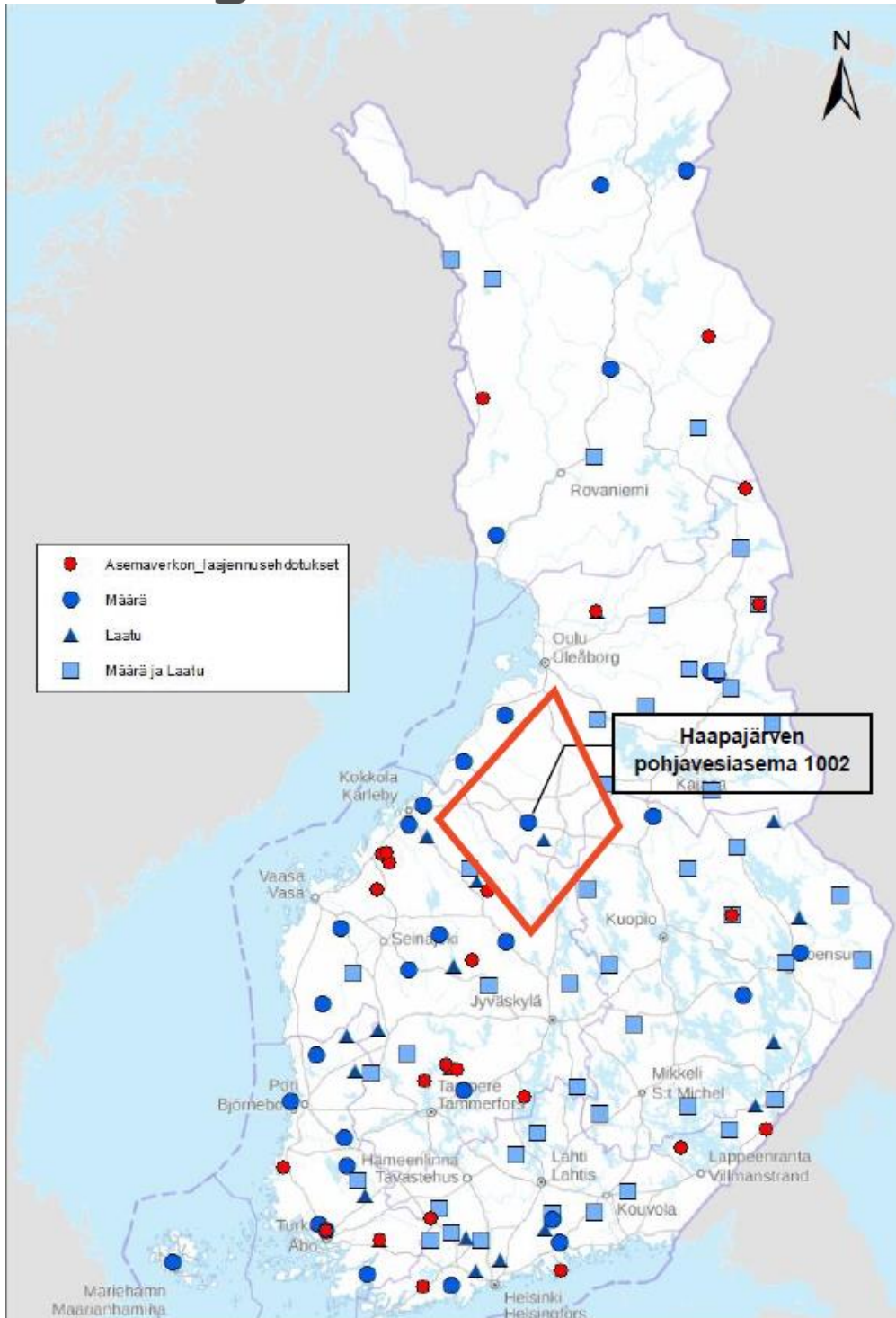
Lausunto ja muistutus Kopsan kaivoshankkeen alueella sijaitsevan Haapajärven pohjavesiaseman tilanteesta

Haapajärven pohjavesiasema (1002) on vuodesta 1975 asti ollut kansallisissa pohjavesiseurannoissa. Näitä seurannoista vastaa Suomen ympäristökeskus ja seurantoja toteutetaan yhdessä ELY-keskusten kanssa. Haapajärven asema on yksi 36 pohjavesiasemasta, josta on lähes 50 vuoden aikasarjat. Asemalla on seurattu sekä pohjavesien pinnankorkeutta että laatua. Asemalla on myös routaseurantaa ja lumihavaintoja vuodesta 1981. Vuonna 2018 pohjaveden laadun seuranta lopetettiin ja laatua seurataan Kuivikon (1105) asemalla noin 30 kilometrin päässä Haapajärven asemasta. Haapajärven asema (1002) ei sijaitse pohjavesialueella vaan se on pieni muodostuma hienoaineismoreenimaalla. Hienoaineismoreenimaita on niukasti kansallisessa seurannassa ja ne ovat tärkeitä kuivuustilanteen indikaattoreina. Aseman havaintoaineistoa käytetään kahdesti kuukaudessa julkaistavassa kansallisessa kuivuus- ja pohjavesitilannekatsauksessa vesi.fi -sivustoilla (<https://www.vesi.fi/pohjavesitilanne/>). Pohjaveden seuranta-asemia on automatisoitu Maa- ja metsätalousministeriön rahoittamassa erillishankkeessa (2021–2022), jotta saadaan aikaisempaa kattavampaa tietoa ilmastonmuutoksen vaikutuksista pohjaveden laatuun ja määrään. Tässä yhteydessä Haapajärven asemalle on asennettu kuuteen pohjaveden pinnankorkeuden havaintoputkeen jatkuvatoimiset ja automaattisesti aineistoa lähettävät mittalaitteet. Automatisoinnin lisäksi pohjavesien seuranta-asemaverkostoa päivitetään parhaillaan kattamaan paremmin koko Suomea ja tuottamaan pohjavesitietoutta myös kuivuus- ja tulvaherkiltä alueilta. Nykyisen seurantaverkoston asemien sijainnit näkyvät liitteen 1 kartalla. Haapajärven asema on verkoston kattavuuden kannalta keskeinen.

Suunnitteilla oleva Kopsan kaivoshanke ja siihen liittyvä apualueen perustaminen sijoittuvat välittömästi Haapajärven aseman pohjavesiputkien alueelle. Kaivoshanke tarkoittaa aseman tuhoutumista ja pitkien seurantojen loppumista. Tämä huonontaa merkittävästi kuivuus- ja pohjavesitilanteiden kansallista tilannekatsausta. Lisäksi aseman poistuminen aiheuttaa aukon asemaverkoston maantieteelliseen kattavuuteen.

Yllä olevien perustelujen pohjalta huomautamme, että Kopsan kaivoshankkeen ja siihen liittyvien muiden alueiden rakentamisen yhteydessä tulisi huomioida Haapajärven pohjavesiaseman olemassaolo ja turvata laadukkaan aineiston tuottaminen alueelta. Ehdotamme, että kaivosyhtiötä veloitetaan etsimään ja toteuttamaan vastaava seuranta-asema korvaamaan tuhoutuva Haapajärven asema.

LIITE 1: Nykyinen kansallinen pohjavesien seurantaverkko sekä ELY-keskusten ehdotukset asemaverkoston laajentamiselle. Kuvaan on punaisella kehikolla esitetty katvealue, joka syntyisi Haapajärven aseman lopetuksesta.

Hakijan vastaus:

SYKE:n pohjavesiasema on huomioitu tielinjauksen valinnassa. Lähimpään seuranta-aseman reunaan on apualueen reunasta (tien lähtöpisteestä) matkaa noin 350 metriä, eikä seuranta-asema ei sijoitu apualueen välittömään läheisyyteen. Hakijan näkemyksen mukaan tiellä ei tule olemaan vaikutuksia seuranta-aseman toimintaan, kuten on todettu myös Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen lausunnossa. Mahdollisen kaivosprojektin vaikutukset seuranta-asemaan tullaan arvioimaan YVA-prosessiin liittyvissä hydrologisissa tutkimuksissa.

PALAUTE 16**Lähettäjä: Haapajärven kaupunki**

Suunniteltu tieyhteys kaivosalueelta Leväniementien ja Kontiopuhdontien kautta valtatie 27:lle on toiminnallisesti paras vaihtoehto esillä olleista vaihtoehdoista. Mutta Haapajärven kaupungin näkemyksen mukaan esitetyssä tielinjauksessa on huomioitava myös se, että tielinjaus ei riko viljelyksessä olevia pelloja, joten esitettyä tielinjausta tulee tarkentaa. Tielinjauksen ei tule aiheuttaa haittaa maanviljelykselle.

Lähdekankaan pohjavesialue on lisätty Haapajärven pohjavesialueiden suojelusuunnitelmaan (Tekla 15.9.2022 § 80). Tielinjauksen kulkemista edes osittain pohjavesialueen päällä ei tulisi sallia, koska vilkas raskas liikenne voi aiheuttaa haittaa pohjavesialueelle, jonka vettä vesiosuuskunnan osakkaat käyttävät talousvetenään.

Esitetty tielinjaus tilan Haanpää 69-402-17-49 osalta johtaa maanomistajan kannalta kohtuuttomaan tilanteeseen, koska tielinjauksen ulkopuolelle jäävät alueet ovat metsätaloudellisesti hyödyttömiä. Edellä olevan takia, jos tielinjausta ei voi muuttaa tilan Haanpää kohdalla, tulee kaivosyhtiön lunastaa käyväällä hinnalla varsinaista tiealuetta laajempi alue, jotta maanomistajalle tosiasiallisesti aiheutettu haitta tulee korvatuksi.

Hakijan vastaus:

Hakijan näkemys on, että tielinjauksen mahdolliset vaikutukset pohjavesialueeseen selvitetään Kopsan kaivosprojektia koskevassa YVA-prosessissa yhdessä muiden toimintojen kanssa, ja mahdolliset vaikutukset pystytään hallitsemaan rakenteellisin ratkaisuin. Hakija toteaa, että apualue -hakemukseen liittyvät korvausasiat ja vaatimukset käsitellään Tukesin apualuepäätöksen jälkeen suoritettavassa maanmittaustoimituksessa, josta vastaa Maanmittauslaitos.

Tielinjauksen vaihtoehtoja on esitelty maanomistajille 2.11.2022 maanomistajatilaisuudessa sekä kaikille avoimessa yleisötilaisuudessa. Lisäksi asiasta on keskusteltu yleisötilaisuudessa 14.3.2023 sekä Haapajärven kaupungin iltakoulussa 27.3.2023. Kaikissa tilaisuuksissa on pyydetty palautetta reittivaihtoehdoista. Lisäksi on tehty maastokäynti yhden maanomistajan kanssa 13.3.2023. Hakijan käsitys on, että kaikkia asianosaisia tyydyttävää reittivaihtoehtoa on mahdotonta saada aikaan.

Hakija on saadun palautteen perusteella laatinut uuden reittivaihtoehdon (VE1c), joka on yhdistelmä aiemmin esitetyistä vaihtoehdoista VE1a ja VE1b. Reitti kulkee metsämaita pitkin, eikä sillä ole vaikutuksia peltomaihin. Aiempaan reittiin verrattuna uusi reitti (VE1c) myös lisää hieman etäisyyttä asutukseen ja lähteeseen, ja pyrkii välttämään vanhaa puustoa, joka samalla lisää hieman näkö-, melu- ja pölyestettä tien ja asutuksen välille. Reitti on pyritty linjaamaan kiinteistöjen rajoja pitkin, jota myös on esitetty useissa palautteissa. Uusi apualue on esitetty tarkemmin liitteessä 1.

LIITE 1: Uusi haettava apualue (VE1c)

Hakija esittää aiemmin haetun apualue -linjauksen (VE1a) sijaan uuden, palautteiden perusteella muokatun apualueen rajauksen (VE1c), ja pyytää TUKES:ia tekemään sitä koskevan kaivospiirin apualuepäätöksen. Uusi linjaus on esitetty kartassa alla.

Apualue on yhdistelmä VE1a ja VE1b vaihtoehtoista, jonka lisäksi siinä on huomioitu muu annettu palaute. Hakijan käsityksen mukaan nyt esitettyä vaihtoehtoa VE1c on tukenut annetuissa palautteissaan;

- [REDACTED]
- Haapajärven kaupunki
- [REDACTED]
- Sipoonkosken kyläyhdistys

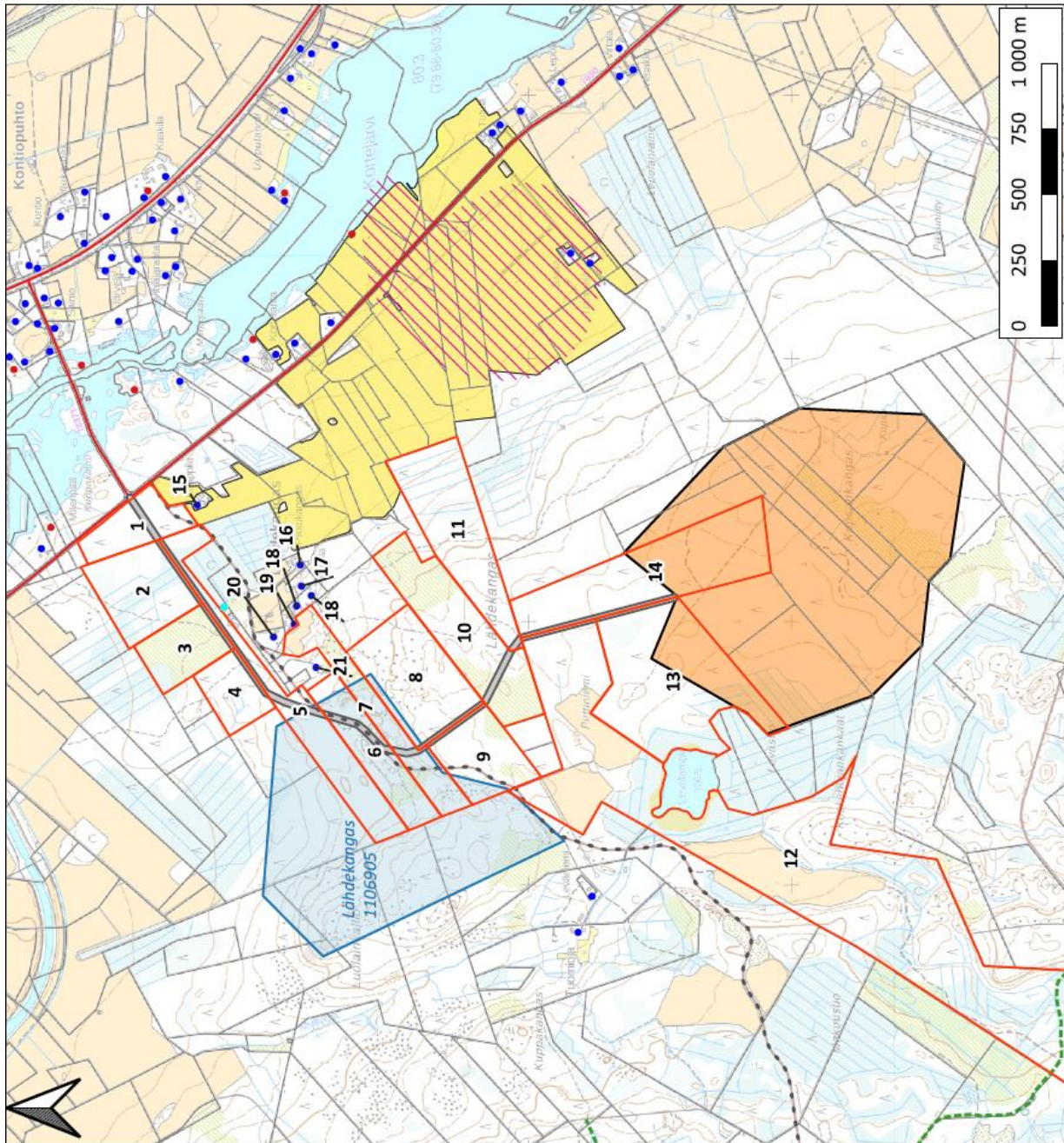
Lisäksi Metsänomistajat Mhy Pyhä-Kala, Autiorannan-Oksavan kyläyhdistys ja MTK Haapajärvi ovat esittäneet palautteessaan tien suunnitteluun liittyviä yleisiä periaatteita, jotka on pystytty paremmin huomioimaan tässä uudessa rajauksessa.

Reitin VE1c alku kaivospiiriltä kulkee metsämaata pitkin Leväniementielle. Reitti on pyritty koko matkaltaan sijoittamaan kiinteistöjen rajoille, kuten useissa palautteissa oli esitetty. Joidenkin kiinteistöjen sirpaloitumista ei kuitenkaan täysin voida välttää tässäkään vaihtoehdossa. Reitti kulkee aiempaa lyhyemmän matkan nykyistä Leväniementietä pitkin, ja siirtyy sitten sen luoteispuolelle. Tältä osin reittiä on siirretty aiempaan verrattuna siten, että se kulkee kiinteistöjen rajoja pitkin ennen liittymistä Tiitonrannantiehen. Reitti lisää hieman etäisyyttä ja peitteisyyttä asuttuihin taloihin nähden ja parantaa tältä osin asutukselle mahdollisesti liikenteestä aiheutuvaa haittaa. Reitin vaikutusalue Lähdekankaan pohjavesialueen kaakkoiskulmaan on hieman pienempi kuin vaihtoehdossa VE1a. Lisäksi reitti lisää etäisyyttä alueella sijaitsevaan lähteeseen siten, että lähde on apualueen reunasta n. 44 metrin etäisyydellä, aiemman 23 metrin sijaan.

Taulukossa alla on esitetty päivitetyn reittilinjauksen maanomistajat ja lähistön asutut kiinteistöt. Hakija katsoo tarpeelliseksi, että TUKES:in ennen päätöstä kuulee maanomistajia 1–14, joiden oikeuksiin päivitetty apualue-linjaus voi vaikuttaa.

Selite

- Kopsa kaivospiiri
- Tiereitti 25 m leveä
- Pohjavesialue
- Arvokas kylämiljö (maankäyttöselvitys)
- Arvokas peltoaukea (maankäyttöselvitys)
- Rakennukset
- Asuinrakennus
- Lomarakennus
- Lähde
- Yleinen tie
- Nykyinen tie
- Ulkoilureitti
- Kiinteistörajat

Kartta: Uusi reittilinjaus kaivospiirin apualueeksi (VE1c)

Nro	Kiinteistö	Ala (m2)	Tien_ala (m2)	Kiinteistötunnus	Nimi	Rekisteriyksikkölaji	Omistaja	Osoite	Postinumero	Postitoimipaikka
1	69-402-6-208	63 618	4 657	69-402-6-208	KONTIOLA	Tila				
2	69-402-17-41	104 003	3 626	69-402-17-41	YLIHAVELA	Tila				
3	69-402-17-83	67 783	2 719	69-402-17-83	LUOLIKKO	Tila				
4	69-402-17-69	54 143	2 939	69-402-17-69	TIEKANGAS	Tila				
5	69-402-17-49	133 597	14 480	69-402-17-49	HAANPÄÄ	Tila				
6	69-402-17-58	87 910	7 646	69-402-17-58	VERONIEMI	Tila				
7	69-402-17-90	95 342	2 893	69-402-17-90	HAVELA	Tila				
8	69-402-17-86	143 434	3 952	69-402-17-86	PETÄJISTÖ	Tila				
9	69-402-17-87	88 335	3 362	69-402-17-87	KANERVALA III	Tila				
10	69-402-17-41	162 587	5 618	69-402-17-41	YLIHAVELA	Tila				
11	69-402-17-24	159 327	1 458	69-402-17-24	MÄNTYHARJU	Tila				
11	69-402-17-24	159 327	1 458	69-402-17-24	MÄNTYHARJU	Tila				
12	69-402-54-2	1 041 550	3 539	69-402-54-2	LEVÄLAMPI	Tila				
13	69-402-54-16	261 653	3 851	69-402-54-16	LAITAKANGAS	Tila				
14	69-402-67-32	219 098	7 998	69-402-67-32	MAIJANKOPSA	Tila				
15	69-402-6-86			69-402-6-86	KAAPPILA	Tila				
16	69-402-269-0			69-402-269-0	PIKKUKANGAS	Tila				
17	69-402-17-80			69-402-17-80	MÄNTYKUMPU	Tila				
17	69-402-17-80			69-402-17-80	MÄNTYKUMPU	Tila				
18	69-402-17-81			69-402-17-81	PENNALA	Tila				
18	69-402-17-81			69-402-17-81	PENNALA	Tila				
19	69-402-17-79			69-402-17-79	PIHLAJAKUMPU	Tila				
20	69-402-17-43			69-402-17-43	ISOKANGAS	Tila				
21	69-402-17-35			69-402-17-35	Lähdekangas	Tila				
21	69-402-17-35			69-402-17-35	Lähdekangas	Tila				

Taulukko. Apu-aluevaihtoehto VE1c maanomistajat

Selite

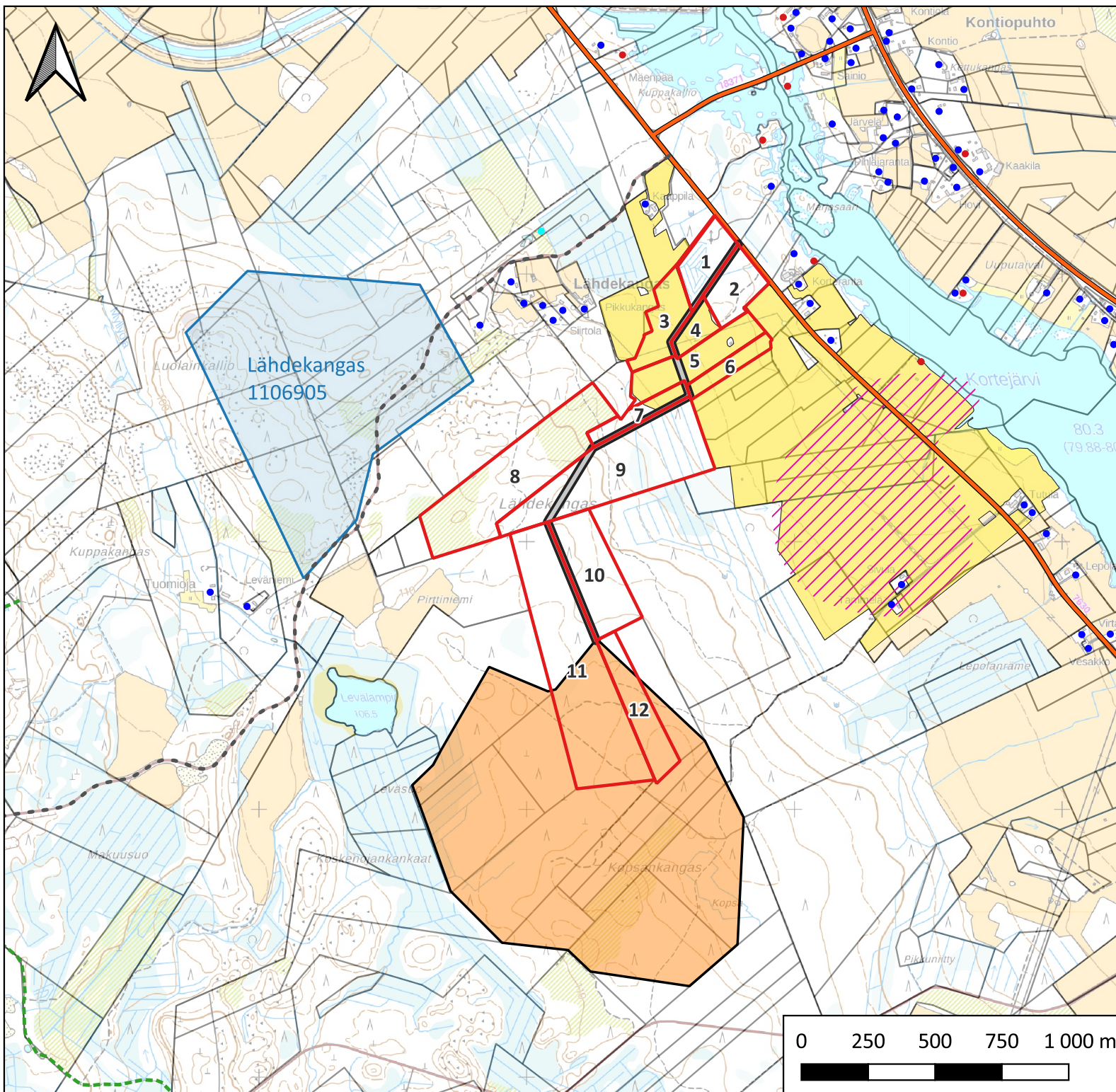
- Kopsan kaivospiiri
- Tielinjaus (25 m leveä)
- Pohjavesialue
- Arvokas peltoaukea
- Arvokas kylämiljö
- Yleinen tie
- Nykyinen tie
- Ulkoilureitti
- Lähde

Rakennukset

- Asuinrakennus
- Lomarakennus

Kiinteistöt

- Tielinjauksen naapuri-kiinteistön raja
- Muu kiinteistöraja

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes)
kaivosasiat@tukes.fi

Viite: Lausuntopyyntö 6.9.2023, lupatunnus KL2022:0005

Lausunto Fennia Gold Oy:n Kopsan kaivospiirin (KaivNro K7405) laajentaminen apu- alueella, Haapajärvi

Fennia Gold Oy on laajentamassa Haapajärvellä Kopsan kaivospiiriä apu-
alueella, joka sisältää tieyhteyden ja sähkölinjan perustamisen kaivospiiril-
le. Kyseessä on uudelleenkuuleminen Kopsan kaivospiirin alueelle perus-
tettavasta apualueesta.

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto kuulutti tieyhteyttä koskevan asian
12.1.2023 kaivoslain (691/2011) nojalla. ELY-keskus esitti lausuntonaan,
että pohjavesien suojelun kannalta lupaa kaivospiirin laajentamiseksi apu-
alueella (VE1a) tieyhteyden rakentamiseksi ei tulisi myöntää. Vaihtoehto-
reitti (VE1a) kaivospiirin alueelle sijoittui osittain Lähdekangas-nimisen tär-
keän pohjavesialueen (1106905) itä-kaakkoisosan alueelle. Pohjavesialu-
eella toimii Havelanperän vesiosuuskunta, josta vesiosuuskunnan osak-
kaat saavat juoma- ja talousvetensä. ELY-keskus totesi lausunnossaan,
että arvion mukaan Lähdekankaan pohjavesialueella rakennettava tie pie-
nentää Havelanperän vedenottamolle muodostuvan pohjaveden määrää
katkaisten pohjaveden virtauksen kaakkoisosasta kohti ottamoa. Toisek-
seen pohjavesialueen ulkopuolella uusi rakennettava tieosuus kulkee ai-
van lähteen vierestä. Tien rakentaminen välittömästi lähteen alapuolelle
alentaa pohjavedenpintaa ja hyvin suurella todennäköisyydellä kuivattaa
lähdettä.

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto pyysi hakijayhtiötä tarkastelemaan uudel-
leen reittivaihtoehtoja Kopsan kaivospiirille johtavan tien perustamiseksi.
Hakija muodosti saadun palautteen perusteella aikaisemmin esitettyjen
tievaihtoehtolinjausten tilalle kokonaan uuden reittivaihtoehdon VE2b.

Hakemuksen liitteenä on kartta uudesta reittivaihtoehdosta (VE2b).

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus esittää lausuntonaan seuraavaa:

Hakemuksen mukaan vaihtoehto VE2b kulkee pääasiassa palstojen rajoja
pitkin ja reitti hyödyntää suurimmalta osin metsätalousmaata. Uusi raken-
nettava tie on leveydeltään 25 metriä ja pituudeltaan 1,86 kilometriä. Tien
rakentamiseen liittyviä suunnitelmia ei ollut käytettävissä tässä lausunto-
pyynnössä.

12.10.2023

Suunniteltu reitti VE2b sijoittuu Lähdekankaan (1106905) pohjavesialueen itä-kaakkoispuolelle noin 500 metrin etäisyydelle pohjavesialueesta. Pääosa pohjavedestä muodostuu pohjavesialueen kaakkois-, etelä- ja lounaisosissa. Vaihtoehdon (VE2b) läheisyyteen ei sijoitu lähteitä. Karttatarkastelun perusteella lähin lähde näyttäisi sijaitsevan rakennettavan tien luoteispuolella noin 200 metrin etäisyydellä rakennettavasta tiestä. Rakennettavan tien ja lähteen välillä on maastokartan mukaan tehty ojituksia.

ELY-keskus katsoo, että vaihtoehdon VE2b toteuttamiseen ei ole pohjavesien suojelullisia esteitä. Vaihtoehto VE2b ei sijoitu Lähdekankaan pohjavesialueelle tai sen välittömään läheisyyteen, eikä sillä katsota olevan vaikutusta Lähdekankaan pohjaveden laatuun tai määrään. Vaihtoehdolla (VE2b) ei myöskään arvioida olevan vaikutusta alueen läheisyydessä sijaitsevan lähteen ja kauempana sijaitsevien lähteiden luonnontilaisuuteen. Luonnontilaisten lähteiden vaarantaminen on kielletty vesilain 2 luvun 11 §:ssä. ELY-keskus kehottaa huomioimaan asian myös jatkosuunnittelussa.

Tieyhteys sijoittuu valtakunnallisesti arvokkaalle maisema-alueelle (Kalajokilaakson viljelymaisemat), mutta suunniteltu tieyhteys sijaitsee keskellä peltoja ja maisema-alueen reuna-alueella. Tieyhteyden korkotasosta ei tässä vaiheessa ole tietoa, mutta tieyhteyden jatkosuunnittelussa olisi hyvä huomioida myös maisema-arvot.

Asiakirja on hyväksytty viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Asian on esitellyt ylitarkastaja Elisa Kyllönen ja ratkaissut yksikön päällikkö Juhani Kaakinen. Lausunnon valmisteluun on lisäksi osallistunut Alueidenkäytönasiantuntija Elina Saine.

Tämä asiakirja POPELY/144/2023 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument POPELY/144/2023 har godkänts elektroniskt

Ratkaisija Kaakinen Juhani 12.10.2023 11:59

Esittelijä Kyllönen Elisa 12.10.2023 11:58

12.10.2023

Haapajärven kaupunki
Ympäristöpalvelut
Kirkkokatu 2
85800 HAAPAJÄRVI
haapajarvi@haapajarvi.fi

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes)
PL 66
00521 HELSINKI
kaivosasiat@tukes.fi

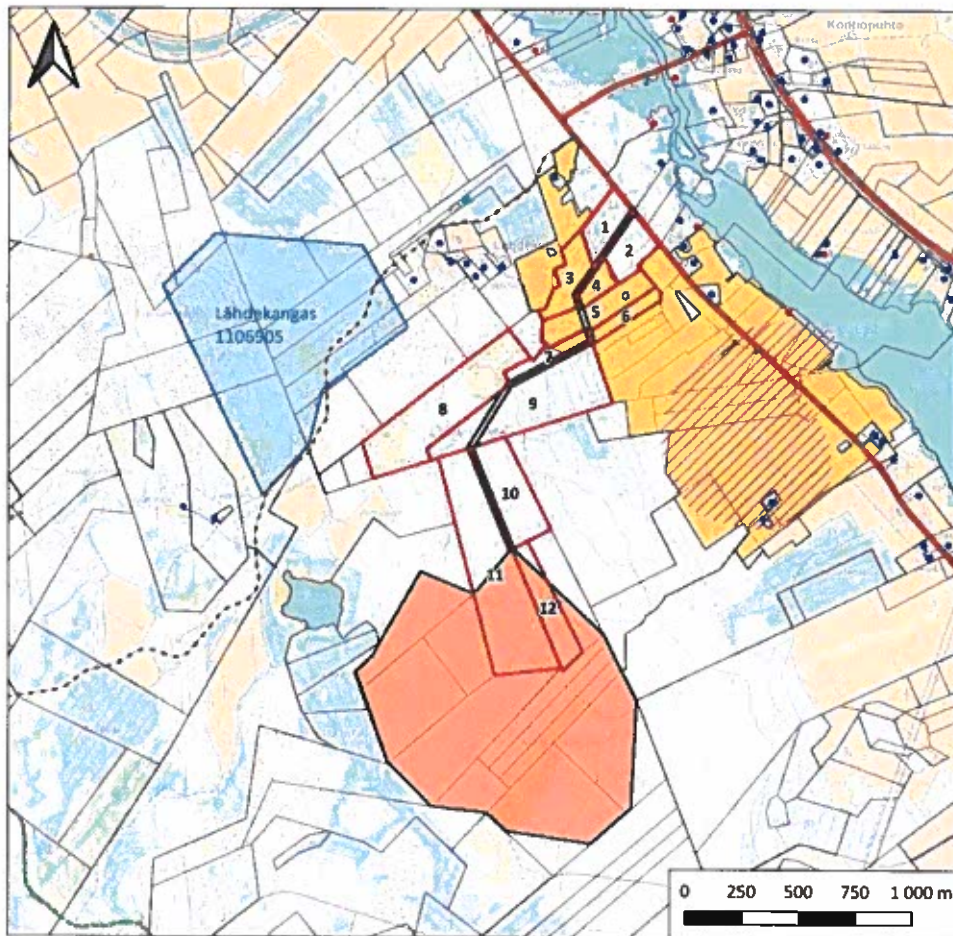
Viite: UUELLEENKUULEMINEN, kaivospiirin (KaivNro K7405) laajentaminen apualueella (tieyhteyden ja sähkölinjan perustaminen kaivospiirille)

Diaarinumero: Lupatunnus KL2022:0005

Lausunto: Haapajärven Kaupungin ympäristönsuojelu- ja ympäristöterveysviranomaisena toimii 1.10.2023 alkaen Haapajärven kaupungin ympäristölautakunta. Ympäristönsuojelu- ja ympäristöterveysviranomaisen lausunto viitekohdassa mainittuun asiaan liittyen:

Ympäristönsuojelu- ja ympäristöterveysviranomaisen on antanut 12.1.2023 kuulutettuun tievaihtoehtoon lausunnon 17.2.2023, jossa tielinjaus kulki Lähdekankaan pohjavesialueen kautta. Hakija on muodostanut maanomistajilta sekä muilta asianosaisilta ja sidosryhmiltä saadun palautteen perusteella aikaisemmin esitettyjen tievaihtoehtolinjausten tilalle kokonaan uuden reittivaihtoehdon VE2b (Kuva1), antamalla uuden selvityksen (20.6.2023), joka korvaa 9.1.2023 toimitetun selvityksen.

12.10.2023

Selite

Liite 1

- Kopsan kaivospiiri
- Tielinjaus (25 m leveä)
- Pohjavesialue
- Arvokas peltoaukea
- Arvokas kylämiljö
- Yleinen tie
- - - Nykyinen tie
- Ulkoilureitti
- Lähde
- Rakennukset**
 - Asuinrakennus
 - Lomarakennus
- Kiinteistöt**
 - Tielinjauksen naapuri-kiinteistön raja
 - Muu kiinteistöraja

MML Maastokartta 2023
 MML Maastotietokanta 2022
 Haapajärven kaupunki, Oksavan ja
 Autorannan maankäyttösektori 2013
 Laattaja: OKO / Enviner Oy

Kuva 1, Hakijan esittämä uusi reitti, VE2b

Turvallisuus- ja kemikaaliviraston mukaan: *Yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeellisia lupamääräyksiä tarkastellaan tässä yhteydessä ai-noastaan apualueen vaikutusten osalta. Kopsan kaivospiiriin ja sen kaivos-toiminnan vaikutuksia yleisiin ja yksityisiin etuihin käsitellään erikseen omana käsittelynä vuoden 2023 tai vuoden 2024 aikana.*

Ympäristönsuojelu- ja ympäristöterveysviranomaisen mielestä hakemuk- sessa esitetty suunnitelmakartta on puutteellinen. Hakemuksessa esitettyyn suunnitelmakarttaan on merkitty vain yksi lähde ja lisäksi siitä puuttuvat yk- sityiset talousvesikaivot ja Havelanperän vesiytymän vedenottamo. MML:n pohjakartan mukaan lähteitä on kaivosalueen läheisyydessä useita. Ympä- ristönsuojeluviranomaisen tietojen mukaan alueella on lisäksi karttoihin mer- kitsemättömiä lähteitä/kaivoja uuden tielinjauksen läheisyydessä, joiden si- jainti ja hankkeen vaikutukset tulee selvittää etukäteen. Ainakin kiinteistöillä Lähdepalsta (69-402-878-49) on lähdekaivo, josta alle 100 metrin päässä kaakon suuntaan on toinen vastaava, joka on talousvesikäytössä. Myös alu- eella olevien vesijohtojen sijainti tulee selvittää. Pohjavesi purkautuu pintaan Lähdekankaalla useista kohtaa, joten jo pelkän tien rakentamisella tai koe- kairauksilla tms. saattaa olla vaikutusta pohjaveden laatuun ja määrään.

Postiosoite:
ympäristöpalvelut

Kirkkokatu 2
85800 Haapajärvi

Käyntiosoite:
Kirkkokatu 2
Haapajärvi

Puhelin:
040 3008 272

Sähköposti:
etunimi.sukunimi@haapajarvi.fi

www.haapajarvi.fi

12.10.2023

Terveysuojelulain (763/1994) 2 §:n mukaan elinympäristöön vaikuttavan toiminnan harjoittajan on tunnistettava toimintansa terveyshaittaa aiheuttavat riskit ja seurattava niihin vaikuttavia tekijöitä. Toimintaa on harjoitettava siten, että terveyshaittojen syntyminen mahdollisuuksien mukaan estyy. Talousveden laadun turvaamisen on perustuttava ennalta varautumiseen ja riskienhallintaan. Tähän viitaten on hankkeen vaikutukset talousveden laatuun ja riittävyyteen selvitettävä huolellisesti ennen toimenpiteisiin ryhtymistä.

Mahdollisen pölyhaitan osalta tulee huomioida, että kuormien peittäminen ei estä kuljetuksista aiheutuvaa pölyn muodostumista sorateillä ja tiestön pölyämisen estäminen esimerkiksi suolaamalla voi aiheuttaa riskiä pohjaveden laadulle. Asiakirjoista ei selviä uuden tien rakennetta, tarvittavaa ojastoa/huulevesien hallintaa tai sähkökaapelin vaatimia rakenteita. Kaivoksen toimintaan liittyvien kemikaalien osalta määrä-/laatutietoja ei ole tiedossa.

Hankkeen ympäristövaikutukset ja mahdolliset tien/sähkölinjan rakentamisen ja myöhemmän käytön aikaiset riskit tulee selvittää läheisen pohjavesialueen, alueen lähteiden sekä alueen talousvesikaivojen osalta. Alueen pohja- ja pintavesien (mukaan lukien talousvesikaivot) nykytila on selvitettävä kattavasti ennen kaivosalueen tai siihen liittyvien toimintojen rakennus- ja tutkimustöitä, jolloin aiheutuvat riskit ja toiminnasta mahdollisesti aiheutuvat vaikutukset ovat todennettavissa.

Kaivoksen apualue liittyy olennaisena osana varsinaisen kaivoksen toimintaan, joten ympäristövaikutukset tulisi arvioida etukäteen jo suunnitteluvaiheessa siinä laajuudessa kuin alueelle suunniteltu kaivostoiminta sitä edellyttää. Tällöin hankkeen vaikutukset tulevat arvioiduksi suunnittelun yhteydessä ennen päätöksentekoa, jolloin tuleviin ratkaisuihin voidaan vaikuttaa.

Tanja Lamberg
Ympäristötarkastaja
Ympäristöterveys

Juho Miettinen
Ympäristötarkastaja
Ympäristönsuojelu

Kopsan alueen kaivostoimintaKHALL 03.10.2023 § 212
41/10.03.01.01.00/2023

Tukes pyytää kuulutuksellaan 6.9.23 lausuntoa uudesta hakemuksesta Kopsan kaivospiirin apualueen tieyhteydestä kaivosalueelle. Kaivosyhtiö on laatinut aikaisempaan tämän vuoden helmikuussa esitettyyn tielinjaukseen verrattuna uuden vaihtoehdon tieyhteydestä kaivosalueelle. Tieyhteys on piirretty liitteenä olevien asiakirjojen mukana olevaan karttaan. Kaivosyhtiön perustelee vaihtoehtoa muun muassa seuraavilla perusteilla: linjausta on muutettu saadun palautteen perusteella, se ei hyödynnä Leväniementietä, tielinjaus kulkee rajoja pitkin lukuunottamatta kahta kiinteistöä, reitti hyödyntää suurimmalta osin metsätalousmaata eikä siten aiheuta haittaa asutukselle, tielinjaus kulkee arvokkaan peltoalueen kautta ja, että uusi tie aiheuttaa maanomistajille haittaa kun maan käyttötarkoitus muuttuu, mutta toisaalta tieyhteys parantaa saavutettavuutta. Kaivosyhtiö maksaa tien rakentamisesta aiheutuvat kustannukset.

Lausunnon antamiseen annettu määräaika päättyy 13.10.23.

Liitteenä Tukesin lausuntopyyntö ja kaivosyhtiön hakemus.

Lausunnon sisältöä on käsitelty kaupunginhallituksen nimeämässä maanhankinnan ja kaavoituksen ohjausryhmän 20.9.23 olleessa kokouksessa.

Kaupunginvaltuusto on 12.6.23 § 37 hyväksynyt periaatteellisen kannanoton, jonka mukaisesti Kopsan kaivoshankkeen toteuttamiselle ei olisi kaivoslain mukaisia edellytyksiä, joten tässä vaiheessa kaivoshankkeen kaavoitushankkeille ja ympäristöluvan myöntämiselle ei olisi edellytyksiä.

Valmistelija: Juha Uusivirta p. 044-4456113

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus antaa seuraavan lausunnon Tukesille kaivosyhtiön hakemuksesta kaivosalueen laajentamiseen liittyvästä apualueesta ja siinä tarkoitetusta tieyhteydestä kaivosalueelle:

1. Esitetyssä uudessa linjauksessa on pääosin huomioitu kaupungin aikaisemmin helmikuussa 2023 esittämät näkökohdat tielinjauksen paikasta.
2. Esitetty uusi tielinjaus menee pääsääntöisesti kiinteistöjen rajoja myöten, mutta maatalouden ja maanviljelyn harjoittamiselle aiheutuu haittaa yhden kiinteistön osalta, jonka alueella tielinjaus halkaisee viljelyssä olevan pellon. Esitetään tutkittavaksi, että onko mahdollista tehdä tarvittava kiinteistöä halkova tielinjaus metsäsosuuudella, jotta tielinjaus ei aiheuttaisi haittaa maataloudelle.
3. Maanomistajille tulee maksaa riittävä korvaus tielinjauksesta sekä tien

Tekninen lautakunta
Kaupunginhallitus

§ 31
§ 212

16.02.2023
03.10.2023

rakentamisesta ja käytöstä aiheutuvasta haitasta. Maanomistajien kanssa on myös neuvoteltava tielinjauksen yksityiskohdista ennen lopullista tielinjauksen vahvistamista.

Päätös

Hyväksyttiin.

TEKLA 16.02.2023 § 31

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes) pyytää kaivoslain (621/2011) nojalla lausuntoa liitteiden mukaisesta Kopsan kaivospiirin apualuieden lisäämistä koskevasta kuulemisasiakirjasta.

Lausuntopyyntö koskee hakemusta jossa kaivosityhtiö hakee kaivoslain 34 §:n mukaista lupaa jo aiemmin määrätyn Kopsan kaivospiirin laajentamiseksi apualueella. Kaivosityhtiö hakee apualuetta tieyhteyden ja sähkölinjan sijoittamista varten. Tietä on tarkoitus käyttää työmatkaliikennettä ja malmin kuljetusta varten. Apualue on leveydeltään 25 metriä ja pituudeltaan 2,8 km. Sen pinta-ala on yhteensä 6,86 ha.

Valmistelija: Jouni Laajala p. 044 4456 147

Päätösehdotus

Tekninen lautakunta antaa turvallisuus- ja kemikaalivirastolle liitteen mukaisen lausunnon Kopsan kaivospiirin apualuieden lisäämistä koskevaan hakemukseen.

Päätös

Hyväksyttiin esitetyssä muodossa.

Otteen oikeaksi todistaa

09.10.2023

Hille-Mari Tenhovuori
hallintosihteeri

Pöytäkirja on viety nähtäväksi yleiseen tietoverkkoon 05.10.2023.

Päätös on annettu asianosaiselle tiedoksi sähköpostilla 09.10.2023.

Tekninen lautakunta
Kaupunginhallitus

§ 31
§ 212

16.02.2023
03.10.2023

Muutoksenhakuohje koskee pykälää: § 212

Muutoksenhakukielto

Päätökseen, joka koskee vain asian valmistelua tai täytäntöönpanoa, ei saa kuntalain 136 §:n mukaan hakea muutosta.

Hei,

Kiitos lausuntopyynnöstänne koskien Kopsan kaivospiiriä, lupatunnus KL2022:0005. Syken 15.3.20023 aiheesta antama lausunto (liitteenä) pätee edelleen. Apualue ei uudella tavalla linjattuna muuta tilannetta, vaan kaivosalue vaikuttaa lausunnossa kuvatulla tavalla havaintoaseman toimintaan.

Ystävällisin terveisin,

Laura Koskinen
Suunnittelija
Johdon tuki
Suomen ympäristökeskus (Syke)
+358 295 251 490
Latokartanonkaari 11
00790 Helsinki

www.syke.fi | www.environment.fi

Käsittelijä

Vesi- ja meriratkaisut/Vesivarat

15.3.2023

Asianumero:
SYKE/2023/547

Ossi Leinonen
Turvallisuus- ja kemikaalivirasto
Opastinsilta 12 B
PL 66, 00521 Helsinki

Julkinen
Salassapitoperuste

Viite: Kannanotto ilmoitukseen ”Apualueen perustaminen (tieyhteyttä ja sähkölinjaa varten) Kopsan kaivospiirille” (Ilmoitettu 14.2.2023, KaivNro K7405, Lupatunnus KL2022:0005)

Asia: SYKE/2023/547 Lausunto

Lausunto ja muistutus Kopsan kaivoshankkeen alueella sijaitsevan Haapajärven pohjavesiaseman tilanteesta

Haapajärven pohjavesiasema (1002) on vuodesta 1975 asti ollut kansallisissa pohjavesiseurannoissa. Näitä seurannoista vastaa Suomen ympäristökeskus ja seurantoja toteutetaan yhdessä ELY-keskusten kanssa. Haapajärven asema on yksi 36 pohjavesiasemasta, josta on lähes 50 vuoden aikasarjat. Asemalla on seurattu sekä pohjavesien pinnankorkeutta että laatua. Asemalla on myös routaseurantaa ja lumihavaintoja vuodesta 1981. Vuonna 2018 pohjaveden laadun seuranta lopetettiin ja laatua seurataan Kuivikon (1105) asemalla noin 30 kilometrin päässä Haapajärven asemasta. Haapajärven asema (1002) ei sijaitse pohjavesialueella vaan se on pieni muodostuma hienoaineismoreenimaalla. Hienoaineismoreenimaita on niukasti kansallisessa seurannassa ja ne ovat tärkeitä kuivuustilanteen indikaattoreina. Aseman havaintoaineistoa käytetään kahdesti kuukaudessa julkaistavassa kansallisessa kuivuus- ja pohjavesitilannekatsauksessa vesi.fi -sivustoilla (<https://www.vesi.fi/pohjavesitilanne/>).

Pohjaveden seuranta-asemia on automatisoitu Maa- ja metsätalousministeriön rahoittamassa erillishankkeessa (2021–2022), jotta saadaan aikaisempaa kattavampaa tietoa ilmastonmuutoksen vaikutuksista pohjaveden laatuun ja määrään. Tässä yhteydessä Haapajärven asemalle on asennettu kuuteen pohjaveden pinnankorkeuden havaintoputkeen jatkuvatoimiset ja automaattisesti aineistoa lähettävät mittalaitteet. Automatisoinnin lisäksi pohjavesien seuranta-asemaverkostoa päivitetään parhaillaan kattamaan paremmin koko Suomea ja tuottamaan pohjavesitietoutta myös kuivuus- ja tulvaherkiltä alueilta. Nykyisen seurantaverkoston asemien sijainnit näkyvät liitteen 1 kartalla. Haapajärven asema on verkoston kattavuuden kannalta keskeinen.

Suunnitteilla oleva Kopsan kaivoshanke ja siihen liittyvä apualueen perustaminen sijoittuvat välittömästi Haapajärven aseman pohjavesiputkien alueelle. Kaivoshanke tarkoittaa aseman tuhoutumista ja pitkien seurantojen loppumista. Tämä huonontaa merkittävästi kuivuus- ja pohjavesitilanteiden kansallista tilannekatsausta. Lisäksi aseman poistuminen aiheuttaa aukon asemaverkoston maantieteelliseen kattavuuteen.

Yllä olevien perustelujen pohjalta huomautamme, että Kopsan kaivoshankkeen ja siihen liittyvien muiden alueiden rakentamisen yhteydessä tulisi huomioida Haapajärven pohjavesiaseman olemassaolo ja turvata laadukkaan aineiston tuottaminen alueelta. Ehdotamme, että kaivosyhtiötä veloitetaan etsimään ja toteuttamaan vastaava seuranta-asema korvaamaan tuhoutuva Haapajärven asema.

Ryhmäpäällikkö, vesivarat

Jari Uusikivi

Tiimipäällikkö, pohjavedet

Anna-Kaisa Ronkanen

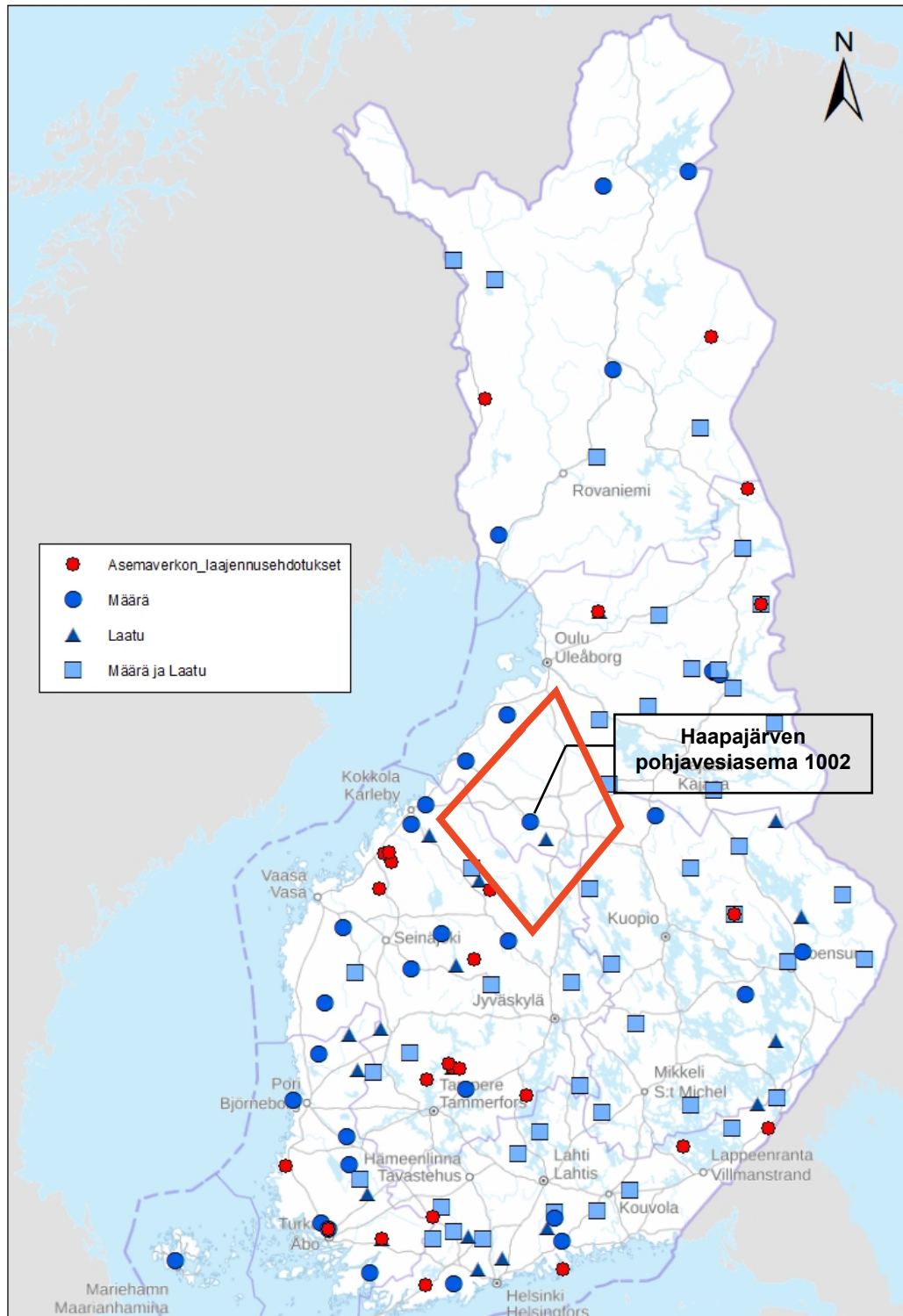
Liitteet LIITE 1: Nykyinen kansallinen pohjavesien seurantaverkko

Jakelu Ossi Leinonen, Tukes

Tiedoksi Kopionsaajat

LIITE 1: Nykyinen kansallinen pohjavesien seurantaverkko sekä ELY-keskusten ehdotukset asemaverkoston laajentamiselle. Kuvaan on punaisella kehikolla esitetty katvealue, joka syntyisi Haapajärven aseman lopetuksesta.

Asiakirjan sähköinen allekirjoitus / Elektronisk underteckning / Electronic Signature

**Asiakirja: SYKE/2023/547-1 Syke Lausunto Haapajärven pohjavesiasemasta
15.3.2023.docx**

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti. / Följande personer har undertecknat detta dokument elektroniskt. / This document has been electronically signed by the following persons:

Jari Uusikivi, Suomen ympäristökeskus, vesivarat
Anna-Kaisa Ronkanen, Suomen ympäristökeskus,
vesivarat

* Allekirjoittajat ovat yllä organisaationimen mukaisessa aakkosjärjestyksessä. / The signers above are in alphabetical order according to their organization's name. / De ovan nämnda undertecknaren är i bokstavsordning efter organisationens namn.

TURVALLISUUS- JA KEMIKAALIVIRASTOLLE

Asia Haapajärven Kopsan kaivospiirin tielinjaus (VE2b): Hakijan vastaus Kopsan kaivospiirin apualuehakemusta koskeviin lausuntoihin, muistutuksiin ja mielipiteisiin

Kaivosnumero K7405

Hakija Fennia Gold Oy
Y-tunnus: 2839848–7
PL 3
33211 TAMPERE

Lisätietoja antaa:
Markus Latvala
Feasib Oy
markus.latvala@feasib.com
Puh. 040 1497541

Fennia Gold Oy (hakija) haluaa kiittää kaikkia lausuntojen, muistutusten ja mielipiteiden laatijoita Kopsan kaivospiirin apualueen koskevaan hakemukseen liittyvästä palautteesta. Ensimmäistä hakemusta (VE1a) koskien saatiin 16 lausuntoa, mielipidettä ja muistutusta.

Kuulemisessa saatua palautetta ja yhtiön antamaa vastinetta käsiteltiin Turvallisuus- ja kemikaaliviraston ja hakijayhtiön välisessä teams -kokouksessa 17.5.2023. Turvallisuus- ja kemikaalivirasto pyysi hakijaa tarkastelemaan vielä uudelleen reittivaihtoehtoja Kopsan kaivospiirille johtavan tien perustamiseksi.

Palautteen perusteella hakija laati uuden reitin (VE2b) sekä sitä koskevan hakemuksen, jonka Tukes uudelleen kuulutti 6.9.2023. Hakemusta koskien annettiin 11 lausuntoa, mielipidettä ja muistutusta.

Kaikissa palautteissa on esitetty tielinjausta koskevan apualueen lisäksi, myös projektin yleistä suunnittelua koskevia näkökulmia ja arvokasta paikallistietoa. Fennia Gold Oy näkee palautteen tärkeänä osana avointa keskustelua, joka on olennainen osa projektin jatkosuunnittelua. Keskustelua ja tiedonvaihtoa tullaan myös jatkamaan projektin edetessä viranomaisten, maanomistajien, asukkaiden sekä kaikkien sidosryhmien kanssa.

Hakijan näkemyksen mukaan annetuissa palautteissa ei ole tuotu esille sellaisia kaivoslaissa esitettyjä perusteita, jonka perusteella apualueen lupa tulisi jättää myöntämättä. Hakija pyytää TUKES:ia tekemään esitettyä VE2b aluetta koskevan kaivospiirin apualuepäätöksen.

Vastauksissa on keskitytty pääosin vastaamaan apualuehakemusta VE2b koskeviin palautteisiin.

Suomen ympäristökeskus

Hakijan vastaus:

SYKE:n Haapajärven pohjaveden seuranta-asema ei sijaitse pohjavesialueella, ja sen vedenlaadun seuranta on lopetettu vuonna 2018. SYKE:n lausunnon mukaan seuranta-asemaan kuuluu 6 pohjavesiputkea, joissa on jatkuvatoimiset ja automaattisesti pinnankorkeus -aineistoa lähettävät mittalaiteet. SYKE:n lausunnon mukaan ”*Kaivoshanke tarkoittaa aseman tuhoutumista ja pitkien seurantojen loppumista*”.

Hakija katsoo, että tämä kuuleminen liittyy kaivospiirin apualueen perustamiseen, ei kaivoshankkeen vaikutuksiin. Kaivoshankkeen vaikutusten arviointi tullaan toteuttamaan YVA-prosessin aikana.

Haettavan apualueen lähin piste sijaitsee noin 360 metrin etäisyydellä seuranta-aseman lähimmästä tarkkailupisteestä. Alueella sijaitsee myös aiemmin rakennettu, metsätalouskäytössä oleva yksityistie, jonka lähin piste on noin 150 metrin etäisyydellä lähimmästä seuranta-aseman tarkkailupisteestä.

Hakija viittaa lisäksi Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen lausuntoon POPELY/144/2023 (12.10.2023), jossa todetaan mm:

”...ELY-keskus katsoo, että vaihtoehdon VE2b toteuttamiseen ei ole pohjavesien suojelullisia esteitä. ...Vaihtoehdolla (VE2b) ei myöskään arvioida olevan vaikutusta alueen läheisyydessä sijaitsevan lähteen ja kauempana sijaitsevien lähteiden luonnontilaisuuteen.”

Hakija katsoo, että seuranta-aseman sijainti on huomioitu jo alustavassa reittien vertailussa. Apualue ei sijoitu seuranta-aseman välittömään läheisyyteen, eikä aiheuta vaikutuksia seuranta-asemalle.

Haapajärven kaupunki

Hakijan vastaus:

Haapajärven kaupunginhallitus on lausunnossaan pyytänyt tutkimaan, onko mahdollista tehdä tarvittava (pelto)kiinteistöä halkova tielinjaus metsäosuudella, jotta tielinjaus ei aiheuttaisi haittaa maataloudelle. Hakija toteaa, että ehdotettu muutos siirtäisi tielinjauksen lähemmäksi asutusta, sekä lähdettä, josta saa talousvetensä 2 taloutta. Näistä syistä tätä ei nähdä hyväksyttävänä vaihtoehtona.

Maanomistajakorvaukset tullaan määrittämään Maanmittauslaitoksen toimesta kaivospiiritoimituksessa, ja Hakija on aina valmis keskustelemaan maanomistajien ja sidosryhmiensä kanssa.

Haapajärven kaupunki / Ympäristöpalvelut

Lausunnon mukaan suunnitelmakartta on puutteellinen ja siitä puuttuu lähteitä, talouskaivoja ja Havelanperän vesiyltymän vedenottamo.

Havelanperän vedenottamo, lähteitä ja talouskaivoja ei ole merkitty karttaan koska tielinjauksella ei ole katsottu olevan niihin vaikutuksia. Tielinjauksen etäisyys Havelanperän vedenottamoon on lähimmilläänkin yli kilometri. Hakijan edustaja on kuitenkin maastokäynnillä 14.9.2023 paikallisen viljelijän opastamana arvioinut asiaa uudelleen. Lausunnossa mainitut, karttaan merkitsemättömät lähteet sijaitsevat lähimmillään noin 140 metrin ja 70 metrin etäisyydellä tielinjauksesta. Lähteiden välittömässä läheisyydessä (n. 30 m ja < 10 m) on ojitusta sekä salaojitettu pelto. Maastokäynnin perusteella hakija katsoo edelleen, että tielinjauksella ei ole vaikutusta mainittuihin kohteisiin. Hakija viittaa myös Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen lausuntoon POPELY/144/2023 (12.10.2023), jossa todetaan mm:

"...ELY-keskus katsoo, että vaihtoehdon VE2b toteuttamiseen ei ole pohjavesien suojelullisia esteitä. ...Vaihtoehdolla (VE2b) ei myöskään arvioida olevan vaikutusta alueen läheisyydessä sijaitsevan lähteen ja kauempana sijaitsevien lähteiden luonnontilaisuuteen."

Hakija toteaa lisäksi, että alueen pohjavesiolosuhteet sekä kaikkien suunnitelmien vaikutukset niihin, mukaan lukien vaikutukset talousveden laatuun ja riittävyyteen, tullaan käsittelemään ympäristövaikutusten arviointiprosessissa, ja toimintaan liittyvät määräykset sitä seuraavassa ympäristölupa -prosessissa.

Hakija toteaa, että mikäli ko. vettä käytetään talousvetenä, tulisi sen laatua analysoida säännöllisesti johtuen mm. korkeista arseenipitoisuuksista alueen kallioperässä ja pohjavesissä.

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus

Hakija kiittää Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskusta lausunnosta, eikä katso tarpeelliseksi antaa vastinetta.

Mielipide koskee hakemuksen ulkopuolista aluetta. Käsittelyssä olevan apualueen ulkopuolisen, yleisen tiestön käytön osalta ei ole tehty päätöksiä – esim. siitä, mihin suuntaan ja mitä kautta liikenne suuntautuisi Tiitonrannantieltä (7630). Hakija katsoo kuitenkin, että kaivoksen liikenteen myötä muutakin alueen tiestöä tulee todennäköisesti parantaa, huomioiden myös kevyen liikenteen väylien tarve.

Mielipiteessä esitetty liikennemäärä perustuu aiemman toimijan suunnitelmiin. Laskennalliset liikennemäärät tullaan päivittämään uuden resurssiarvion ja louhintasuunnitelman perusteella, kun mainitut dokumentit valmistuvat. Seuraavan resurssiarvion arvioidaan valmistuvan vuoden 2024 ensimmäisellä puoliskolla.

Hakija kiittää mielipiteestä, jossa on arvioitu kaikkia aiemmin vertailtuja reittivaihtoehtoja sekä esitetty kattavasti taustatietoja, joista on hyötyä hankkeen jatkosuunnittelussa. Hakija kommentoi seuraavassa vain käsittelyssä olevan VE2b -apualueen osalta.

Hakija katsoo, että mielipiteen antajan mökkivuokraus- ja muut toiminnot sijaitsevat niin kaukana apualueesta (> 1 km) ettei niille aiheudu negatiivisia vaikutuksia. Samalla alueella sijaitsee yleisiä teitä huomattavasti lähempänä (esim. VT 27 sekä Tie 7630). Sen sijaan, tutkimustoiminta ja kaivostoiminnan käynnistäminen todennäköisesti lisää majoituspalveluiden tarvetta lähialueella.

Mielipiteessä mainitut lähteet sijaitsevat lähimmillään noin 140 metrin ja 70 metrin etäisyydellä tielinjauksesta. Lähteiden välittömässä läheisyydessä (n. 30 m ja < 10 m) on ojitusta sekä salaojitettu pelto. Maastokäynnin perusteella (14.9.2023) hakija katsoo edelleen, että tielinjauksella ei ole vaikutusta mainittuihin kohteisiin. Hakija viittaa myös Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen lausuntoon POPELY/144/2023 (12.10.2023), jossa todetaan mm:

”...ELY-keskus katsoo, että vaihtoehdon VE2b toteuttamiseen ei ole pohjavesien suojelullisia esteitä. ...Vaihtoehdolla (VE2b) ei myöskään arvioida olevan vaikutusta alueen läheisyydessä sijaitsevan lähteen ja kauempana sijaitsevien lähteiden luonnontilaisuuteen.”

Hakija toteaa lisäksi, että alueen pöly- melu-, ja pohjavesiolosuhteet sekä kaikkien suunnitelmien vaikutukset niihin, tullaan käsittelemään ympäristövaikutusten arviointiprosessissa, ja toimintaan liittyvät määräykset sitä seuraavassa ympäristölupa -prosessissa.

Laskennalliset liikennemäärät tullaan päivittämään uuden resurssi-arvion ja louhintasuunnitelman perusteella, kun mainitut dokumentit valmistuvat. Seuraavan resurssi-arvion arvioidaan valmistuvan vuoden 2024 ensimmäisellä puoliskolla.

Mielipiteessä on ehdotettu kahta vaihtoehtoista reittiä; VE7 tai VE1a:sta ja VE1b:stä muokattua reittivaihtoehtoa.

Vaihtoehto VE7 on esitetty hakemusta edeltäneessä reittivertailussa ja se kulkisi nykyistä Jämpsänkallion metsäautotietä. Sen varressa on vain kaksi asuttua taloa, mutta ne sijaitsevat erittäin lähellä tietä, mikä yksin on riittävä tekijä vaihtoehdon hylkäämiseen. Tämän lisäksi reitti kulkisi Hanhilammen kodan, ja sen vieressä olevan Hanhilammen luontopolun parkkipaikan/lähtöpaikan vierestä aiheuttaen häiriötä retkeilijöille. Lisäksi reitti olisi yli 10 kertaa pidempi kuin nyt käsittelyssä oleva vaihtoehto VE2b. Se myös johtaisi kaivoksen liikenteen tielle 7623, ja edelleen Haapajärven keskustaan. Tien 7623 varressa (Haaganperä) on runsaasti asutusta, eikä sen varrella ole kevyen liikenteen väylää.

Vaihtoehtoja VE1a ja VE1b yhdistävä reitti ei tule kysymykseen, koska se kulkisi osittain Lähdekankaan pohjavesialueen päällä.

MTK

Mielipiteessä käsitellään mm. apualuehakemusta edeltävässä reittivertailussa arvioituja reittejä VE1a, VE2, VE3 ja VE4. MTK esittää useita kriteereitä, joilla reittivalintaa tulisi arvioida, mutta ei tuo esille uusia reittivaihtoehtoja.

Hakija toteaa, että tien toteutus aiheuttaa joka tapauksessa jonkin asteista haittaa jollekin sidosryhmistä ja tielinjaukseen liittyvät maanomistajakorvaukset tullaan määrittämään Maanmittauslaitoksen toimesta kaivospiiritoimituksessa. Hakija arvostaa paikallisten aluetuntemusta, ja on aina valmis keskustelemaan maanomistajien ja sidosryhmiensä kanssa.

Alueen pöly- melu-, ja pohjavesiolosuhteet sekä kaikkien suunnitelmien vaikutukset niihin, tullaan käsittelemään ympäristövaikutusten arviointiprosessissa, ja toimintaan liittyvät määräykset sitä seuraavassa ympäristölupa -prosessissa. Myös laskennalliset liikennemäärät tullaan päivittämään uuden resurssiarvion ja louhintasuunnitelman perusteella, kun mainitut dokumentit valmistuvat. Seuraavan resurssiarvion arvioidaan valmistuvan vuoden 2024 ensimmäisellä puoliskolla.

Apualuehakemuksen VE2b osalta annettuja kommentteja Hakija kommentoi seuraavasti:

Mielipiteessä mainittu asutus (Mietтусpuhto) sijaitsee lähimmillään noin 370 metrin päässä apualueesta.

Mielipiteessä mainitut lähteet sijaitsevat lähimmillään noin 140 metrin ja 70 metrin etäisyydellä tielinjauksesta. Lähteiden välittömässä läheisyydessä (n. 30 m ja < 10 m) on ojitusta sekä salaojitettu pelto. Maastokäynnin perusteella (14.9.2023) hakija katsoo edelleen, että tielinjauksella ei ole vaikutusta mainittuihin kohteisiin. Hakija viittaa myös Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen lausuntoon POPELY/144/2023 (12.10.2023), jossa todetaan mm:

”...ELY-keskus katsoo, että vaihtoehdon VE2b toteuttamiseen ei ole pohjavesien suojelullisia esteitä. ...Vaihtoehdolla (VE2b) ei myöskään arvioida olevan vaikutusta alueen läheisyydessä sijaitsevan lähteen ja kauempana sijaitsevien lähteiden luonnontilaisuuteen.”

Mielipiteessä mainitut lähteet sijaitsevat lähimmillään noin 140 metrin ja 70 metrin etäisyydellä tielinjauksesta. Lähteiden välittömässä läheisyydessä (n. 30 m ja < 10 m) on ojitusta sekä salaojitettu pelto. Maastokäynnin perusteella (14.9.2023) hakija katsoo edelleen, että tielinjauksella ei ole vaikutusta mainittuihin kohteisiin. Hakija viittaa myös Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen lausuntoon POPELY/144/2023 (12.10.2023), jossa todetaan mm:

”...ELY-keskus katsoo, että vaihtoehdon VE2b toteuttamiseen ei ole pohjavesien suojelullisia esteitä. ...Vaihtoehdolla (VE2b) ei myöskään arvioida olevan vaikutusta alueen läheisyydessä sijaitsevan lähteen ja kauempana sijaitsevien lähteiden luonnontilaisuuteen.”

Liite 2:ssa esitetty uusi tielinjaus kulkisi Hakijan näkemyksen mukaan liian läheltä Miettuspuhdon asutusta sekä Lähdekankaan pohjavesialuetta.

Hakija toteaa, että muistutuksessa esitetyt kaksi vaihtoehtoista reittiä eivät ole soveltuvia johtuen jyrkistä mutkista, jotka hankaloittaisivat tien käyttöä ja vastaantulevan liikenteen havainnointia. Lisäksi esitetty vaihtoehto 1 lisäisi tien vaikutusta arvokkaan peltoalueen reunaan noin kaksinkertaiseksi, verrattuna vaihtoehtoon VE2b.

Muistutuksessa on esitetty perusteltuja kysymyksiä ja vaatimuksia liittyen kiinteistöille aiheutuviin rasituksiin ja niihin liittyviin korvauksiin. Kaivospiirin ja sen apualueen alueilla on useita maanomistajia. Tasapuolisuuden vuoksi mahdollisista korvauksista neuvotellaan, ja ne määritetään Tukesin päätöksen jälkeisessä, kaivoslain mukaisessa kaivospiiritoimituksessa, jossa vastuullinen viranomainen on Maanmittauslaitos.

Muistutuksessa on käsitelty laajasti kaivoshankkeen sekä aiemmin reittivertailussa esitettyjen reittien mahdollisia vaikutuksia. Hakija vastaa tässä yhteydessä vain kommentteihin, jotka koskevat nyt kuultavana olevaa apualuetta VE2b.

Apualueen ulkopuolisen, yleisen tiestön käytön osalta ei ole tehty päätöksiä esim. siitä, mihin suuntaan ja mitä kautta kaivoksen liikenne suuntautuisi Tiitonrannantieltä (7630). Hakija katsoo kuitenkin, että kaivoksen liikenteen myötä muutakin alueen tiestöä tulee todennäköisesti parantaa, huomioiden myös kevyen liikenteen väylien tarve.

Kuuhingon luontopolun lähtöpaikka ja parkkipaikka sijaitsee yli 2 km päässä nyt käsittelyssä olevasta kaivospiirin apualueesta VE2b. Aiemmin reittivertailussa mukana ollut vaihtoehto VE7 olisi kulkenut luontopolun parkkipaikan vierestä, joka oli myös yksi syy reitin hylkäämiseen.

Apualue kulkee Uupuaavan peltoaukean poikki, kuten muistutuksessa mainitaan. Luokittelu arvokkaaksi peltoaukeaksi ei kuitenkaan ole este tien rakentamiselle tai kaivospiirin apualueen määrittämiselle. Vastaavasti luokiteltujen alueiden läpi on rakennettu teitä, kuten myös tällä nimenomaisella alueella (Tammelantie, Tiitonrannantie 7630), eivätkä ne vaikuta merkittävästi maisemaan.

Tielinjauksella ei ole katsottu olevan vaikutuksia mielipiteessä mainittuihin lähteisiin, jotka sijaitsevat lähimmillään noin 140 metrin ja 70 metrin etäisyydellä tielinjauksesta. Lähteiden välittömässä läheisyydessä (n. 30 m ja < 10 m) on ojitusta sekä salaojitettu pelto. Maastokäynnin perusteella (14.9.2023) hakija katsoo edelleen, että tielinjauksella ei ole vaikutusta mainittuihin kohteisiin. Hakija viittaa myös Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen lausuntoon POPELY/144/2023 (12.10.2023), jossa todetaan mm:

"...ELY-keskus katsoo, että vaihtoehdon VE2b toteuttamiseen ei ole pohjavesien suojelullisia esteitä. ...Vaihtoehdolla (VE2b) ei myöskään arvioida olevan vaikutusta alueen läheisyydessä sijaitsevan lähteen ja kauempana sijaitsevien lähteiden luonnontilaisuuteen."

Hakija toteaa lisäksi, että mm. alueen pöly- melu-, ja pohjavesiolosuhteet sekä kaikkien suunnitelmien vaikutukset niihin, samoin kuin yleiselle tiestölle aiheutuvat liikennevaikutukset tullaan käsittelemään ympäristövaikutusten arviointiprosessissa, ja toimintaan liittyvät määräykset sitä seuraavassa ympäristölupa-prosessissa.

Laskennalliset liikennemäärät tullaan päivittämään uuden resurssiarvion ja louhintasuunnitelman perusteella, kun mainitut dokumentit valmistuvat. Seuraavan resurssiarvion arvioidaan valmistuvan vuoden 2024 ensimmäisellä puoliskolla.

Hakija toteaa, että apualue tulee väistämättä aiheuttamaan haittaa joillekin maanomistajille. Mahdollisista korvauksista neuvotellaan, ja ne määritetään Tukesin päätöksen jälkeisessä, kaivoslain mukaisessa kaivospiiritoimituksessa, jossa vastuullinen viranomainen on Maanmittauslaitos.

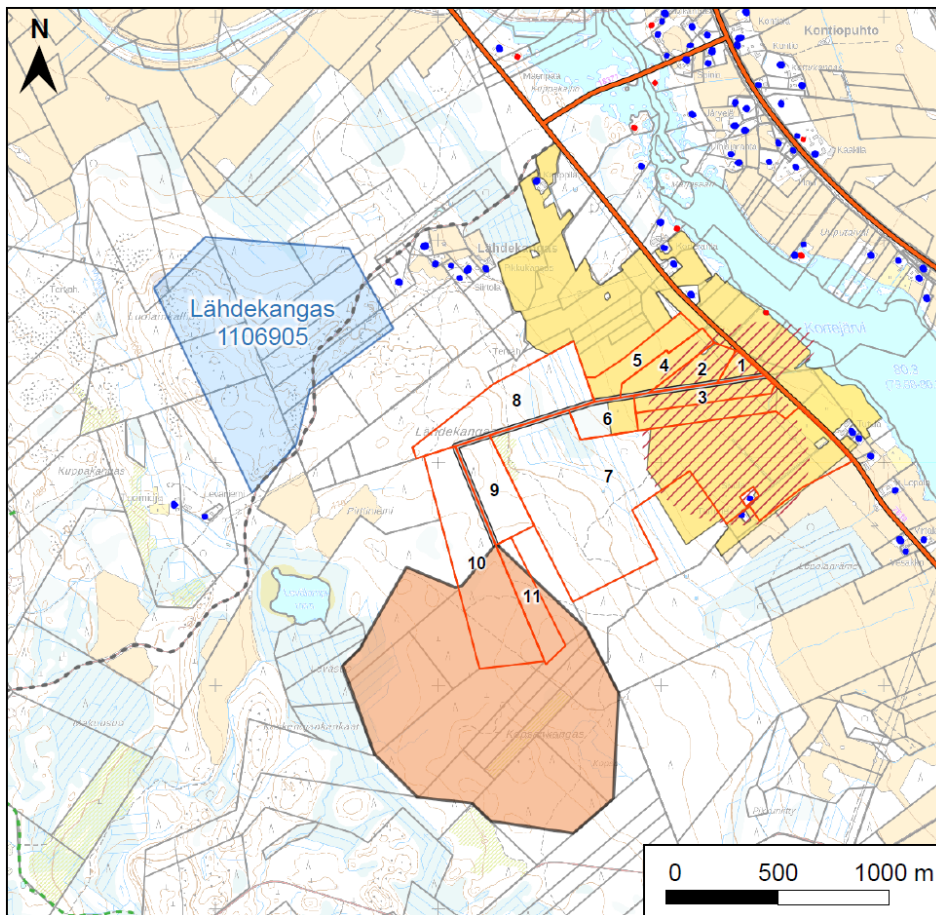
Apualue kulkee Uupuaavan arvokkaan peltoaukean poikki. Luokittelu arvokkaaksi peltoaukeaksi ei kuitenkaan ole este tien rakentamiselle tai kaivospiirin apualueen määrittämiselle. Vastaavasti luokiteltujen alueiden läpi on rakennettu teitä, kuten myös tällä nimenomaisella alueella (Tammelantie, Tiitonrannantie 7630), eivätkä ne vaikuta merkittävästi maisemaan.

Apualuetta lähinnä oleva talo Miettuspuhdossa sijaitsee noin 370 metrin etäisyydellä.

Muistutuksessa mainitut lähteet sijaitsevat lähimmillään noin 140 metrin ja 70 metrin etäisyydellä tielinjauksesta. Lähteiden välittömässä läheisyydessä (n. 30 m ja < 10 m) on ojitusta sekä salaojitettu pelto. Maastokäynnin perusteella (14.9.2023) hakija katsoo edelleen, että tielinjauksella ei ole vaikutusta mainittuihin kohteisiin. Hakija viittaa myös Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen lausuntoon POPELY/144/2023 (12.10.2023), jossa todetaan mm:

"...ELY-keskus katsoo, että vaihtoehdon VE2b toteuttamiseen ei ole pohjavesien suojelullisia esteitä. ...Vaihtoehdolla (VE2b) ei myöskään arvioida olevan vaikutusta alueen läheisyydessä sijaitsevan lähteen ja kauempana sijaitsevien lähteiden luonnontilaisuuteen."

Hakija toteaa lisäksi, että mm. alueen pöly- melu-, ja pohjavesiolosuhteet sekä kaikkien suunnitelmien vaikutukset niihin, samoin kuin yleiselle tiestölle aiheutuvat liikennevaikutukset tullaan käsittelemään ympäristövaikutusten arviointiprosessissa.

Selite

- Kopsan kaivospiiri
- Tielinjaus (25 m leveä)
- Pohjavesialue
- Arvokas peltoaukea
- Arvokas kylämiljö
- Yleinen tie
- Nykyinen tie
- Ulkoilureitti

Rakennukset

- Asuinrakennus
- Lomarakennus

Kiinteistöt

- Tielininjauksen naapuri-kiinteistön raja
- Muu kiinteistöraja

© MML Maastokartta 2023
 © MML Maastotietokanta 2023
 © MML Kiinteistörekisterikartta 2024
 © Haapajärven kaupunki, Oksavan ja
 Autiorannan maankäyttöselvitys 2013

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes)
kaivosasiat@tukes.fi

Viite: Lausuntopyyntö 2.4.2024, lupatunnus KL2022:0005

**Lausunto toisesta uudelleenkuulemisesta Fennia Gold Oy:n Kopsan kaivospiirin
(KaivNro K7405) laajentamisesta apualueella, Haapajärvi**

Fennia Gold Oy on laajentamassa Haapajärvellä Kopsan kaivospiiriä apualueella, joka sisältää tieyhteyden ja sähkölinjan perustamisen kaivospiirille. Kyseessä on toinen uudelleenkuuleminen Kopsan kaivospiirin alueelle perustettavasta apualueesta.

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto kuulutti tieyhteyttä koskevan asian 12.1.2023 kaivoslain (691/2011) nojalla. ELY-keskus esitti lausuntonaan, että pohjavesien suojelun kannalta lupaa kaivospiirin laajentamiseksi apualueella (VE1a) tieyhteyden rakentamiseksi ei tulisi myöntää.

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto pyysi hakijayhtiötä tarkastelemaan uudelleen reittivaihtoehtoja Kopsan kaivospiirille johtavan tien perustamiseksi. Hakija muodosti saadun palautteen perusteella uuden reittivaihtoehdon VE2b. ELY-keskus totesi lausunnossaan, että vaihtoehdon VE2b toteuttamiseen ei ole pohjavesien suojelullisia esteitä.

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto katsoi kuitenkin saadun palautteen perusteella, että ehdotettu tielinjaus halkaisisi muutaman kiinteistön siten, että se aiheuttaisi kohtuutonta haittaa yksityiselle edulle. Hakija muutti tielinjausta, jolla yksityisen edun loukkaus olisi mahdollisimman vähäinen (VE2).

Hakemuksen liitteenä on kartta uudesta reittivaihtoehdosta (VE2).

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus esittää lausuntonaan seuraavaa:

ELY-keskus tarkastelee tässä lausunnossa asiaa vain pohjavesien suojelun kannalta.

Suunniteltu reitti VE2 sijoittuu Lähdekankaan (1106905) pohjavesialueen itä-kaakkoispuolelle noin 600 metrin etäisyydelle pohjavesialueesta. Karttatarkastelun perusteella lähin lähde näyttäisi sijaitsevan

10.5.2024

rakennettavan tien eteläpuolella noin 400 metrin etäisyydellä rakennettavasta tiestä.

ELY-keskus katsoo, että vaihtoehdon VE2 toteuttamiseen ei ole pohjavesien suojelullisia esteitä. Vaihtoehto VE2 ei sijoitu Lähdekankaan pohjavesialueelle tai sen välittömään läheisyyteen, eikä sillä katsota olevan vaikutusta Lähdekankaan pohjaveden laatuun tai määrään. Vaihtoehdolla (VE2) ei myöskään arvioida olevan vaikutusta alueen läheisyydessä sijaitsevan lähteen ja kauempana sijaitsevien lähteiden luonnontilaisuuteen. Luonnontilaisten lähteiden vaarantaminen on kielletty vesilain 2 luvun 11 §:ssä.

Asiakirja on hyväksytty viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Asian on esitellyt ylitarkastaja Elisa Kyllönen ja ratkaissut ylitarkastaja Juha Kangaskokko.

Tämä asiakirja POPELY/144/2023 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument POPELY/144/2023 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Kyllönen Elisa 10.05.2024 14:22

Ratkaisija Kangaskokko Juha 10.05.2024 14:17

Asiakirjan ovat allekirjoittaneet

Nimi	Tunnistautuminen	Aika
Rauno Malinen	Suomi.fi	13.05.2024 13:37:21 UTC+03:00
Markus Erkkilä	Suomi.fi	13.05.2024 13:48:17 UTC+03:00

Tämä dokumentti on sähköisesti allekirjoitettu

Sisällys: - Kansilehti (1 sivu)
- Alkuperäinen dokumentti (2 sivua)

13.05.2024

175/00.07.03/2024

Pohjois-Pohjanmaan liiton lausunto Fennia Gold Oy:n Haapajärven Kopsan kaivospiirin (KaivNro K7405) perustettavasta apualueesta (KL2022:0005)

Viite: Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes) lausuntopyyntö (KL2022:005) 2.4.2024

Taustaa

Fennia Gold Oy on ruotsalainen pörssinoteeratun Northgold Ab:n omistama etsintä- ja kehitysosakeyhtiö, jonka edistynein hanke Kopsan kulta-kupariprojekti on.

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes) on pyytänyt lausuntoa toisessa uudelleenkuulemisessa Fennia Gold Oy omistaman Haapajärven Kopsan kaivospiirin (KaivNro K7405) laajentamisesta apualueella. Kyseessä on tieyhteyden ja sähkölinjan perustamisesta kaivospiirille. Tieyhteyden lainvoimaiseksi saamista on käsitelty eri oikeusasteissa vuosien ajan ja asiasta on järjestetty jo kuuleminen vuoden 2023 lopulla. Kuulemisesta saadun palautteen perusteella valittu tielinjaus olisi aiheuttanut kohtuutonta haittaa yksityiselle edulle. Vuoden 2024 aikana käytyjen neuvottelujen pohjalta kaivosyhtiö on toimittanut uuden päivitetyn tielinjausvaihtoehdon maaliskuussa 2024.

Tieyhteyttä koskeva hakemus käsitellään kaivoslain tarkoittamana apualuehakemuksena. Varsinaisen kaivospiirin sen kaivostoiminnan vaikutuksia yleisiin ja yksityisiin etuihin tarkastellaan erikseen omana asianaan vuoden 2024 aikana.

Esitetty apualue on leveydeltään 25 metriä ja pituudeltaan 1 905 m. Sen pinta-ala on yhteensä 4,77 ha ja koskisi kaikkiaan 11 kiinteistöä. Kaivosyhtiö esittää, että kaivostoiminnan lopettamisen jälkeen tietä ja sähkölinjaa ei pureta, vaan se jää alueen muun maankäytön käyttöön ja kiinteistönomistajien omistukseen. Sen vuoksi yhtiö esittää, että apualueen vakuudeksi määrätään 0 euroa.

Kaivosyhtiö mukaan Kopsan kaivoshankkeen toteuttaminen edellyttää yhdystien rakentamista kaivosalueelle. Tulevan kaivosalueen lähin yleinen tie, on yhdystie nro 7630 Haapajärvi-Raudasmäki, jolta on myös yhteys valtatielle nro 27. Vanhan, vuonna 2013 tehdyn YVA-tarkastelun mukaan Kopsan kaivokselta lähtevien malminkuljetusten määrä olisi keskimäärin 75 raskasta kuljetusta (50 tn) vuorokaudessa, kun raskaita ajoneuvoja liikennöitäisöuudella tuolloin 6-36 kappaletta. Arvio päivitetään uuden resurssiarvion ja louhintasuunnitelman laadinnan jälkeen. Malmin kuljettaminen ei kuitenkaan enää suuntautuisi nyt jo suljetulle Hituran kaivokselle vaan kuljettettaisiin rikastettavaksi muualle.

Lausunto

Kaivopiiri on osoitettu Pohjois-Pohjanmaan 3. vaihemaakuntakaavassa kaivos-kohdemerkinillä (ek). Merkinillä osoitetaan alueita, joilla jo on kaivostoimintaa tai joilla on todettu sellaisia malmi- ja mineraaliesiintymiä, että kaivostoiminta on todennäköistä. Alueet sisältävät myös kaivostoiminnan kannalta tarpeelliset rikastuslaitokset, läjitys- ja rikastushiekka-alueet sekä liikennealueet. Alueella on MRL:n 33 §:n mukainen rakentamisrajoitus. Alueella ei ole oikeusvaikutteisia yleis- tai asemakaavoja.

13.05.2024

Kaivosalueen liikenneratkaisut ovat olleet pitkään avoinna, mutta nyt pitkällisten käsittelyjen ja neuvottelujen jälkeen on löydetty uusi ratkaisu, jolla on haettu aiempaa pienempiä haittoja yksityiselle edulle. Ratkaisussa tielinjaus on osoitettu kiinteistöjen rajoille eikä kiinteistöjä halkaista. Maakuntakaavan osalta esitetty vaihtoehto on mahdollinen.

Vaikka on haettu yksityiselle edulle vähiten haittaa aiheuttavaa ratkaisua, niin haittoja toiminnasta kuitenkin tulee maanomistajille, asutuille kiinteistöille, liikenneturvallisuudelle, maisema-alueelle (valtakunnallista ja maakunnallista Kalajokilaakson viljelymaisemaa) ja muulle maankäytölle. Hakija vastaa mahdollisen tien rakentamisesta ja kunnossapidosta kaivostoiminnan ajan. Kaivostoiminnan päättymisen jälkeen tie ja sähkölinja (maakaapeli) siirtyvät kiinteistönomistajien omistukseen. Kaivosyhtiö esittää apualueelle nollan (0) euron vakuutta ja vakuuden tarpeen arviointia myöhemmin kaivosviranomaisen toimesta arvioidessa tarkempia suunnitelmia. Jos TUKES katsoo, että apualueen vakuusasia voidaan hoitaa Kopsan kaivospiirin ja sen kaivostoiminnan vaikutuksia yleisiin ja yksityisiin etuihin koskevan erillisen käsittelyn yhteydessä vuoden 2024 aikana, niin se on mahdollista. Pohjois-Pohjanmaan liitto kuitenkin toteaa, että koska kaivostoiminnan luvittaminen ja kaivostoiminnan aloittaminen mahdollisesta tien toteuttamisesta huolimatta ei kuitenkaan ole varmaa, niin apualueen yksityisten edun huomioiden tiestä ja kaapelista olisi syytä määrittää jonkinlainen vakuus, jolla voidaan turvata mahdollisten vahinkojen korvaaminen ja kunnostustyöt.

Pohjois-Pohjanmaan liitolla ei ole muuta huomautettavaa kuulemisasiakirjasta.

POHJOIS-POHJANMAAN LIITTO

Markus Erkkilä, suunnittelujohtaja

Rauno Malinen, maankäyttöpäällikkö

Turvallisuus- kemikaalivirasto (Tukes)
PL 66
00521 Helsinki
kaivosasiat@tukes.fi

Viite Turvallisuus- ja kemikaaliviraston lausuntopyyntö 2.4.2024.

Asia Kopsan kaivospiirin (KaivNro K7405) laajentaminen apualueella (tieyhteyden ja sähkölinjan perustaminen kaivospiirille)

Lupatunnus KL2022:0005

Kaivosyhtiö Fennia Gold Oy (Y-tunnus: 2839848–7) hakee kaivoslain 34 §:n mukaista lupaa jo aiemmin määrätyn Kopsan kaivospiirin laajentamiseksi apualueella.

Kaivosyhtiö hakee apualuetta tieyhteyden ja sähkölinjan sijoittamista varten. Tietä on tarkoitus käyttää työmatkaliikennettä ja malmin kuljetusta varten. Suunniteltu apualue on leveydeltään 25 metriä ja pituudeltaan 1 905 metriä. Sen pinta-ala on yhteensä 4,77 hehtaaria.

Lausunnossaan Haapajärven kaupunki toteaa seuraavaa:

Suunniteltu tieyhteys kaivosalueelta yhdystie nro 7630 Haapajärvi-Raudasmäki kautta valtatie 27:lle on toiminnallisesti paras vaihtoehto esillä olleista vaihtoehdoista.

Haapajärven kaupunki toi jo edellisessä lausunnossaan esille sen, että tielinjauksessa on huomioitava, että linjaus ei saa rikkoa viljelyksessä olevia peltoja. Tielinjaus ei myöskään saa aiheuttaa haittaa metsätalouden harjoittamiselle tai maanviljelykselle.

Uusi tielinjaus on suunniteltu kulkemaan valtakunnallisesti arvokkaan (Vama 2021) Kalajokilaakson viljelysmaiseman läpi.

Tämän vuoksi suunniteltu reittivaihtoehto ei ole maisemallisten seikkojen ja yleisen edun vuoksi sopiva vaihtoehto.

Lisäksi osa suunnitellun linjauksen alle jäävistä kiinteistöistä on pinta-alaltaan pieniä, jolloin 25 metriä leveä tielinjaus lohkaisee niistä kohtuuttoman paljon pinta-alaa, jolloin kiinteistön hyötykäyttö merkittävästi pienenee.

Hakemuksessa on esitetty, että kaivosalueelta tultaisiin kuljettamaan noin 75 kpl raskasta kuljetusta vuorokaudessa, jolloin tiellä kulkee minimissään 150 ajoneuvoa vuorokaudessa.

Kuljetuksista aiheutuvia haitallisia vaikutuksia todetaan olevan mm. pöly, tä-
rinä, melu sekä vaikutukset liikenneturvallisuuteen.

Hakija esittää että kuljetuksista johtuvaa pölyämistä estetään suljetuilla
kuormilla.

Suunniteltu tieyhteys kulkee läpi viljelyspeltojen, jolloin raskaanliikenteen
aiheuttama runsas tien pölyäminen ja liikenteen päästöt ym. ovat tielinjauk-
sen varrella olevien viljelymaiden osalta iso ongelma.

Tähän hakija ei esitä minkäänlaista ratkaisua, joten ennen päätöstä kaupunki
edellyttää selvitystä miten hakija aikoo näitä haittoja torjua.

Yhdystie nro 7630 on alemman luokan tie, joka on suunnitellun tielinjauksen
liittymispisteen kohdalla sorapintainen, huonosti kantava, ja keväisin voi-
makkaasti routiva. Myös Kontiopuhdantie ennen vt 27 liittymää on osin sora-
pintainen, jonka lisäksi suunnitellulle reitille sijoittuu Kontiolan silta, joka
kuntonsa puolesta tuskin kestää vuosikausien jatkuvaa raskasta liikennettä.
Kaupungin asukkaiden keskuudessa ns. Kontiopuhdon lenkki on suosittu
pyöräily- ja lenkkeilyreitti, mutta suunnitellulla reitillä ei ole kuitenkaan ra-
kennettua kevyenliikenteen väylää.

Em. seikkojen vuoksi luvanmyöntäjän ja hakijan on syytä varmistaa se, että
ennen luvan myöntämistä tiestön ja Kontiolan sillan kunto on toiminnan
edellyttämällä tasolla. Hakija ei myöskään saa toiminnallaan vaarantaa kiin-
teistöjen omistajien ja yksityisten haitankärsijöiden oikeusasemaa, yleistä
liikenneturvallisuutta eikä kiinteistöjen omistajien ja muiden tienkäyttäjien
oikeutta tien turvalliseen ja hyväkuntoiseen tiestöön.

Hakija esittää, että kaivostoiminnan lopettamisen jälkeen tietä ja sähkölinjaa
ei pureta, vaan se jää alueen muun maankäytön käyttöön ja kiinteistönomis-
tajien omistukseen. Tästä tulee tehdä maanomistajien kesken sopimus, ettei
esim. mahdollinen kaapelin purkukustannus jää maanomistajan velvollisuu-
deksi.

Lisäksi hakija esittää hakemuksessaan, että kaivostoiminnan lopettaminen
ei aiheuta purkutoimia ko. tien osalta, määrätään apualueen vakuudeksi 0
euroa.

Haapajärven kaupungin näkemys on, että mikäli Tukes myöntää hakijalle hakemuksen tai muun mukaisen apualueen luvan, on hakijalle määrättävä riittävän suuri vakuus, jolla tarvittaessa voidaan kunnostaa myös muita liikennöintiin käytettäviä teitä, esim. yhdystietä nro 7630 ja Kontiopuhdontietä.

Suomi tavoittelee hiilineutraaliutta vuoteen 2035 mennessä. Louheen pitkät jopa satojen kilometrien mittaiset kuljetusmatkat ja raskaan liikenteen päästöt eivät tue tätä tavoitetta.

Haapajärven kaupungin valtuusto (KVALT 12.6.2023 § 37) on tehnyt periaatepäätöksen, että tässä vaiheessa Kopsan kaivostoiminnan edellyttämille osayleis- ja asemakaavojen laatimiselle ei ole riittäviä perusteluja. Kaupungin näkemyksen mukaan myös ympäristövaikutusten arvioinnin jälkeen mahdollisesti käynnistyvässä ympäristölupamenettelyssä Kopsan kaivoshankkeelle ei tulisi myöntää ympäristölupaa.

Haapajärvellä 25.4.2024

Tekninen lautakunta

Hei,

Kiitos lausuntopyynnöstänne (2.4.4024) koskien Kopsan kaivospiiriä, lupatunnus KL2022:0005.

Syken 15.3.20023 aiheesta antama lausunto (liitteenä) pätee edelleen. Muutos linjauksessa ei muuta Syken lausuntoa asiasta. Sekä kaivosalue, että apualue sijoittuvat edelleen pohjavesiputkien alueelle.

Edelliseen lausuntopyyntöönne viitaten (20.9.2023 antamassaan vastauksessa) Syke totesi, että apualue ei uudella tavalla linjattuna muuta tilannetta, vaan kaivosalue vaikuttaa lausunnossa kuvatulla tavalla havaintoaseman toimintaan.

Ystävällisin terveisin,

Laura Koskinen
Suunnittelija
Johdon tuki
Suomen ympäristökeskus (Syke)
+358 295 251 490
Latokartanonkaari 11
00790 Helsinki

Käsittelijä

Vesi- ja meriratkaisut/Vesivarat

15.3.2023

Asianumero:
SYKE/2023/547

Ossi Leinonen
Turvallisuus- ja kemikaalivirasto
Opastinsilta 12 B
PL 66, 00521 Helsinki

Julkinen
Salassapitoperuste

Viite: Kannanotto ilmoitukseen ”Apualueen perustaminen (tieyhteyttä ja sähkölinjaa varten) Kopsan kaivospiirille” (Ilmoitettu 14.2.2023, KaivNro K7405, Lupatunnus KL2022:0005)

Asia: SYKE/2023/547 Lausunto

Lausunto ja muistutus Kopsan kaivoshankkeen alueella sijaitsevan Haapajärven pohjavesiaseman tilanteesta

Haapajärven pohjavesiasema (1002) on vuodesta 1975 asti ollut kansallisissa pohjavesiseurannoissa. Näitä seurannoista vastaa Suomen ympäristökeskus ja seurantoja toteutetaan yhdessä ELY-keskusten kanssa. Haapajärven asema on yksi 36 pohjavesiasemasta, josta on lähes 50 vuoden aikasarjat. Asemalla on seurattu sekä pohjavesien pinnankorkeutta että laatua. Asemalla on myös routaseurantaa ja lumihavaintoja vuodesta 1981. Vuonna 2018 pohjaveden laadun seuranta lopetettiin ja laatua seurataan Kuivikon (1105) asemalla noin 30 kilometrin päässä Haapajärven asemasta. Haapajärven asema (1002) ei sijaitse pohjavesialueella vaan se on pieni muodostuma hienoaineismoreenimaalla. Hienoaineismoreenimaita on niukasti kansallisessa seurannassa ja ne ovat tärkeitä kuivuustilanteen indikaattoreina. Aseman havaintoaineistoa käytetään kahdesti kuukaudessa julkaistavassa kansallisessa kuivuus- ja pohjavesitilannekatsauksessa vesi.fi -sivustoilla (<https://www.vesi.fi/pohjavesitilanne/>).

Pohjaveden seuranta-asemia on automatisoitu Maa- ja metsätalousministeriön rahoittamassa erillishankkeessa (2021–2022), jotta saadaan aikaisempaa kattavampaa tietoa ilmastonmuutoksen vaikutuksista pohjaveden laatuun ja määrään. Tässä yhteydessä Haapajärven asemalle on asennettu kuuteen pohjaveden pinnankorkeuden havaintoputkeen jatkuvatoimiset ja automaattisesti aineistoa lähettävät mittalaitteet. Automatisoinnin lisäksi pohjavesien seuranta-asemaverkostoa päivitetään parhaillaan kattamaan paremmin koko Suomea ja tuottamaan pohjavesitietoutta myös kuivuus- ja tulvaherkiltä alueilta. Nykyisen seurantaverkoston asemien sijainnit näkyvät liitteen 1 kartalla. Haapajärven asema on verkoston kattavuuden kannalta keskeinen.

Suunnitteilla oleva Kopsan kaivoshanke ja siihen liittyvä apualueen perustaminen sijoittuvat välittömästi Haapajärven aseman pohjavesiputkien alueelle. Kaivoshanke tarkoittaa aseman tuhoutumista ja pitkien seurantojen loppumista. Tämä huonontaa merkittävästi kuivuus- ja pohjavesitilanteiden kansallista tilannekatsausta. Lisäksi aseman poistuminen aiheuttaa aukon asemaverkoston maantieteelliseen kattavuuteen.

Yllä olevien perustelujen pohjalta huomautamme, että Kopsan kaivoshankkeen ja siihen liittyvien muiden alueiden rakentamisen yhteydessä tulisi huomioida Haapajärven pohjavesiaseman olemassaolo ja turvata laadukkaan aineiston tuottaminen alueelta. Ehdotamme, että kaivosyhtiötä veloitetaan etsimään ja toteuttamaan vastaava seuranta-asema korvaamaan tuhoutuva Haapajärven asema.

Ryhmäpäällikkö, vesivarat

Jari Uusikivi

Tiimipäällikkö, pohjavedet

Anna-Kaisa Ronkanen

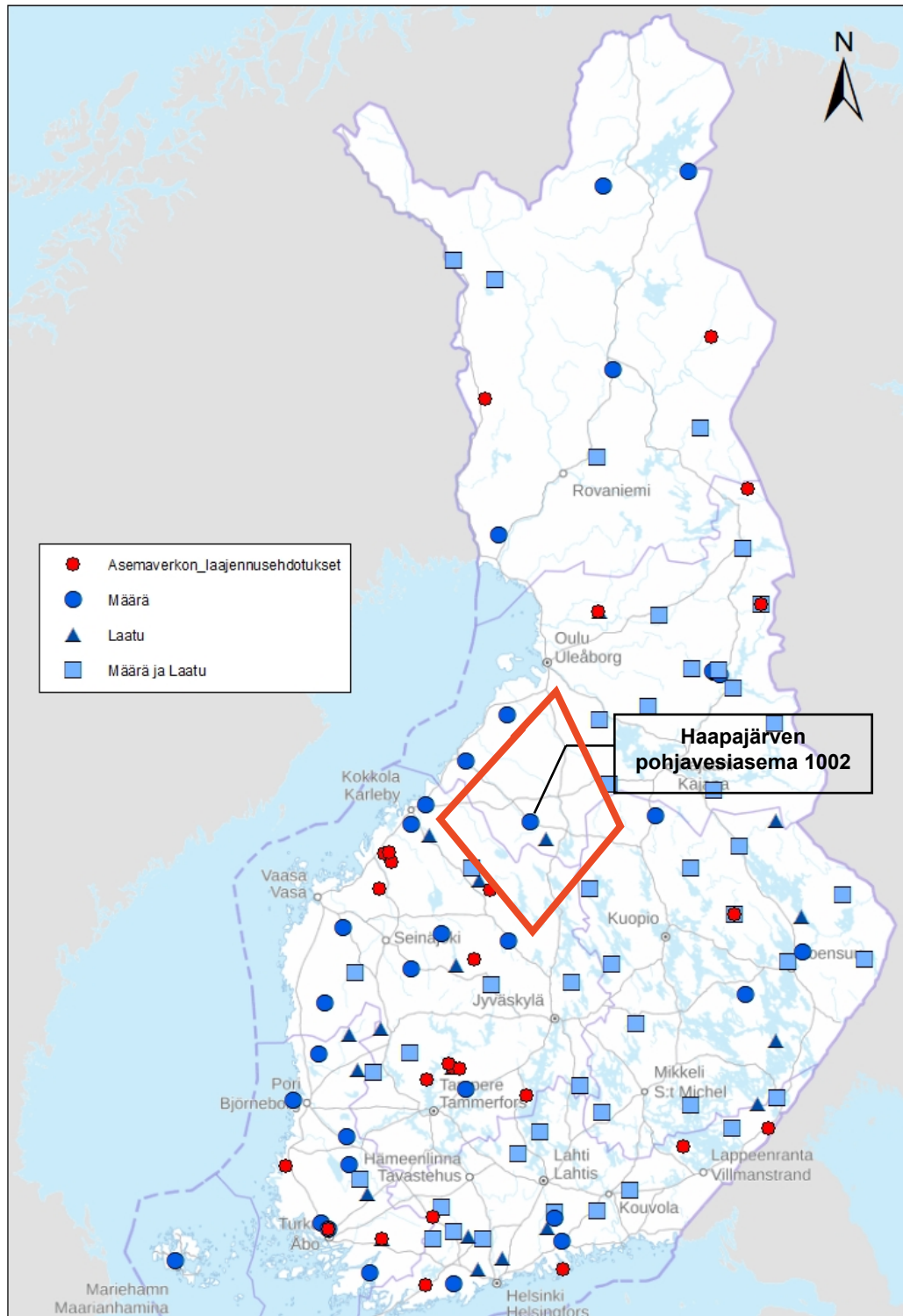
Liitteet LIITE 1: Nykyinen kansallinen pohjavesien seurantaverkko

Jakelu Ossi Leinonen, Tukes

Tiedoksi Kopionsaajat

LIITE 1: Nykyinen kansallinen pohjavesien seurantaverkko sekä ELY-keskusten ehdotukset asemaverkoston laajentamiselle. Kuvaan on punaisella kehikolla esitetty katvealue, joka syntyyisi Haapajärven aseman lopetuksesta.

Asiakirjan sähköinen allekirjoitus / Elektronisk underteckning / Electronic Signature

**Asiakirja: SYKE/2023/547-1 Syke Lausunto Haapajärven pohjavesiasemasta
15.3.2023.docx**

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti. / Följande personer har undertecknat detta dokument elektroniskt. / This document has been electronically signed by the following persons:

Jari Uusikivi, Suomen ympäristökeskus, vesivarat
Anna-Kaisa Ronkanen, Suomen ympäristökeskus,
vesivarat

* Allekirjoittajat ovat yllä organisaationimen mukaisessa aakkosjärjestyksessä. / The signers above are in alphabetical order according to their organization's name. / De ovan nämnda undertecknaren är i bokstavsordning efter organisationens namn.

TURVALLISUUS- JA KEMIKAALIVIRASTOLLE

Asia	Haapajärven Kopsan kaivospiirin tielinjaus (VE2): Hakijan vastaus Kopsan kaivospiirin apualuehakemusta koskeviin lausuntoihin, muistutuksiin ja mielipiteisiin
Kaivosnumero	K7405
Hakija	Fennia Gold Oy Y-tunnus: 2839848–7 PL 3 33211 TAMPERE Lisätietoja antaa: Markus Latvala Feasib Oy markus.latvala@feasib.com Puh. 040 1497541

Fennia Gold Oy (hakija) haluaa kiittää kaikkia lausuntojen, muistutusten ja mielipiteiden laatijoita Kopsan kaivospiirin apualueen hakemukseen liittyvästä palautteesta. Ensimmäinen hakemus on toimitettu Tukesille 19.12.2022 (VE1a), ja sitä koskien saatiin 16 lausuntoa, mielipidettä ja muistutusta.

Kuulemisessa saatua palautetta ja yhtiön antamaa vastinetta käsiteltiin Turvallisuus- ja kemikaaliviraston ja hakijayhtiön välisessä teams -kokouksessa 17.5.2023. Turvallisuus- ja kemikaalivirasto pyysi hakijaa tarkastelemaan vielä uudelleen reittivaihtoehtoja Kopsan kaivospiirille johtavan tien perustamiseksi.

Palautteen perusteella hakija laati uuden reitin (VE2b) sekä sitä koskevan hakemuksen, jonka Tukes uudelleen kuulutti 6.9.2023. Hakemusta koskien annettiin 11 lausuntoa, mielipidettä ja muistutusta.

Johtuen kiinteistöjen pirstoutumisesta reittivaihtoehdossa VE2b, hakija on toimittanut Tukesille tämän, viimeisimmän, reittiä VE2 koskevan hakemuksen, joka on kuulutettu 2.4.2024. Hakemusta koskien annettiin 11 lausuntoa, muistutusta ja mielipidettä.

Valittu reitti (VE2) aiheuttaa kokonaisarvioinnin ja sen jälkeen toteutettujen kuulemismenettelyjen perusteella vähiten haittaa alueella sijaitseville mahdollisesti häiriintyville kohteille; asutuille kiinteistöille, ulkoilureiteille, liikenneturvallisuudelle sekä muulle maankäytölle. Tielinjauksen vaikutusalueella ei sijaitse suojeltuja luonnonsuojelukohteita, pohjavesialueita, lähteitä tai tunnettuja kiinteitä muinaisjäännöksiä.

Kaikissa kuulemisvaiheissa, palautteissa on esitetty tielinjausta koskevan apualueen lisäksi myös projektin yleistä suunnittelua koskevia näkökulmia ja arvokasta paikallistietoa. Fennia Gold Oy näkee palautteen tärkeänä osana avointa keskustelua, joka on olennainen osa projektin jatkosuunnittelua. Keskustelua ja tiedonvaihtoa tullaan myös jatkamaan projektin edetessä viranomaisten, maanomistajien, asukkaiden sekä kaikkien sidosryhmien kanssa.

Hakijan näkemyksen mukaan annetuissa palautteissa ei ole tuotu esille sellaisia kaivoslaissa esitettyjä perusteita, jonka perusteella apualueen lupa tulisi jättää myöntämättä. Hakija pyytää TUKES:ia tekemään esitettyä VE2 aluetta koskevan kaivospiirin apualuepäätöksen.

Vastauksissa on keskitytty pääosin vastaamaan apualuehakemusta VE2 koskeviin palautteisiin.

V: SYKE:n Haapajärven pohjaveden seuranta-asema ei sijaitse luokitellulla pohjavesialueella, ja sen vedenlaadun seuranta on lopetettu vuonna 2018. SYKE:n lausunnon mukaan seuranta-asemaan kuuluu 6 pohjavesiputkea, joissa on jatkuvatoimiset ja automaattisesti pinnankorkeusaineistoa lähettävät mittalaiteet. SYKE:n lausunnon mukaan ”*Kaivoshanke tarkoittaa aseman tuhoutumista ja pitkien seurantojen loppumista*”.

Hakija katsoo, että tämä kuuleminen liittyy kaivospiirin apualueen perustamiseen, ei kaivoshankkeen vaikutuksiin. Kaivoshankkeen vaikutusten arviointi tullaan toteuttamaan YVA-prosessin aikana.

Haettavan apualueen lähin kohta sijaitsee noin 360 metrin etäisyydellä seuranta-aseman lähimmästä tarkkailupisteestä. Alueella sijaitsee myös aiemmin rakennettu, metsätalouskäytössä oleva yksityistie, jonka lähin kohta on noin 150 metrin etäisyydellä lähimmästä seuranta-aseman tarkkailupisteestä.

Hakija viittaa lisäksi Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen lausuntoon POPELY/144/2023 (10.5.2024):

”...ELY-keskus katsoo, että vaihtoehdon VE2 toteuttamiseen ei ole pohjavesien suojelullisia esteitä. Vaihtoehto VE2 ei sijoitu Lähdekankaan pohjavesialueelle tai sen välittömään läheisyyteen, eikä sillä katsota olevan vaikutusta Lähdekankaan pohjaveden laatuun tai määrään. Vaihtoehdolla (VE2) ei myöskään arvioida olevan vaikutusta alueen läheisyydessä sijaitsevan lähteen ja kauempana sijaitsevien lähteiden luonnontilaisuuteen.”

Hakija katsoo, että seuranta aseman sijainti on huomioitu jo alustavassa reittien vertailussa. Apualue ei sijoitu seuranta-aseman välittömään läheisyyteen, eikä aiheuta vaikutuksia seuranta-asemalle.

Haapajärven kaupunki on lausunnossaan todennut, että;

"Tielinjaus ei saa rikkoa viljelyksessä olevia peltoja, tai aiheuttaa haittaa metsätalouden harjoittamiselle tai maanviljelykselle."

V: Aiemmissa kuulemisvaiheissa ja reitti-arvioinneissa on havaittu, että alueelle on mahdotonta toteuttaa reittiä, joka ei aiheuttaisi haittaa jollekin asianomistajalle. Mahdolliset korvaukset haitoista käsitellään Maanmittauslaitoksen kaivospiiritoimituksessa.

"Uusi tielinjaus on suunniteltu kulkemaan valtakunnallisesti arvokkaan (Vama 2021) Kalajokilaakson viljelysmaiseman läpi. Tämän vuoksi suunniteltu reittivaihtoehto ei ole maisemallisten seikkojen ja yleisen edun vuoksi sopiva vaihtoehto."

V: Viljelysmaisema ei ole este tien toteuttamiselle, eikä vaihtoehto VE2 aiheuta kohtuutonta haittaa yksityiselle tai yleiselle edulle. Saman alueen läpi kulkee jo mm. yhdystie 7630 sekä Tammelantie.

"Osa suunnitellun linjauksen alle jäävistä kiinteistöistä on pinta-alaltaan pieniä, jolloin 25 metriä leveä tielinjaus lohkaisee niistä kohtuuttoman paljon pinta-alaa, jolloin kiinteistön hyötykäyttö merkittävästi pienenee."

V: Muut mahdolliset reitit voisivat aiheuttaa suurempaa haittaa mm. asutukselle ja pohjavesialueille. Apualue VE2 kulkee maanomistajien toiveiden mukaisesti tasapuolisesti kiinteistörajoja pitkin, siten että kiinteistöjä ei halkaista. Alueen kiinteistöt ovat tyypillisesti pieniä, eikä niille koituvaa haittaa valitettavasti voida välttää. Kyseessä ei kuitenkaan ole kaivoslain 48 § tarkoittama este.

"Hakemuksessa on esitetty, että kaivosalueelta tultaisiin kuljettamaan noin 75 kpl raskasta kuljetusta vuorokaudessa, jolloin tiellä kulkee minimissään 150 ajoneuvoa vuorokaudessa. Suunniteltu tieyhteys kulkee läpi viljelyspeltojen, jolloin raskaanliikenteen aiheuttama runsas tien pölyäminen ja liikenteen päästöt ym. ovat tielinjauksen varrella olevien viljelymaiden osalta iso ongelma."

V: Kuten hakemuksessa on esitetty, liikennemäärä arvio perustuu aiemman toimijan laatimiin suunnitelmiin. Fennia Gold on tämän jälkeen toteuttanut alueella uusia tutkimuskairauksia, joiden perusteella tullaan päivittämään resurssimalli, louhintasuunnitelma sekä kannattavuustarkastelu. Vasta näiden perusteella voidaan arvioida mm. liikennemääriä. Liikennemäärään vaikuttaa erityisesti se, tullaanko Kopsan alueelle toteuttamaan pelkästään avolouhinta, vai myös rikastamo. Mikäli rikastus tapahtuisi kaivosalueella, vähentäisi se merkittävästi liikennemääriä. Yhtiön tavoitteena on kehittää Kopsan projektia niin, että rikastamo olisi kannattavaa sijoittaa kaivosalueelle. Kaikkien toimintojen ympäristövaikutukset, ja niiden pienentämiseen liittyvät toimet tullaan kuvaamaan ympäristövaikutusten arviointiprosessissa (YVA). Mikäli pölyhaitta osoittautuisi myöhemmissä selvityksissä merkittäväksi, varautuu hakija asfaltoimaan tieosuuden joka kulkee viljelysmaiden läpi.

"Yhdystie nro 7630 on alemman luokan tie, joka on suunnitellun tielinjauksen liittymispisteen kohdalla sorapintainen, huonosti kantava, ja keväisin voimakkaasti routiva. Myös Kontiopuhdontie ennen vt 27 liittymää on osin sorapintainen, jonka lisäksi suunnitellulle reitille sijoittuu Kontiolan silta, joka kuntonsa puolesta tuskin kestää vuosikausien jatkuvaa raskasta liikennettä. Kaupungin asukkaiden keskuudessa ns. Kontiopuhdon lenkki on suosittu pyöräily- ja lenkkeilyreitti, mutta suunnitellulla reitillä ei ole kuitenkaan rakennettua kevyenliikenteen väylää. Em. seikkojen vuoksi luvanmyöntäjän ja hakijan on syytä varmistaa se, että ennen luvan myöntämistä tiestön ja Kontiolan sillan kunto on toiminnan edellyttämällä tasolla. Hakija ei myöskään saa toiminnallaan vaarantaa kiinteistöjen omistajien ja yksityisten haitankärsijöiden oikeusasemaa, yleistä liikenneturvallisuutta eikä kiinteistöjen omistajien ja muiden tienkäyttäjien oikeutta tien turvalliseen ja hyväkuntoiseen tiestöön."

V: Hakija toteaa, että edellä esitetyt asiat ovat sen tiedossa ja vaativat huomiota jatkosuunnittelussa. Tämä hakemus koskee kuitenkin vain apualuetta, eikä liikennejärjestelmää siitä eteenpäin. Kuljetusten määriä tai suuntaa ei toistaiseksi tiedetä, ja ne esitetään ympäristövaikutusten arviointiprosessissa.

"Hakija esittää, että kaivostoiminnan lopettamisen jälkeen tietä ja sähkölinjaa ei pureta, vaan se jää alueen muun maankäytön käyttöön ja kiinteistönomistajien omistukseen. Tästä tulee tehdä maanomistajien kesken sopimus, ettei esim. mahdollinen kaapelin purkukustannus jää maanomistajan velvollisuudeksi."

V: Hakijan käsityksen mukaan ko. asia käsitellään Maanmittauslaitoksen toimesta kaivospiiritoimituksessa.

"Haapajärven kaupungin näkemys on, että mikäli Tukes myöntää hakijalle hakemuksen tai muun mukaisen apualueen luvan, on hakijalle määrättävä riittävän suuri vakuus, jolla tarvittaessa voidaan kunnostaa myös muita liikennöintiin käytettäviä teitä, esim. yhdystietä nro 7630 ja Kontiopuhdontietä."

V: Kaivospiirin apualuetta koskeva vakuus voi koskea vain apualuetta ja sille sijoitettavia toimintoja. Koska tien rakentamisen aikataulu riippuu muiden suunnitelmien ja luvituksen toteutusaikataulusta, hakija on esittänyt, että vakuuden määräksi asetetaan 0 €, ja sitä tarkistetaan tarkempien suunnitelmien valmistuttua, tai viimeistään kahden vuoden kuluttua tämän päätöksen tultua lainvoimaiseksi.

"Haapajärven kaupungin valtuusto (KVALT 12.6.2023 § 37) on tehnyt periaatepäätöksen, että tässä vaiheessa Kopsan kaivostoiminnan edellyttämille osayleis- ja asemakaavojen laatimiselle ei ole riittäviä perusteluja. Kaupungin näkemyksen mukaan myös ympäristövaikutusten arvioinnin jälkeen mahdollisesti käynnistyvässä ympäristölupamenettelyssä Kopsan kaivoshankkeelle ei tulisi myöntää ympäristölupaa."

V: Hakija toteaa, että se ei ole esittänyt Haapajärven kaupungille Kopsan kaivosalueen kaavoitusta tai siihen liittyviä perusteluja. Yhtiön nykyiset suunnitelmat eivät edellytä osayleis- ja asemakaavoja, vaan olemassa oleva kaivospiiri riittää. Myöskään ympäristövaikutusten arviointia ei ole käynnistetty, eikä ympäristölupahakemukseen tarvittavia tietoja ole toistaiseksi olemassa. Ympäristövaikutusten arviointi -prosessista vastaava viranomais on Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus, ja ympäristölupaprosessista vastaava viranomais on Pohjois-Suomen aluehallintovirasto. Haapajärven kaupunki voi lausua näkemyksensä molemmissa prosesseissa, kun ne ovat ajankohtaisia. Mikäli Kopsan alueen lähistölle on suunnitteilla tuulipuistoja, on jatkossa tarpeen laatia alueelle kaivostoiminnan- ja tuulivoiman yhdistävä osayleiskaava, jossa molempien elinkeinojen toiminta turvataan Haapajärven kaupungin toimesta. Yhtiön näkemyksen mukaan tuulivoiman rakentaminen alueelle on mahdollista ja toiminnoista voi syntyä synergiaetuja.

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus

Hakija kiittää Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskusta lausunnosta, eikä katso tarpeelliseksi antaa vastinetta.

Pohjois-Pohjanmaan Liitto

Hakija kiittää Pohjois-Pohjanmaan liittoa lausunnosta, eikä katso tarpeelliseksi antaa vastinetta.

V: Lausunnossa on viitattu laajasti koko kaivoshankkeen vaikutuksiin sekä aiempiin kuulemisvaiheisiin ja niissä käsiteltyihin reitteihin. Hakija vastaa tässä vain nyt käsiteltävää reittiä VE2 koskeviin huomautuksiin.

Lähteitä ei ole korostettu tätä apualuehakemusta (VE2) koskevissa kartoissa, koska reitti ei aiheuta vaikutuksia lähteille. Tämä on todettu myös Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen lausunnossa (10.5.2024).

Tietä ei rakenneta alueelle etukäteen, vaan vasta mikäli raskaille kuljetuksille on todellista tarvetta. Toistaiseksi kulku alueelle on mahdollista olemassa olevan yksityistien ja metsäautotien kautta, joihin yhtiöllä on jo kiinteistönomistajanakin käyttöoikeus. Reittivaihtoehdon VE2 varrella ei ole asuttuja taloja, toisin kuin lausunnossa todetaan.

Hakija on antanut Tukesille vastineen saatuihin palautteisiin kaikissa kuulemisvaiheissa. Palautteista johtuen aiempia reittivaihtoehtoja on harkittu uudelleen ja reittiä on muutettu jatkohakemusvaiheissa. Samassa yhteydessä vanhoja reittejä koskevat hakemukset ja palautteiden vastineet on jätetty syrjään, eikä niitä ole ilmeisesti toimitettu edelleen asianosaisille. Asiasta on keskusteltu Tukesin kanssa, ja Tukes toimittaa myös kaikki aiempiin vaiheisiin annetut vastineet tämän kuulemisen yhteydessä. Hakija katsoo, että tämä lopputulos ei ole asianosaisten eikä hakijan kannalta paras, ja toivoo että jatkossa keskustelua voidaan jatkaa läpinäkyvästi.

Nyt kuultavassa hakemuksessa on kyse VE2 -vaihtoehdosta. Tämän vuoksi muita, aiemmin harkittuja tai kuulutettuja reittivaihtoehtoja ei ole merkitty karttaan.

Apualue VE2 kulkee maanomistajien toiveiden mukaisesti tasapuolisesti kiinteistörajoja pitkin, siten että kiinteistöjä ei halkaista. Alueen kiinteistöt ovat tyypillisesti pieniä, eikä niille koituvaa haittaa valitettavasti voida välttää. Kyseessä ei kuitenkaan ole kaivoslain 48 § tarkoittama este.

Aiemmissa kuulemisvaiheissa ja reitti-arvioinneissa on havaittu, että alueelle on mahdotonta toteuttaa reittiä, joka ei aiheuttaisi haittaa jollekin asianomistajalle. Vaihtoehto VE2 ei aiheuta haittaa pohjavesialueille tai asutukselle. Mahdolliset korvaukset haitoista käsitellään Maanmittauslaitoksen kaivospiiritoimituksessa.

MTK:n tässä, ja aiemmissa kuulemisissa esitetyt asiat ovat Hakijan tiedossa ja vaativat huomiota jatkosuunnittelussa. Tämä hakemus koskee kuitenkin vain apualuetta, eikä liikennejärjestelmää siitä eteenpäin. Kuljetusten määriä tai suuntaa ei toistaiseksi tiedetä, ja ne esitetään ympäristövaikutusten arviointiprosessissa. Kuten hakemuksessa on esitetty, liikennemäärä-arvio perustuu aiemman toimijan laatimiin suunnitelmiin. Fennia Gold on tämän jälkeen toteuttanut alueella uusia tutkimuskairauksia, joiden perusteella tullaan päivittämään resurssimalli, louhintasuunnitelma sekä kannattavuustarkastelu. Vasta näiden perusteella voidaan arvioida mm. liikennemääriä. Liikennemäärään vaikuttaa erityisesti se, tullaanko Kopsan alueelle toteuttamaan pelkästään avolouhintaa, vai myös rikastamo. Mikäli rikastus tapahtuisi kaivosalueella, vähentäisi se merkittävästi liikennemääriä. Yhtiön tavoitteena on kehittää Kopsan projektia niin, että rikastamo olisi kannattavaa sijoittaa kaivosalueelle.

V: Lausunnossa on viitattu laajasti koko kaivoshankkeen vaikutuksiin sekä aiempiin kuulemisvaiheisiin ja niissä käsiteltyihin reitteihin. Hakija vastaa tässä vain nyt käsiteltävää reittiä VE2 koskeviin huomautuksiin.

Siiponkosken kyläyhdistys ehdottaa uutta vaihtoehtoista reittiä, joka kulkisi kaivospiiriltä leväniementielle, jonka jälkeen länsi-luode suuntaan metsäautoteitä pitkin ns. Kalkuperäntielle, ja edelleen Nivalan puolelle metsäautotietä pitkin Koskenperälle, ja sieltä valtatie 27:lle. Ehdotettua uutta reittiä ei ole esitetty kartalla, mutta Hakijan näkemyksen mukaan tämä reitti olisi n. 13 km pitkä ja sen varrella olisi useita asuttuja taloja lähellä tietä. Reitin alkupää on ajateltu kulkevan leväniementietä, jolloin suoriin reitti kulkisi Lähdekankaan pohjavesialueen päältä tai vähintään sen läheisyydestä. Lisäksi reitti kulkisi ulkoilualueen ja luontopolun läheisyydessä. Näin ollen esitetty reitti lisäisi merkittävästi haitankärsijöiden määrää verrattuna reittiin VE2.

Vaihtoehtoisesti on ehdotettu myös reitin VE1a ja VE1b yhdistelmää, joka kulkisi leväniementietä pitkin. Tämä vaihtoehto ei tule kyseeseen Lähdekankaan pohjavesialueen vuoksi.

Mahdolliset korvaukset haitoista käsitellään Maanmittauslaitoksen kaivospiiritoimituksessa.

Tässä, ja aiemmissa kuulemisissa esitetyt asiat ovat Hakijan tiedossa ja vaativat huomiota jatkosuunnittelussa. Tämä hakemus koskee kuitenkin vain apualuetta, eikä liikennejärjestelmää siitä eteenpäin. Kuljetusten määriä tai suuntaa ei toistaiseksi tiedetä, ja ne esitetään ympäristövaikutusten arviointiprosessissa. Kuten hakemuksessa on esitetty, liikennemäärä-arvio perustuu aiemman toimijan laatimiin suunnitelmiin. Fennia Gold on tämän jälkeen toteuttanut alueella uusia tutkimuskairauksia, joiden perusteella tullaan päivittämään resurssimalli, louhintasuunnitelma sekä kannattavuustarkastelu. Vasta näiden perusteella voidaan arvioida mm. liikennemääriä. Liikennemäärään vaikuttaa erityisesti se, tullaanko Kopsan alueelle toteuttamaan pelkästään avolouhintaa, vai myös rikastamo. Mikäli rikastus tapahtuisi kaivosalueella, vähentäisi se merkittävästi liikennemääriä. Yhtiön tavoitteena on kehittää Kopsan projektia niin, että rikastamo olisi kannattavaa sijoittaa kaivosalueelle.

Hakija on antanut Tukesille vastineen saatuihin palautteisiin kaikissa kuulemisvaiheissa. Palautteista johtuen, aiempia reittivaihtoehtoja on harkittu uudelleen ja muutettu jatkohakemusvaiheissa. Samassa yhteydessä vanhoja reittejä koskevat hakemukset ja palautteiden vastineet on jätetty syrjään, eikä niitä ole ilmeisesti toimitettu edelleen asianosaisille. Asiasta on keskusteltu Tukesin kanssa, ja Tukes toimittaa myös kaikki aiempiin vaiheisiin annetut vastineet tämän kuulemisen yhteydessä. Hakija katsoo, että tämä lopputulos ei ole asianosaisten eikä hakijan kannalta paras, ja toivoo että jatkossa keskustelua voidaan jatkaa läpinäkyvästi.

V: Muistutuksen mukaan suunniteltu reitti VE2 haittaa maatalouden elinkeinonharjoittamista, aiheuttaa pölyhaittaa sekä haittaa muulle liikenteelle. Lisäksi ehdotetaan reitiksi vaihtoehtoa VE1a.

Aiemmissa kuulemisvaiheissa ja reitti-arvioinneissa on havaittu, että alueelle on mahdotonta toteuttaa reittiä, joka ei aiheuttaisi haittaa jollekin asianomistajalle. Vaihtoehto VE2 ei aiheuta haittaa pohjavesialueille tai asutukselle. Vaihtoehto VE1a ja leväniementien hyödyntäminen on hylätty mahdollisten pohjavesiriskien vuoksi (Lähdekankaan pohjavesialue).

Mahdolliset korvaukset haitoista käsitellään Maanmittauslaitoksen kaivospiiritoimituksessa. Ympäristövaikutukset ja toimenpiteet niiden vähentämiseksi käsitellään ympäristövaikutusten arviointiprosessissa (YVA).

V: Autiorannan-Oksavan kyläyhdistyksen muistutuksessa on käsitelty laajasti kaivoshankkeen sekä aiemmin reittivertailussa esitettyjen reittien mahdollisia vaikutuksia.

Aiemmissa kuulemisvaiheissa ja reittiarvioinneissa on havaittu, että alueelle on mahdotonta toteuttaa reittiä, joka ei aiheuttaisi haittaa jollekin asianomistajalle. Viljelysmaisema ei ole este tien toteuttamiselle, eikä vaihtoehto VE2 aiheuta kohtuutonta haittaa yksityiselle tai yleiselle edulle. Saman alueen läpi kulkee jo mm. yhdystie 7630 sekä Tammelantie. Mahdolliset korvaukset haitoista käsitellään Maanmittauslaitoksen kaivospiiritoimituksessa.

Kuten hakemuksessa on esitetty, liikennemäärä-arvio perustuu aiemman toimijan laatimiin suunnitelmiin. Fennia Gold on tämän jälkeen toteuttanut alueella uusia tutkimuskairauksia, joiden perusteella tullaan päivittämään resurssimalli, louhintasuunnitelma sekä kannattavuustarkastelu. Vasta näiden perusteella voidaan arvioida mm. liikennemääriä. Liikennemäärään vaikuttaa erityisesti se, tullaanko Kopsan alueelle toteuttamaan pelkästään avolouhinta, vai myös rikastamo. Mikäli rikastus tapahtuisi kaivosalueella, vähentäisi se merkittävästi liikennemääriä. Yhtiön tavoitteena on kehittää Kopsan projektia niin, että rikastamo olisi kannattavaa sijoittaa kaivosalueelle. Kaikkien toimintojen ympäristövaikutukset, ja niiden pienentämiseen liittyvät toimet tullaan kuvaamaan ympäristövaikutusten arviointiprosessissa (YVA). Mikäli pölyhaitta osoittautuisi myöhemmissä selvityksissä merkittäväksi, varautuu hakija asfaltoimaan tieosuuden joka kulkee viljelysmaiden läpi.

V: Aiemmissa kuulemisvaiheissa ja reittiarvioinneissa on havaittu, että alueelle on mahdotonta toteuttaa reittiä, joka ei aiheuttaisi haittaa jollekin asianomistajalle. Kulttuurimaisemallisesti arvokas alue ei ole este tien toteuttamiselle. Saman alueen läpi kulkee jo mm. yhdystie 7630 sekä Tammelantie.

Apualueelle sijoitettavia toimintoja ovat tie ja sähkölinja, eikä sille ole haettu sijoitettavaksi ”likaputkea Kortejärveen” kuten muistutuksessa on kuvattu.

Muistutuksessa esitetty reittiehdotus olisi epäilemättä suoriin ja halvin toteuttaa, mutta se kulkisi liian läheltä asutusta, ja katkaisisi useita kiinteistöjä. Lisäksi Leväniementien hyödyntämiseen perustuvat vaihtoehdot on hylätty mahdollisten pohjavesiriskien vuoksi (Lähdekankaan pohjavesialue).

Väyläviraston lausunto ei ole tarpeellinen, koska tämä kuuleminen koskee vain kaivospiirin apualuehakemusta, ei sen jälkeistä liikennejärjestelmää tai itse kaivostoiminnan vaikutuksia. Liikennemääriä ja niiden vaikutuksia tullaan arvioimaan ympäristövaikutusten arviointiprosessin aikana.

V: Hakija kiittää muistutuksesta, jossa on arvioitu kaikkia aiemmin vertailtuja reittivaihtoehtoja sekä esitetty kattavasti taustatietoja, joista on hyötyä hankkeen jatkosuunnittelussa.

Muistutuksessa todetaan, että hakemuksen laatija on laatinut hakemuksen yhden, itse määrittelemänsä tielinjauksen pohjalle. Tämä pitää paikkansa, ja sitä koskeva asianosaisten, myös maanomistajien kuuleminen on nyt käynnissä oleva kuulemisprosessi. Kyseessä ei siis ole vaihtoehtojen vertailu vaan VE2 reittiä koskevan hakemuksen kuuleminen. Hakijan laatima, reittivaihtoehtojen alustava vertailu on esitetty yleisötilaisuudessa ennen apualuehakemuksen laatimista sekä ensimmäisessä kuulemisessa taustatiedoksi, jotta niistä on saatu aikaan keskustelua, ja vaihtoehtoista annettua palautetta on voitu hyödyntää vähiten haittaa alueella sijaitseville mahdollisesti häiriintyvillä kohteilla aiheuttavan reitin valitsemiseksi.

Hakija on antanut Tukesille vastineen saatuihin palautteisiin kaikissa kuulemisvaiheissa. Palautteista johtuen, aiempia reittivaihtoehtoja on harkittu uudelleen ja muutettu jatkohakemusvaiheissa. Samassa yhteydessä vanhoja reittejä koskevat hakemukset ja palautteiden vastineet on jätetty syrjään, eikä niitä ole ilmeisesti toimitettu edelleen asianosaisille. Asiasta on keskusteltu Tukesin kanssa, ja Tukes toimittaa myös kaikki aiempiin vaiheisiin annetut vastineet tämän kuulemisen yhteydessä. Hakija katsoo, että tämä lopputulos ei ole asianosaisten eikä hakijan kannalta paras, ja toivoo että jatkossa keskustelua voidaan jatkaa läpinäkyvästi.

Seuraavassa vastaukset koskien lausunnon VE2 koskevia huomioita:

Hakija katsoo, että mielipiteen antajan mökkivuokraus- ja muut toiminnot sijaitsevat niin kaukana apualueesta (> 500 m) ettei niille aiheudu negatiivisia vaikutuksia. Samalla alueella sijaitsee yleisiä teitä huomattavasti lähempänä (esim. VT 27 sekä yhdystie 7630). Sen sijaan, tutkimustoiminta ja kaivostoiminnan käynnistäminen todennäköisesti lisää majoituspalveluiden tarvetta alueella.

Arvokas kylämiljö tai kulttuurihistoriallinen maisema-alue eivät ole esteitä tien rakentamiselle. Saman alueen läpi kulkee jo mm. yhdystie 7630 sekä Tammelantie.

Aiemmissa kuulemisvaiheissa ja reittiarvioinneissa on havaittu, että alueelle on mahdotonta toteuttaa reittiä, joka ei aiheuttaisi haittaa jollekin asianomistajalle. Vaihtoehto VE2 ei aiheuta haittaa pohjavesialueille tai asutukselle. Vaihtoehto VE1a ja leväniementien hyödyntäminen on hylätty mahdollisten pohjavesiriskien vuoksi (Lähdekankaan pohjavesialue).

Kuten hakemuksessa on esitetty, liikennemäärä-arvio perustuu aiemman toimijan laatimiin suunnitelmiin. Fennia Gold on tämän jälkeen toteuttanut alueella uusia tutkimuskairauksia, joiden perusteella tullaan päivittämään resurssimalli, louhintasuunnitelma sekä kannattavuustarkastelu. Vasta näiden perusteella voidaan arvioida mm. liikennemääriä. Liikennemäärään vaikuttaa erityisesti se, tullaanko Kopsan alueelle toteuttamaan pelkästään avolouhinta, vai myös rikastamo. Mikäli rikastus tapahtuisi kaivosalueella, vähentäisi se merkittävästi liikennemääriä. Yhtiön tavoitteena on kehittää Kopsan projektia niin, että rikastamo olisi kannattavaa sijoittaa kaivosalueelle. Kaikkien toimintojen ympäristövaikutukset, ja niiden pienentämiseen liittyvät toimet tullaan kuvaamaan ympäristövaikutusten arviointiprosessissa (YVA). Mikäli pölyhaitta osoittautuisi myöhemmissä selvityksissä merkittäväksi, varautuu hakija asfaltoimaan VE2:n tieosuuden joka kulkee viljelysmaiden läpi.

Mahdolliset korvaukset haitoista käsitellään Maanmittauslaitoksen kaivospiiritoimituksessa. Ympäristövaikutukset ja toimenpiteet niiden vähentämiseksi käsitellään ympäristövaikutusten arviointiprosessissa (YVA).

Muistutuksessa esitettyjä vaihtoehtoisia reittejä koskevaa palautetta hakija on kommentoinut aiemmassa vastineessaan.

V: Mielipteessä vastustetaan kaivoshanketta ja siitä syntyvää liikennettä. Hakija toteaa, että aiemmissa kuulemisvaiheissa ja reittiarvioinneissa on havaittu, että alueelle on mahdotonta toteuttaa reittiä, joka ei aiheuttaisi haittaa jollekin asianomistajalle. Vaihtoehto VE2 ei aiheuta haittaa pohjavesialueille tai asutukselle. Vaihtoehto VE1a ja leväniementien hyödyntäminen on hylätty mahdollisten pohjavesiriskien vuoksi.

Kuten hakemuksessa on esitetty, liikennemäärä-arvio perustuu aiemman toimijan laatimiin suunnitelmiin. Fennia Gold on tämän jälkeen toteuttanut alueella uusia tutkimuskairauksia, joiden perusteella tullaan päivittämään resurssimalli, louhintasuunnitelma sekä kannattavuustarkastelu. Vasta näiden perusteella voidaan arvioida mm. liikennemääriä. Liikennemäärään vaikuttaa erityisesti se, tullaanko Kopsan alueelle toteuttamaan pelkästään avolouhinta, vai myös rikastamo. Mikäli rikastus tapahtuisi kaivosalueella, vähentäisi se merkittävästi liikennemääriä. Yhtiön tavoitteena on kehittää Kopsan projektia niin, että rikastamo olisi kannattavaa sijoittaa kaivosalueelle. Kaikkien toimintojen ympäristövaikutukset, ja niiden pienentämiseen liittyvät toimet kuvataan ympäristövaikutusten arviointiprosessissa (YVA). Mikäli pölyhaitta osoittautuisi myöhemmissä selvityksissä merkittäväksi, varautuu hakija asfaltoimaan VE2:n tieosuuden joka kulkee viljelysmaiden läpi.

Valitusviranomainen

Päätökseen saa hakea muutosta valittamalla sille hallinto-oikeudelle, jonka tuomiopiirissä pääosa tässä päätöksessä tarkoitettu alue sijaitsee. Toimivaltainen hallinto-oikeus on mainittu valitusosoituksen lopussa. Valituskirjelmä osoitetaan valitusviranomaiselle ja se on toimitettava valitusajassa hallinto-oikeuden kirjaamoon.

Valitusaika

Päätös katsotaan tulleen tiedoksisaaduksi seitsemän (7) päivän kuluessa päätöksen antopäivästä sitä määräaikaan lukematta. Valitus on tehtävä kirjallisesti 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Valitusaika päättyy 2.6.2025.

Valitusoikeus

Päätöksestä voivat valittaa ne, joiden etua, oikeutta tai velvollisuutta asia saattaa koskea, sekä vaikutusalueella ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun taikka asuin ympäristön viihtyisyyden edistämiseksi toimivat rekisteröidyt yhdistykset tai säätiöt, asianomaiset kunnat, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset ja muut asiassa yleistä etua valvovat viranomaiset, saamelaiskäräjät sillä perusteella, että luvassa tarkoitettu toiminta heikentää saamelaisten oikeutta alkuperäiskansana ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan ja kolttien kyläkokous sillä perusteella, että luvassa tarkoitettu toiminta heikentää koltta-alueella kolttien elinolosuhteita ja mahdollisuuksia harjoittaa elinkeinoja.

Valituksen sisältö

Valituskirjelmässä on ilmoitettava

- päätös, johon haetaan muutosta
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi
- perusteet, joilla muutosta vaaditaan
- mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan
- valittajan nimi ja kotikunta
- postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa

Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, valituskirjelmässä on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta.

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valituskirjelmä, ellei valituskirjelmää toimiteta sähköisesti (telekopiona tai sähköpostilla).

Valituksen liitteet

Valituskirjelmään on liitettävä

- päätös, johon haetaan muutosta valittamalla, alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle
- asiamiehen valtakirja

Valituskirjelmän toimittaminen perille

Valituskirjelmän voi viedä valittaja itse tai hänen valtuuttamansa asiamies. Valituskirjelmä liitteineen voidaan myös lähettää postitse, telekopiona tai sähköpostilla. Postiin valituskirjelmä on jätettävä niin ajoissa, että se ehtii perille valitusajan viimeisenä päivänä ennen aukioloajan päättymistä. Hallinto-oikeudessa kirjaamon aukioloaika on klo 8.00 – 16.15. Sähköisesti (telekopiona tai sähköpostilla) toimitetun valituskirjelmän on oltava toimitettu niin, että se on käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä.

Valittajalta peritään hallinto-oikeudessa **oikeudenkäyntimaksu** 310 euroa. Oikeudenkäyntimaksua ei peritä, jos hallinto-oikeus muuttaa valituksen kohteena olevaa päätöstä valittajan eduksi. Tuomioistuinmaksulaissa (1455/2015) on erikseen säädetty muistakin tapauksista, joissa maksua ei peritä.

Toimivaltaisen hallinto-oikeuden yhteystiedot muutoksenhakua varten:

Pohjois-Suomen hallinto-oikeus

Käyntiosoite: Torikatu 34-40, 90100 Oulu

Postiosoite: PL 189, 90101 Oulu

Puhelin: 029 56 42800

Faksi: 029 56 42841

Sähköposti: pohjois-suomi.hao(at)oikeus.fi

Sähköpostia lähetettäessä (at)-merkintä korvataan @-merkillä.

Sähköinen asiointipalvelu: <https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>